

KGP.430.018.2018
Nr ewid. 163/2019/P/18/020/KGP

Informacja o wynikach kontroli

BEZPIECZEŃSTWO WYROBÓW ZE ZNAKIEM CE

DEPARTAMENT GOSPODARKI,
SKARBU PAŃSTWA I PRYWATYZACJI

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Informacja o wynikach kontroli

Bezpieczeństwo wyrobów ze znakiem CE

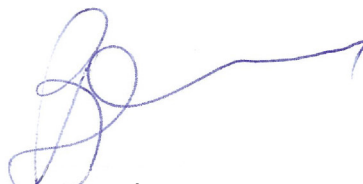
p.o. Dyrektor Departamentu Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Sławomir Grzelak

Zatwierdzam:

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś
Warszawa, dnia

27. 10. 2019

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW, SKRÓTOWCÓW I POJĘĆ.....	4
1. WPROWADZENIE.....	7
2. OCENA OGÓLNA	10
3. SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI.....	12
4. WNIOSKI.....	14
5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	15
5.1. Organizacja i funkcjonowanie systemu nadzoru nad produktami oznakowanymi CE	15
5.2. Współpraca w obszarze oznakowania CE	29
5.3. Postępowania administracyjne w systemie nadzoru nad produktami oznakowanymi CE	37
5.4. Działalność edukacyjno-promocyjna w zakresie oznakowania CE	44
6. ZAŁĄCZNIKI.....	48
6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe.....	48
6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno-ekonomicznych.....	52
6.3. Wyniki badania opinii publicznej.....	75
6.4. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności.....	81
6.5. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli.....	90
6.6. Stanowisko Prezesa UOKiK do informacji o wynikach kontroli.....	91
6.7. Opinia Prezesa NIK do stanowiska Prezesa UOKiK.....	94

Wykaz stosowanych skrótów, skrótowców i pojęć

CE	skrót pochodzący od słów fr. <i>Conformité Européenne</i> (zgodność europejska);
oznakowanie CE	oznakowanie, za pomocą którego producent wskazuje, że produkt spełnia mające zastosowanie wymagania określone we wspólnotowym prawodawstwie harmonizacyjnym przewidującym jego umieszczenie (art. 2 pkt 20 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. <i>ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 339/93</i> ¹);
wyrób	rzecz, bez względu na stopień jej przetworzenia, przeznaczona do wprowadzenia do obrotu lub oddania do użytku, z wyjątkiem artykułów rolno-spożywczych oraz pasz, żywych zwierząt lub roślin, produktów pochodzenia ludzkiego oraz produktów uzyskanych z roślin lub zwierząt związanych bezpośrednio z ich przyszłą reprodukcją (art. 4 pkt 29 ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. <i>o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku</i>) ² ;
wyrób budowlany	każdy wyrób lub zestaw wyprodukowany i wprowadzony do obrotu w celu trwałego wbudowania w obiektach budowlanych lub ich częściach, którego właściwości wpływają na właściwości użytkowe obiektów budowlanych w stosunku do podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych (art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. <i>ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG</i>) ³ ;
wspólnotowe prawodawstwo harmonizacyjne	każdy akt prawny Wspólnoty harmonizujący warunki wprowadzania produktów do obrotu (art. 2 pkt 21 rozporządzenia nr 765/2008);
norma zharmonizowana	norma przyjęta przez jedną z europejskich organizacji normalizacyjnych wymienionych w załączniku I do dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. <i>ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego</i> ⁴ na podstawie wniosku sporządzonego przez Komisję zgodnie z art. 6 tej dyrektywy (art. 2 pkt 9 rozporządzenia nr 765/2008);
udostępnienie wyrobu na rynku	każde dostarczenie wyrobu w celu jego dystrybucji, konsumpcji lub używania na rynku państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w ramach działalności gospodarczej, odpłatnie lub nieodpłatnie (art. 4 pkt 23 ustawy <i>o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku</i>);
wprowadzenie do obrotu	udostępnienie wyrobu na rynku po raz pierwszy (art. 4 pkt 26 ustawy <i>o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku</i>);

¹ Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, s. 30, dalej: rozporządzenie 765/2008.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 544, ze zm.

³ Dz. Urz. UE L 88 z 4.04.2011, s. 5, ze zm., dalej: rozporządzenie 305/2011 CPR. Patrz też obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 30 lipca 2018 r. w sprawie wykazu dokumentów normatywnych Międzynarodowej Organizacji Metrologii Prawnej (OIML) – M.P. poz. 805.

⁴ Dz. Urz. WE L 204 z 21.7.1998, s. 37, ze zm. Dyrektywa zastąpiona z dniem 7 października 2015 r. dyrektywą (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. *ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (ujednolicenie)* – Dz. Urz. UE L 241 z 17.09.2015, s. 1.

ocena zgodności	proces wykazujący, czy zostały spełnione określone wymagania odnoszące się do produktu, procesu, usługi, systemu, osoby lub jednostki (art. 4 pkt 15 ustawy <i>o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku</i> oraz art. 2 pkt 12 rozporządzenia 765/2008);
deklaracja zgodności	oświadczenie producenta, instalatora lub ich upoważnionego przedstawiciela albo prywatnego importera, na ich wyłączną odpowiedzialność, że wyrób jest zgodny z wymaganiami (art. 4 pkt 6 ustawy <i>o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku</i>);
jednostka oceniająca zgodność	jednostka, która wykonuje czynności z zakresu oceny zgodności, w tym wzorcowanie, badanie, certyfikację i inspekcję (art. 2 pkt 13 rozporządzenia 765/2008);
nadzór rynku	czynności wykonywane i środki stosowane przez organy władzy publicznej w celu zapewnienia, że produkty spełniają wymagania prawne określone w odpowiednim wspólnotowym prawodawstwie harmonizacyjnym lub nie stanowią zagrożenia dla zdrowia, bezpieczeństwa ani dla innych kwestii z zakresu ochrony interesu publicznego (art. 2 pkt 17 rozporządzenia 765/2008);
organ nadzoru rynku	organ lub organy każdego państwa członkowskiego odpowiedzialne za wykonywanie nadzoru rynku na jego terytorium (art. 2 pkt 18 rozporządzenia 765/2008);
akredytacja	poświadczenie przez krajową jednostkę akredytującą, że jednostka oceniająca zgodność spełnia wymagania określone w normach zharmonizowanych lub wszelkie dodatkowe wymagania, w tym wymagania określone w odpowiednich systemach sektorowych konieczne do realizacji określonych czynności związanych z oceną zgodności (art. 2 pkt 10 rozporządzenia 765/2008);
jednostka notyfikowana	jednostka oceniająca zgodność, właściwa do wykonywania czynności określonych w procedurach oceny zgodności, notyfikowana zgodnie z art. 29 ustawy <i>o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku</i> (art. 4 pkt 12 ustawy <i>o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku</i>);
NANDO	<i>New Approach Notified and Designated Organisations Information System</i> – baza danych o jednostkach notyfikowanych (http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/index.cfm);
wycofanie z obrotu	dowolny środek, którego celem jest zapobieżenie udostępnieniu na rynku produktu w danym łańcuchu dostaw (art. 2 pkt 15 rozporządzenia 765/2008);
dyrektywy nowego podejścia	dyrektywy Wspólnoty Europejskiej, uchwalone zgodnie z zasadami zawartymi w uchwale Rady Unii Europejskiej z dnia 7 maja 1985 r. <i>w sprawie nowego podejścia do harmonizacji technicznej oraz normalizacji</i> (art. 5 pkt 15 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. <i>o systemie oceny zgodności</i> ⁵);
zasadnicze wymagania	wymagania w zakresie cech wyrobu, jego projektowania lub wytwarzania, określone w dyrektywach nowego podejścia (art. 5 pkt 16 ustawy <i>o systemie oceny zgodności</i>);
szczegółowe wymagania	wymagania, które powinien spełniać wyrób, określone w aktach prawnych Wspólnot Europejskich innych niż dyrektywy nowego podejścia (art. 5 pkt 17 ustawy <i>o systemie oceny zgodności</i>);

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 155.

- EOG (EEA)** Europejski Obszar Gospodarczy (ang. *European Economic Area*) – strefa wolnego handlu i Wspólny Rynek, obejmujące państwa Unii Europejskiej i Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), z wyjątkiem Szwajcarii. Do EOG należą zatem: kraje Unii Europejskiej (Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Cypr, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania⁶, Włochy) oraz Islandia, Liechtenstein i Norwegia;
- RAPEX** *Rapid Alert System for non-food consumer products* – system zarządzany przez KE, służący zapewnieniu szybkiej wymiany informacji pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a KE w zakresie zagrożeń stwarzanych przez produkty nieżywnościowe. Podstawą prawną jego funkcjonowania jest dyrektywa 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów⁷;
- ICSMS** *Information and Communication System for Market Surveillance* – system informacyjno-komunikacyjny do celów nadzoru rynku; zarządzany przez KE, służący do wymiany informacji pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a KE w zakresie działań organów nadzoru rynku wobec wyrobów nieżywnościowych podlegających unijnemu systemowi nadzoru rynku.

⁶ 29 marca 2017 r. Wielka Brytania oficjalnie poinformowała Radę Europejską o zamiarze wystąpienia z UE, rozpoczynając procedurę na podstawie art. 50 traktatu lizbońskiego. W związku z tym, że Wielka Brytania pozostaje pełnoprawnym członkiem UE, wynikające z tego prawa i obowiązki nadal mają w pełni zastosowanie zarówno w tym kraju, jak i do tego kraju.

⁷ Dz. Urz. UE L 11 z 15.01.2002, s. 4, ze zm.

1. WPROWADZENIE

Pytanie definiujące cel główny kontroli

Czy system znakowania CE zapewnia konsumentom skuteczną ochronę przed wprowadzaniem na rynek wyrobów niespełniających zasadniczych wymogów?

Pytania definiujące cele szczegółowe kontroli

1. Czy organizacja systemu znakowania znakiem CE zapewnia jego skuteczne działanie?
2. Czy zostały stworzone warunki zapewniające skuteczną i efektywną współpracę uczestników rynku w obszarze objętym stosowaniem znaku CE?
3. Czy postępowania administracyjne w systemie nadzoru rynku nad produktami oznakowanymi CE są prowadzone prawidłowo i są skuteczne?
4. Czy działania edukacyjno-promocyjne organów nadzoru rynku w obszarze stosowania znaku CE są ukierunkowane na konsumentów?

Jednostki kontrolowane

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Główny Urząd Nadzoru Budowlanego

Urząd Komunikacji Elektronicznej

Wyższy Urząd Górniczy

Okres objęty kontrolą

2016–2018

(do 30 czerwca)

Symbol składający się z liter „C” i „E” pojawia się na wielu produktach. Stosowany jest wyłącznie na wyrobach niezwywnościowych. Oznakowanie CE może zostać umieszczone wyłącznie przez producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela, wyłącznie na produktach, dla których jest to przewidziane na mocy szczegółowych wspólnotowych przepisów harmonizacyjnych oraz nie może być umieszczane na żadnych innych produktach. Umieszczając oznakowanie CE lub zlecając jego umieszczenie, producent wskazuje, że przyjmuje na siebie odpowiedzialność za zgodność produktu ze wszystkimi obowiązującymi wymaganiami określonymi w odnośnym wspólnotowym prawodawstwie harmonizacyjnym określającym warunki takiego znakowania. Oznakowanie CE jest wskaźnikiem, a nie dowodem, zgodności produktu z przepisami UE. Umożliwia swobodny przepływ produktów na rynku Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego, szwajcarskim i tureckim (jednolitym rynku), bez względu na to, gdzie zostały wyprodukowane.

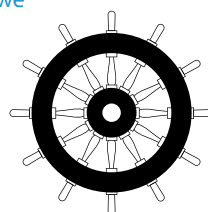
Rysunek nr 1
Wzór znaku zgodności CE

Źródło: Załącznik II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 339/93.

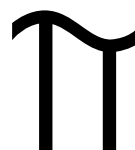
Niektóre przepisy dopuszczają stosowanie innych znaków, które są równoważne oznakowaniu CE. I tak: dla wyrobów wyposażenia morskiego stosuje się znak koła sterowego (rys. 2), a dla ciśnieniowych urządzeń transportowych – znak Pi (rys. 3).

Rysunek nr 2
Wzór znaku zgodności – koło sterowe

Źródło: Załącznik I do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2014/90/UE z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wyposażenia morskiego i uchylającej dyrektywę Rady 96/98/WE.

Rysunek nr 3
Wzór znaku zgodności Pi

Źródło: Art. 15 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/35/UE z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie ciśnieniowych urządzeń transportowych oraz uchylającej dyrektywy Rady 76/767/EWG, 84/525/EWG, 84/526/EWG, 84/527/EWG oraz 1999/36/WE.

Kluczową rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa produktów oferowanych na jednolitym rynku odgrywają producenci. To oni są odpowiedzialni za sprawdzenie, czy ich produkty spełniają unijne wymogi bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska. Obowiązkiem producenta jest przeprowadzenie oceny zgodności, utworzenie dokumentacji technicznej, wystawienie deklaracji zgodności UE i umieszczenie oznakowania CE na produkcie. Dopiero wówczas ten produkt może być przedmiotem handlu na jednolitym rynku.

Aby umieścić oznakowanie CE na swoim produkcie producent musi wykonać sześć kroków:

- zidentyfikować obowiązującą dyrektywę i normy zharmonizowane,
- zweryfikować wymagania dotyczące konkretnego produktu,
- określić, czy konieczna jest niezależna ocena zgodności (przez jednostkę notyfikowaną),
- przetestować produkt i sprawdzić jego zgodność,
- sporządzić dokumentację techniczną produktu,
- umieścić na produkcie oznakowanie CE oraz sporządzić deklarację zgodności WE.

Te sześć kroków może różnić się w zależności od produktu, ponieważ procedura oceny zgodności nie jest jednakowa dla wszystkich produktów. W przypadku produktów o wyższym ryzyku bezpieczeństwa, takich jak np. kotły gazowe lub piły łańcuchowe, bezpieczeństwo nie może być sprawdzane wyłącznie przez producenta. W takich przypadkach niezależna organizacja, w szczególności jednostka notyfikowana wyznaczona przez władze krajowe, musi przeprowadzić kontrolę bezpieczeństwa. Producent może umieścić oznakowanie CE na produkcie tylko wtedy, gdy bezpieczeństwo zostanie potwierdzone.

Na wielu produktach oferowanych na rynku widnieją znaki i piktogramy łudząco podobne do znaku CE, które jednak nie odnoszą się do potwierdzenia spełnienia odpowiednich dla niego wymagań.

Do zadań nadzoru rynku należy:

- zapewnienie, że produkty niezwywnościowe dostępne na rynku unijnym nie zagrażają konsumentom ani pracownikom,
- zapewnienie ochrony innych interesów publicznych, takich jak środowisko, bezpieczeństwo i uczciwość w handlu.

Organy nadzoru rynku dysponują narzędziami oddziaływania, którymi są: działania w celu zapewnienia zgodności lub wycofania produktów z obrotu lub użytku, zaprzestania udostępniania, odzyskania, zniszczenia wyrobu lub powiadomienia konsumentów lub innych użytkowników o stwierdzonych niezgodnościach z wymaganiami, określając termin i sposób powiadomienia i stosowanie sankcji w celu zatrzymania obiegu produktów niezgodnych.

Nadzór rynku ma kluczowe znaczenie dla sprawnego funkcjonowania jednolitego rynku. Pomaga chronić:

- konsumentów i pracowników przed niebezpiecznymi produktami i ogólną niezgodnością,
- firmy przed nieuczciwą konkurencją ignorującą zasady.

WPROWADZENIE

Istotą nadzoru rynku jest weryfikacja prawdziwości deklaracji przedsiębiorcy o spełnianiu przez wyrób wymagań i eliminacja z obrotu wyrobów niezgodnych, przy jednoczesnym zapewnieniu swobodnego przepływu towarów. Działania organów nadzoru rynku podejmowane są po wprowadzeniu wyrobów do obrotu.

2. OCENA OGÓLNA

System związany z oznakowaniem CE zapewnia skuteczną ochronę konsumentów

System znakowania CE zapewnia konsumentom skuteczną ochronę przed wprowadzaniem na rynek wyrobów niespełniających określonych wymagań. Podmioty tworzące system nadzoru rynku, działając w obszarze wyrobów oznakowanych CE, są skuteczne i zapewniają konsumentom dostęp do wyrobów zgodnych z właściwymi regulacjami. Najwyższa Izba Kontroli zwraca jednak uwagę na wzrastające zagrożenia, które w niedalekiej przyszłości mogą obniżyć skuteczność działania systemu. Pomimo prawidłowego funkcjonowania organów nadzoru rynku system oznakowania CE nie spełnia oczekiwanej roli, ponieważ konsumenci nie znają znaku CE ani nie wiedzą jaka treść się za nim kryje.

Skontrolowane organy nadzoru rynku były dostosowane organizacyjnie i strukturalnie do realizacji zadań nałożonych przepisami związanymi z zakresem niniejszej kontroli, w tym głównie do zmian wynikających z wejścia w życie ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku⁸ oraz jej nowelizacji wprowadzonej z dniem 19 lipca 2018 r.⁹

W latach 2016–2018 (do 30 czerwca) organy nadzoru rynku prawidłowo prowadziły postępowania administracyjne w sprawie wyrobów niezgodnych z wymaganiami lub stwarzających zagrożenie, podejmowane w związku z ustaleniami prawidłowo przeprowadzonych kontroli. Jednakże przeciągające się procedury administracyjne, w tym oczekiwanie na przedstawienie przez strony postępowania oraz laboratoria badawcze niezbędnych wyjaśnień, stanowisk i dowodów w procedowanych sprawach, zwiększają ryzyko pozostania w obrocie wyrobów niespełniających wymagań. NIK stwierdziła nieliczne przypadki, w których organ nadzoru rynku nie monitorował czy przedsiębiorca zrealizował postanowienia decyzji zobowiązującej go między innymi do wycofania wyrobu z użytku. Nie podjął również działań w celu przymuszenia producenta do wypełnienia obowiązku wynikającego z decyzji, ani nie przeprowadził kontroli sprawdzającej – w sytuacji braku informacji o stanie realizacji zobowiązań.

Dane o wyrobach stwarzających poważne zagrożenia bezpieczeństwa były wprowadzane do systemu RAPEX służącego do szybkiej wymiany informacji pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Komisją Europejską. Skontrolowane organy nadzoru rynku, poza Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska, prowadziły działania w zakresie informowania i poszerzania wiedzy wszystkich uczestników rynku o systemie nadzoru rynku, w tym o oznakowaniu CE, głównie za pośrednictwem narzędzi internetowych, aczkolwiek działania te nie były wystarczające. Jak wynika z przeprowadzonego na zlecenie NIK badania opinii publicznej, znaczna część dorosłych Polaków posiada znikomą lub mylną wiedzę o wyglądzie i znaczeniu oznakowania CE.

Prezes UOKiK prawidłowo monitorował krajowy system kontroli wyrobów oraz system nadzoru rynku, które tworzą organy nadzoru rynku oraz organy celne. Na bieżąco wyjaśniał wątpliwości związane ze sprawowaniem kontroli wyrobów i z nadzorem rynku, w tym ze stosowaniem przepisów regulujących oznakowanie CE. Organizował posiedzenia Komitetu Sterującego ds. Nadzoru Rynku, na których poruszane były między innymi zagadnienia wymagające wypracowania jednolitego podejścia przez wszystkie organy tworzące system.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, iż dostosowania do zmieniającego się otoczenia prawnego wymaga system nadzoru rynku wyrobów nieżywnościowych w Polsce, który został stworzony i działa w niezmiennym kształcie od czasu akcesji Polski do Unii Europejskiej. Mając na uwadze, że Komisja Europejska finalizuje prace nad przyjęciem tzw. nowego pakietu towarowego: Wzmocnienie-

⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 544, ze zm., dalej: ustawa o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku.

⁹ Ustawą z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1338).

nie zaufania do jednolitego rynku¹⁰, aktualnie jest właściwy moment na dokonanie analizy dotychczasowej koncepcji organizacji nadzoru rynku w Polsce, w tym zakresie kompetencji poszczególnych organów wykonujących zadania w zakresie nadzoru rynku, oraz opracowanie koncepcji nowego modelu nadzoru rynku w Polsce. Argumentem przemawiającym za koniecznością zreformowania systemu nadzoru rynku w Polsce są występujące od lat niedofinansowanie i niedobory kadrowe w organach nadzoru rynku, co przekłada się na zagrożenie wydajności i skuteczności działania systemu nadzoru rynku. Problem ten, zasygnalizowany przez NIK w odniesieniu do jednostek Inspekcji Handlowej¹¹, tworzącej istotną część systemu nadzoru rynku, występuje także w pozostałych organach nadzoru rynku.

W ślad za zwiększaniem kompetencji organów nadzoru, w tym na poziomie unijnym, nie są zwiększane limity wydatków na ich realizację, co w konsekwencji zagraża efektywności działania nadzoru rynku. Efektywność systemu nadzoru rynku uzależniona jest bowiem od dostępności zasobów finansowych i kadrowych organów nadzoru rynku oraz możliwości badawczych laboratoriów.

¹⁰ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5301_pl.htm

¹¹ Por. informacja o wynikach kontroli P/17/019 *Realizacja zadań w zakresie ochrony konsumenta przez Inspekcję Handlową*
<https://www.nik.gov.pl/plik/id,18759,vp,21358.pdf>

3. SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

Organy nadzoru rynku prawidłowo wykonują swoje zadania

Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła istotnych nieprawidłowości w działaniach organów nadzoru rynku obejmujących przygotowanie i prowadzenie czynności kontrolnych oraz postępowań wynikających z dokonanych kontroli wobec wyrobów oznakowanych CE. W przeważającej większości skontrolowani przedsiębiorcy niezwłocznie podejmują działania naprawcze i eliminują wykazane nieprawidłowości, zaś organy nadzoru rynku monitorują i weryfikują prawidłowość podjętych działań. [str. 37]

Długotrwałe prowadzenie postępowań administracyjnych w nadzorze rynku

Pomimo przestrzegania reguł prowadzenia postępowania administracyjnego, w tym jego terminów, czas trwania skontrolowanych postępowań wynosił przeciętnie pięć miesięcy, a w skrajnych stwierdzonych przypadkach – ponad rok. Główną przyczyną wydłużania czasu trwania postępowań było oczekiwanie na przedstawienie przez strony oraz laboratoria badawcze niezbędnych wyjaśnień, stanowisk i dowodów w procedowanych sprawach. Przeciągające się procedury administracyjne zwiększają ryzyko pozostania w obrocie wyrobów niespełniających wymagań. [str. 39]

Rozszerzanie zakresu kompetencji organów nadzoru rynku bez zapewnienia odpowiednich środków budżetowych

W ślad za zwiększaniem kompetencji i zadań organów nadzoru, w tym na poziomie unijnym, nie są zwiększane limity wydatków na ich realizację, co w konsekwencji zagraża efektywności działania nadzoru rynku. Efektywność systemu nadzoru rynku zależy od dostępności zasobów finansowych i kadrowych organów nadzoru rynku oraz możliwości badawczych laboratoriów. Biorąc pod uwagę plan prac Komisji Europejskiej należy się spodziewać dalszego zwiększenia zakresu działania systemu nadzoru rynku. [str. 25]

Nieadekwatny poziom zatrudnienia w organach nadzoru rynku

W organach nadzoru rynku zmniejsza się liczba pracowników odpowiedzialnych za działania nadzorcze. W konsekwencji nie są realizowane zaplanowane kontrole, plany kontroli obejmują coraz niższą liczbę działań kontrolnych, wydłuża się czas prowadzenia postępowań administracyjnych. [str. 26]

Niewystarczające środki finansowe na wykonywanie badań laboratoryjnych może zagrażać skuteczności działania nadzoru rynku

Jedynie Urząd Komunikacji Elektronicznej i Inspekcja Handlowa posiadają własne laboratoria badawcze. Pozostałe organy nadzoru rynku, a także w niektórych zakresach Inspekcja Handlowa, korzystają z usług zewnętrznych akredytowanych laboratoriów. Wzrost kosztów badań w laboratoriach zewnętrznych przy jednoczesnym utrzymaniu wielkości środków budżetowych przeznaczonych na ten cel powoduje, iż laboratoria coraz mniej chętnie przystają na warunki oferowane przez organy nadzoru rynku. W przyszłości może to wpłynąć na ograniczanie działań kontrolnych, zwłaszcza w odniesieniu do wyrobów, których badanie jest kosztowne. Również bieżące utrzymanie i rozwój laboratoriów własnych wymaga zwiększenia poziomu finansowania. [str. 27]

Problem rozproszonego nadzoru

Kompetencje organów nadzoru rynku powierzane są sektorowo, zgodnie z poszczególnymi aktami sektorowymi (np. dotyczącymi dźwigów, maszyn czy zabawek). W konsekwencji takiego podejścia, jeden wyrób może być kontrolowany przez różne organy w różnych okresach (zakaz prowadzenia łącznych kontroli). Ponadto wymagania jednego aktu sektorowego mogą być kontrolowane przez różne organy nadzoru rynku, w zależności od zastosowania danego wyrobu. [str. 21]

System nadzoru rynku wyrobów nieżywnościowych w Polsce działa w niezmienionym kształcie od 2004 r. Wobec stale zmieniającego się otoczenia, w tym prawnego, dynamicznie rozwijających się nowych technologii (np. handlu elektronicznego, internetu rzeczy) oraz biorąc pod uwagę aktualne mankamenty systemu, wskazane jest podjęcie działań nad nowym kształtem systemu nadzoru rynku. Aktualnie procedowany na poziomie unijnym tzw. pakiet towarowy jest dodatkowym argumentem przemawiającym za koniecznością wprowadzenia stosownych zmian w Polsce, w celu zapewnienia efektywnego systemu nadzoru rynku. [str. 23]

Niezbędna reforma systemu nadzoru rynku

Przedstawiciele kontrolowanych jednostek brali udział w pracach unijnych grup roboczych do spraw współpracy administracyjnej (ADCO), w trakcie których omawiane były sprawy istotne z punktu widzenia skuteczności sprawowania nadzoru rynku. Uczestniczyli także w działaniach zainicjowanych przez międzynarodową organizację non-profit PROSAFE. [str. 31]

Aktywne zaangażowanie w działalność nadzoru rynku na poziomie unijnym

Przedstawiciele kontrolowanych jednostek brali aktywny udział w posiedzeniach Komitetu Sterującego ds. Nadzoru Rynku, w trakcie których omawiano sprawy i problemy pojawiające się w bieżącej pracy krajowego systemu nadzoru rynku. W obszarach tego wymagających organy zacieśniały swoją współpracę, między innymi poprzez przekazywanie informacji zwiększających skuteczność swoich działań. [str. 30]

Współpraca pomiędzy krajowymi organami nadzoru rynku była prawidłowa

Organy nadzoru rynku, poza GIOŚ, na swoich stronach internetowych publikowały obszerne informacje, dokumenty oraz inne materiały edukacyjne związane z ich kompetencjami w obszarze nadzoru rynku, w tym oznakowania CE. Publikowały poradniki i wyjaśnienia w kwestiach budzących wątpliwości zarówno przedsiębiorców jak i konsumentów oraz udzielały szczegółowych porad i wyjaśnień na otrzymanywane zapytania. Pomimo to, większość dorosłych Polaków nie wie bądź błędnie interpretuje co oznacza, kto nadaje i jaka instytucja kontroluje oznakowanie CE, a obecność oznakowania CE lub jego brak na produktach dla zdecydowanej większości konsumentów nie jest istotna podczas zakupów. Prawidłowej interpretacji znaku CE, jak i poinformowaniu w zakresie jego przyznawania i kontroli, sprzyja wyższy status społeczny i zawodowy. Wyniki przeprowadzonego badania opinii publicznej wskazują na potrzebę intensyfikacji działań informacyjnych i promocyjnych o systemie nadzoru rynku i oznakowaniu CE. [str. 44]

Pomimo aktywnych i różnorodnych działań informacyjno-edukacyjnych o systemie nadzoru rynku i oznakowaniu CE, wiedza o oznakowaniu CE wśród konsumentów jest znikoma lub mylna

4. WNIOSKI

- Wnioski systemowe** W świetle ustaleń kontroli Najwyższa Izba Kontroli stoi na stanowisku, iż wskazane jest:
1. prowadzenie przez wszystkie organy nadzoru rynku skutecznych działań informacyjno-edukacyjnych, przybliżających konsumentom wagę i znaczenie oznakowania CE;
 2. dostosowanie środków w budżetach organów nadzoru rynku do wysokości zapewniającej skuteczną realizację ich zadań.
- Wnioski pokontrolne** W wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do kierowników trzech skontrolowanych jednostek Najwyższa Izba Kontroli sformułowała następujące wnioski pokontrolne:
- Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**
1. Stosowanie środków ograniczających dotyczących obowiązków obciążających producenta jeśli wykryto niezgodności z wymaganiami w zakresie projektowania i produkcji wyrobów.
- Prezes Wyższego Urzędu Górniczego**
2. Wzmocnienie monitorowania realizacji postanowień decyzji Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.
- Główny Inspektor Ochrony Środowiska**
3. Wzmocnienie nadzoru nad terminowością prowadzenia postępowań administracyjnych w obszarze zgodności wyrobów oznakowanych CE.
 4. Dokonywanie analizy i ocen funkcjonowania oraz stanu ochrony interesów i praw konsumentów rynku w nadzorowanym sektorze, z wykorzystaniem dostępnych informacji, oraz uwzględnianie ich wyników w planowaniu działań kontrolnych Inspekcji Ochrony Środowiska.

5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

5.1. Organizacja i funkcjonowanie systemu nadzoru nad produktami oznakowanymi CE

System nadzoru rynku wyrobów niezwywnościowych został dostosowany organizacyjnie i strukturalnie do realizacji zadań nałożonych przepisami związanymi z zakresem niniejszej kontroli. Wymaga jednak dostosowania do zmieniającego się otoczenia prawnego. System ten został stworzony i działa w niezmiennym kształcie od czasu akcesji Polski do Unii Europejskiej. Mając na uwadze, że Komisja Europejska finalizuje prace nad przyjęciem nowego pakietu towarowego, aktualnie jest właściwy moment na dokonanie analizy dotychczasowej koncepcji organizacji nadzoru rynku w Polsce, w tym zakresu kompetencji poszczególnych organów wykonujących zadania w zakresie nadzoru rynku, oraz opracowanie koncepcji nowego modelu nadzoru rynku w Polsce.

Oznakowanie wyrobów znakiem CE wynika z prawodawstwa zharmonizowanego, tj. ujednoliconego do stosowania w całej Unii Europejskiej. Natomiast nie jest powiązane z prawodawstwem niezharmonizowanym dotyczącym wyrobów, dla których odrębne przepisy określają jedynie ogólne wymagania dotyczące bezpieczeństwa i do których stosuje się ustawę z dnia 12 grudnia 2003 r. *o ogólnym bezpieczeństwie produktów*¹², wdrażającą postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/95/WE z 3 grudnia 2001 r. *w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów*. Więcej informacji na temat harmonizacji przepisów unii w zakresie produktów, w tym oznakowania CE znajduje się w opracowaniu *Niebieski przewodnik – wdrażanie unijnych przepisów dotyczących produktów 2016* (str. 58 i następane)¹³.

System oznakowania CE obejmuje trzy etapy:

- legislację, zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym;
- zespół czynności (ujętych w modułach oceny zgodności) poprzedzających oznakowanie wyrobu znakiem CE, za które odpowiedzialny jest producent wyrobu, przy obowiązkowym lub opcjonalnym uczestnictwie akredytowanych laboratoriów w procesie projektowania lub produkcji wyrobów, finalnie oznakowanych CE;
- system nadzoru rynku.

Sprawy związane z oznakowaniem CE są rozproszone w różnych resortach, należą do kompetencji wielu polskich organów administracji i zbiegają się w zadaniach przypisanych Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Prezes UOKiK jest kluczowym organem administracji publicznej w zakresie oznakowania CE i wykonuje zadania na trzech poziomach:

- wspomaga proces legislacyjny,
- planuje i koordynuje kontrole oraz prowadzi postępowania administracyjne w nadzorze rynku,
- monitoruje krajowy system nadzoru rynku oraz współpracuje z Komisją Europejską i innymi zagranicznymi podmiotami.

Legislacja

¹² Dz. U. z 2016 r. poz. 2047.

¹³ Zawiadomienie Komisji *Niebieski przewodnik – wdrażanie unijnych przepisów dotyczących produktów 2016* Dz. Urz. UE C 272 z 26.07. 2016, s. 1; dostępne także w polskiej wersji językowej. <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/18027/attachments/1/translations/pl/renditions/native>

Kwestie legislacyjne dotyczące systemu nadzoru rynku, w tym większość krajowych aktów harmonizacyjnych regulujących obrót i wymagania dla towarów, o których mowa w bezpośrednio stosowanym unijnym prawodawstwie harmonizacyjnym lub w przepisach wdrażających unijne prawodawstwo harmonizacyjne należą do kompetencji ministra właściwego do spraw gospodarki (obecnie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii). Do jego zadań należą także sprawy związane z wzajemnym uznawaniem produktów niepodlegających środkom harmonizującym na szczeblu UE lub nieobjętych zakresem zastosowania takich przepisów, które mogą podlegać przepisom rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 764/2008/WE z dnia 9 lipca 2008 r. *ustanawiającego procedury dotyczące stosowania niektórych krajowych przepisów technicznych do produktów wprowadzonych legalnie do obrotu w innym państwie członkowskim oraz uchylającego decyzję nr 3052/95/WE*¹⁴.

Za zadania związane z projektem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zblżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich w odniesieniu do wymogów dostępności wyrobów i usług, ze względu na planowane włączenie tych przepisów do systemu oceny zgodności, oznakowania CE oraz ustanowienia w tym zakresie nadzoru rynku¹⁵, jest odpowiedzialny minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego (obecnie Minister Inwestycji i Rozwoju).

Ponadto inne resorty – w zakresie swojej właściwości – odpowiedzialne są za przygotowywanie krajowych aktów prawnych w obszarze nadzoru rynku, w tym dostosowujących przepisy unijne do polskiego prawodawstwa. Każdorazowo, podczas prowadzenia prac legislacyjnych w obszarze związanym z nadzorem rynku, angażowani byli przedstawiciele Prezesa UOKiK, którzy wspomagali resorty w pracach nad projektowaniem aktów prawnych.

Nadzór rynku

Nadzór rynku, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 17 rozporządzenia 765/2008/WE, to czynności wykonywane i środki stosowane przez organy władzy publicznej w celu zapewnienia, że produkty spełniają wymagania prawne określone w odpowiednim wspólnotowym prawodawstwie harmonizacyjnym lub nie stanowią zagrożenia dla zdrowia, bezpieczeństwa ani dla innych kwestii z zakresu ochrony interesu publicznego. Rozporządzenie określa ogólne zasady dotyczące oznakowania CE oraz jego kształt i format, natomiast zasady i warunki umieszczania oznakowania CE, a także wymagania prawne, techniczne i procedury (moduły) oceny zgodności wraz z elementami dokumentacji potwierdzającej zgodność wyrobu z wymaganiami – określone są w aktach sektorowych (dyrektywy i rozporządzenia). Krajowy system nadzoru rynku sprawowany przez Prezesa UOKiK obejmuje wszystkie wyroby oznakowane znakiem CE.

Według stanu na 30 czerwca 2018 r. system nadzoru rynku obejmował 27 sektorów wyrobów, dla których przewidziano oznakowanie CE.

¹⁴ Dz. Urz. L 218 z 13.08.2008, s. 21, ze zm.

¹⁵ Jednak dyrektywa nie określa procedur i środków nadzoru rynku wyrobów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Infografika nr 1

Wykaz grup produktów podlegających oznakowaniu znakiem zgodności

Źródło: opracowanie własne.

System kontroli wyrobów i nadzoru rynku w Polsce tworzą tzw. organy wyspecjalizowane w rozumieniu art. 38 ustawy *o systemie oceny zgodności*, tzw. organy kontroli wyrobów oraz organy nadzoru rynku w rozumieniu art. 58 ustawy *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*. Podział został ustanowiony ze względu na dostosowanie poszczególnych dyrektyw do nowych ram prawnych (NLF). Nowe ramy prawne, przyjęte w lipcu 2008 r., opierają się na nowym podejściu i uzupełniają ogólne ramy prawne elementami potrzebnymi do skutecznej oceny zgodności, akredytacji i nadzoru rynku, w tym kontroli produktów spoza Unii¹⁶.

Obie ustawy regulują kwestie procedur kontroli, sankcji za niespełnianie wymagań, współpracy organów i akredytacji jednostek notyfikowanych. Ponadto w odniesieniu do wyrobów medycznych organem nadzoru rynku

¹⁶ Szersze informacje o nowych ramach prawnych NLF znajdują się w załączniku 6.2 Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno-ekonomicznych, str. 46 niniejszej Informacji.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

jest Prezes Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Medycznych działający na podstawie ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych¹⁷ (dalej: organy nadzoru rynku).

Infografika nr 2

Organy administracji wykonujące zadania z zakresu nadzoru rynku wobec wyrobów oznakowanych znakiem zgodności CE

Źródło: opracowanie własne.

Infografika nr 3

Kompetencje organów administracji wykonujących zadania z zakresu nadzoru rynku wobec wyrobów oznakowanych znakiem zgodności CE

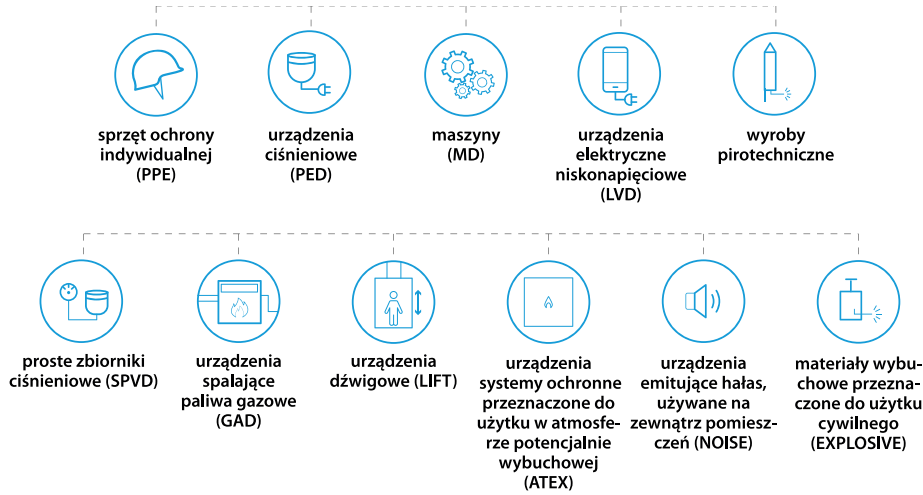

¹⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 175, ze zm.

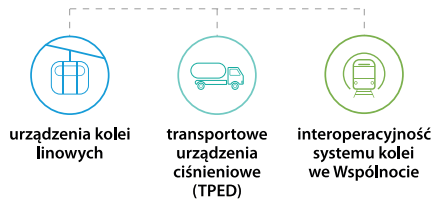
WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Państwowa Inspekcja Pracy

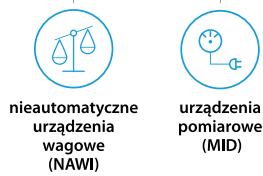
Prezes Urzędu Transportu Kolejowego

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej

Administracja Miar

Urzędy Morskie

Organy Nadzoru Budowlanego

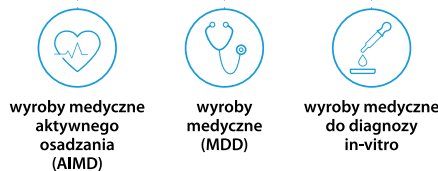
Inspekcja Transportu Drogowego

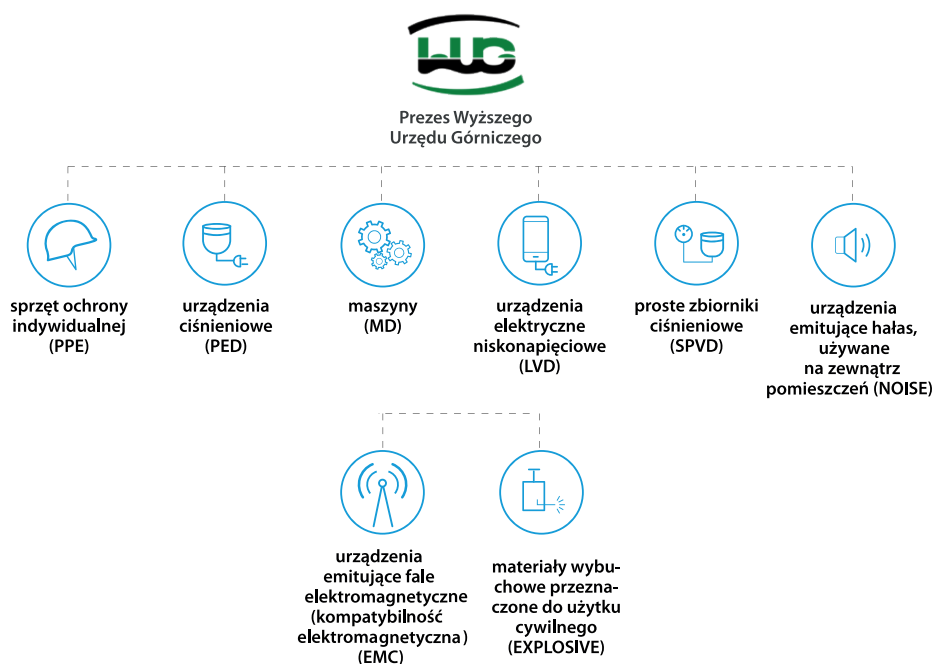
Inspekcja Ochrony Środowiska

Prezes Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Źródło: opracowanie własne.

Organy kontroli wyrobów

System kontroli wyrobów, zgodnie z ustawą *o systemie oceny zgodności*, tworzy obecnie dziewięć organów wyspecjalizowanych, tj. Prezes UOKiK, wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej, inspektorzy pracy i okręgowi inspektorzy pracy, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, organy nadzoru budowlanego, Prezes Wyższego Urzędu Górnictwa, wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego, organy Inspekcji Ochrony Środowiska oraz organy celne, a do dnia 19 lipca 2018 r. także Prezes Urzędu Transportu Kolejowego.

Organy nadzoru rynku

System nadzoru rynku, zgodnie z ustawą *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*, tworzy 13 organów nadzoru rynku, tj. Prezes UOKiK, wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej, inspektorzy pracy i okręgowi inspektorzy pracy, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, Prezes Urzędu Transportu Kolejowego, organy nadzoru budowlanego, Prezes Wyższego Urzędu Górnictwa, dyrektorzy urzędów morskich, wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego, Prezes Głównego Urzędu Miar i dyrektorzy okręgowych urzędów miar oraz organy celne. Organy nadzoru rynku są powołane do weryfikowania czy wyroby oznakowane znakiem zgodności i wprowadzone do obrotu na terenie kraju spełniają stosowne wymagania.

W obu systemach Prezes UOKiK pełni również funkcję organu monitorującego.

Organy nadzoru rynku, w zakresie swoich kompetencji, prowadzą czynności kontrolne oraz, w związku z ustaleniami tych kontroli, postępowania administracyjne, których celem jest eliminowanie z obrotu wyrobów niespełniających wymagań, w tym posiadających inne oznakowanie łudząco podobne do znaku zgodności CE. W sytuacjach wskazanych w przepisach prawa, organy nadzoru rynku posiadają także uprawnienia do wymierzania kar.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

W okresie objętym kontrolą NIK, zbadane organy nadzoru rynku wykonywały kontrole spełniania przez wyroby wymagań, w tym kontrole w zakresie niezgodności formalnych¹⁸ oraz kontrole w zakresie stwarzania przez wyroby zagrożenia, w oparciu o roczne plany kontroli, które tworzono na podstawie rzetelnie prowadzonych analiz ryzyka. Plany kontroli były terminowo przekazywane Prezesowi UOKiK, który nie zgłosił do nich uwag. W analizach ryzyka uwzględniano oceny funkcjonowania rynku w podległych sektorach, stan ochrony interesów i praw konsumentów oraz informacje o wypadkach. Szczególną kontrolą obejmowano wyroby, które miały bezpośredni lub pośredni związek z wypadkami lub innymi niebezpiecznymi zdarzeniami i mogły stwarzać ewentualne zagrożenie dla pracowników oraz mienia o dużej wartości. W procesie przygotowania planu kontroli uwzględniano takie elementy jak skala sprzedaży, atrakcyjność dla konsumenta, oczekiwania społeczne, negatywne oddziaływanie użytkowania wyrobów na życie i zdrowie oraz prawdopodobieństwo wystąpienia niezgodności. Wykorzystywano własne oraz inne dostępne źródła informacji i wiedzy o rynku wyrobów oznakowanych CE z podległego sektora. Istotnym źródłem wiedzy w procesie określania obszarów kontrolnych byli pracownicy, którzy posiadają niezbędną wiedzę o wyrobach znajdujących się w obrocie, a także wyniki dotychczasowych kontroli, analiza wpływających skarg, wnioski płynące z posiedzeń roboczych grup Komisji Europejskiej współpracy administracyjnej ds. nadzoru rynku wyrobów (ADCO), analiza wydanych opinii dla organów celnych.

Nieprawidłowości w planowaniu i przygotowywaniu kontroli wystąpiły jedynie w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska. NIK stwierdziła, iż w GIOŚ nie dokonywano analizy i ocen funkcjonowania oraz stanu ochrony interesów i praw konsumentów w nadzorowanym sektorze, nie gromadzono i nie wykorzystywano wyników działalności organizacji konsumenckich lub innych podmiotów zajmujących się tematyką konsumencką oraz przedsiębiorców i ich organizacji w zakresie oznakowania CE. Tym samym GIOŚ pozbawiał się źródeł wiedzy, które powinien wykorzystywać w toku analiz przedkontrolnych, w tym do określania obszarów kontroli. W ocenie NIK brak analiz przedkontrolnych, opartych na informacjach dostępnych lub możliwych do pozyskania z innych źródeł, w tym wykorzystania pozyskanych danych do określania obszarów kontroli, sprawia że planowanie kontroli było nierzetelne.

Organy nadzoru rynku posiadające rozbudowaną strukturę pionową (GIOŚ, GINB) zapewniły sobie terminowe otrzymywanie do zatwierdzenia rocznych planów kontroli, a także wpływ na ich merytoryczny zakres, poprzez wydanie stosownych wytycznych dla organów niższego szczebla (WINB, WIOŚ).

Kompetencje organów nadzoru rynku powierzane są sektorowo, zgodnie z odpowiednimi aktami sektorowymi. W konsekwencji jeden wyrób może być kontrolowany przez różne organy nadzoru rynku. Ponadto wymagania jednego aktu sektorowego mogą podlegać kompetencjom

Rozproszony nadzór

¹⁸ Do 19 lipca 2018 r. kontrole te nie były wyodrębniane.

różnych organów nadzoru rynku – w zależności od zastosowania kontrolowanego wyrobu. Postęp technologiczny powoduje, że producenci wprowadzają na rynek wyroby coraz to nowsze, bardziej zaawansowane i wykorzystujące nowe technologie. Dlatego dany wyrób może podlegać więcej niż jednemu przepisowi sektorowemu. Występują też wyroby nieobjęte dyrektywami nowego podejścia, do których zastosowanie ma ustawa o *ogólnym bezpieczeństwie produktów* (na przykład: meble, ręczne narzędzia do majsterkowania, drabiny, wózki dziecięce, rowery, wanienki do kąpieli, smoczki, nosidełka). Podleganie przez niektóre grupy wyrobów kilku dyrektywom bądź rozporządzeniom unijnym, oraz kontrolowanie i nadzorowanie ich przez kilka organów nadzoru rynku, stanowi zagrożenie dla efektywnego funkcjonowania systemu nadzoru rynku, z uwagi na jego skomplikowanie. Ponadto istnieją wyroby, które nie podlegają wspólnotowym środkom harmonizującym mającym na celu usunięcie przeszkód w handlu między państwami członkowskimi, wynikające z istnienia różnych krajowych przepisów technicznych.

Przykładowo, zdalnie sterowana zabawka podlega przepisom dotyczącym bezpieczeństwa zabawek¹⁹ – co jest kontrolowane przez Inspekcję Handlową oraz wymaganiami dla urządzeń radiowych²⁰ – co jest kontrolowane przez kontrolerów z Urzędu Komunikacji Elektronicznej. Mając na uwadze zakaz prowadzenia łącznych kontroli, wynikający z art. 54 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – *Prawo przedsiębiorców*²¹, ten sam wyrób może być kontrolowany dwukrotnie w różnych okresach.

Wymagania jednego aktu sektorowego mogą być kontrolowane przez różne organy nadzoru rynku, w zależności od zastosowania badanego wyrobu. Przykładowo niskonapięciowy sprzęt elektryczny jest kontrolowany przez:

- inspektorów Państwowej Inspekcji Pracy – w zakresie sprzętu stosowanego przez profesjonalistów w zakładach pracy,
- kontrolerów Wyższego Urzędu Górniczego – w zakresie sprzętu używanego w zakładach górniczych,
- inspektorów Inspekcji Handlowej – w zakresie sprzętu oferowanego konsumentom.

Także szeroki zakres przedmiotowy systemu nadzoru rynku na poziomie unijnym obejmujący wyroby konsumenckie, jak również wyroby używane przez profesjonalistów (od zabawek, sprzętu elektrycznego i elektronicznego, poprzez sprzęt ochrony indywidualnej po transformatory wysokiej mocy i systemy wentylacyjne) oraz zjawiska mające wpływ na środowisko (np. zużycie energii, emisja spalin), stwarzają poważne utrudnienia dla przedsiębiorców. Brak jest bowiem ogólnie dostępnej informacji, które

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 października 2016 r. w sprawie wymagań dla zabawek (Dz. U. poz. 1730, ze zm.).

²⁰ Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 17 czerwca 2016 r. w sprawie dokonywania oceny zgodności urządzeń radiowych z wymaganiami (Dz. U. poz. 878).

²¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1292.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

z tych wyrobów podlegają oznakowaniu CE, a które nie, oraz które konkretnie przepisy sektorowe mają zastosowanie do danej grupy wyrobów w przypadku przypisania ich do kilku dyrektyw lub rozporządzeń.

Istotny wpływ na poziom skuteczności organów nadzoru rynku ma także wydawanie przez Unię Europejską licznych nowych aktów bezpośrednio stosowanych przez państwa członkowskie UE. Dotyczą one najważniejszych zasad dokonywania oceny zgodności, w tym domniemań zgodności, oznakowania CE, obowiązków podmiotów gospodarczych, zasad notyfikacji jednostek oceniających zgodność.

W grudniu 2017 r. Komisja Europejska zaproponowała przyjęcie tzw. nowego pakietu towarowego: *Wzmocnienie zaufania do jednolitego rynku*²², czyli przepisów zawierających wymagania dla nowych grup wyrobów, którymi planuje objąć 70 aktów harmonizujących wymagania dla wyrobów oraz zasady obrotu nimi. Planowane jest między innymi rozszerzenie przepisów unijnych na kwestię emisji spalin przez pojazdy drogowe oraz na nowe grupy produktów, np. produkty nawozowe, wyroby oferowane przez internet, wyroby, które mogą komunikować się bez wiedzy użytkowników (technologia „internetu rzeczy”), wyroby przemysłowe przeznaczone do stosowania w miejscach pracy przez profesjonalistów.

System nadzoru rynku w Polsce nie nadąża za zmianami prawnymi przyjmowanymi przez Parlament Europejski i Radę. Problem ten był już sygnalizowany w raporcie z funkcjonowania systemu nadzoru rynku w 2016 r., opracowanym przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W kolejnych latach konieczne będzie dostosowanie krajowego systemu nadzoru rynku do tych zmian, gdyż bez włączenia do systemu nadzoru rynku nowych organów istniejący system nadzoru może okazać się w najbliższym czasie niewydolny. Ponadto rozproszenie organów nadzoru, wynikające z sektorowego przypisywania kompetencji, utrudnia wykorzystanie zasobów finansowych i kadrowych, a także stwarza uciążliwość dla przedsiębiorców w związku z różnymi kontrolami.

Dotychczas nie zostały wyznaczone kompetencje organów nadzoru w odniesieniu do wyrobów objętych wymaganiami norm zharmonizowanych w zakresie ekoprojektu i etykietowania energetycznego z niektórych sektorów (poza wyrobami zużywającymi energię przeznaczonymi dla gospodarstw domowych, dla których jest wymagane oznakowanie CE²³). Są to grupy produktów, które powinny zostać przypisane do kompetencji właściwego, innego niż Inspekcja Handlowa organu nadzoru rynku, w zakresie wymagań:

- ekoprojektu: miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na paliwo stałe, szafy chłodnicze lub mroźnicze, schładzarki lub zamrażarki szokowe, urządzenia skraplające i agregaty do oziębienia cieczy, systemy wentylacyjne, transformatory elektroenergetyczne;

²² http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5301_pl.htm

²³ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie procedur oceny zgodności wyrobów wykorzystujących energię oraz ich oznakowania (Dz. U. z 2015 r. poz. 1215) – wydanym na podstawie upoważnienia ustawowego z art. 9 ustawy o systemie oceny zgodności.

Niezbędna reforma systemu nadzoru rynku

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

- etykietowania energetycznego: szafy chłodnicze lub mroźnicze, miejscowe ogrzewacze pomieszczeń, kotły na paliwo stałe i zestawy zawierające kocioł na paliwo stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne.

Wyroby te do tej pory nie podlegały kontroli Inspekcji Handlowej i nadzоровi Prezesa UOKiK, ani innych organów nadzoru rynku ze względu na ich specjalistyczny charakter. Wyroby te nie były objęte Krajowymi Programami Nadzoru Rynku na lata 2016–2018, mimo że uprawnienia kontrolne zarówno w zakresie wymagań ekoprojektu, etykietowania energetycznego jak i bezpieczeństwa produktów – stosownie do art. 3 ust. 1 pkt 1a i pkt 1d ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o Inspekcji Handlowej*²⁴ należą formalnie do właściwości Inspekcji Handlowej. Przepis ten stanowi, że do Inspekcji Handlowej należy kontrola produktów wykorzystujących energię wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku, o których mowa w aktach delegowanych określonych w wykazie ogłaszającym na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 14 września 2012 r. *o etykietowaniu energetycznym produktów związanych z energią*²⁵, a więc także wszystkich wyżej wymienionych grup wyrobów objętych harmonizacyjnymi aktami UE. NIK zwróciła uwagę, że warunki wprowadzania wyrobów do obrotu objęte rozporządzeniem 765/2008, odnoszące się do wymogów ekoprojektu i wymogów etykietowania energetycznego, mają zastosowanie do produktów związanych z energią, objętych dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE z dnia 19 maja 2010 r. *w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcji, zużycia energii oraz innych zasobów przez produkty związane z energią*²⁶ oraz rozporządzeniami delegowanymi Komisji Europejskiej uzupełniającymi wyżej wymienioną dyrektywę, nie są nakierowane wyłącznie na ochronę zdrowia i bezpieczeństwa, ale mają również zastosowanie do egzekwowania prawa unijnego mającego na celu ochronę innych interesów publicznych, w tym wymagań określonych w odpowiednich systemach sektorowych w zakresie efektywności energetycznej i ekoprojektu. Wynika to wprost z motywu 27 do nowego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1369 z dnia 4 lipca 2017 r. *ustanawiającego ramy etykietowania energetycznego i uchylającego dyrektywę 2010/30/UE*²⁷. Mimo uchylecia dyrektywy 2010/30/UE akty delegowane przyjęte na podstawie art. 10 dyrektywy 2010/30/UE uzupełniające tę dyrektywę, pozostają w mocy do chwili ich uchylecia przez akt delegowany obejmujący odpowiednią grupę produktów, przyjęty na mocy art. 16 nowego rozporządzenia 2017/1369.

²⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1668.

²⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 1790, ze zm.

²⁶ Dz. Urz. UE L 153 z 18.06.2010 r. s. 1, ze zm. Dalej: dyrektywa 2010/30/UE.

²⁷ Dz. Urz. UE L 198 z 2017., s. 1. Dalej: rozporządzenie 2017/1369. Obejmuje między innymi następujące grupy wyrobów: systemy wentylacyjne przeznaczone do budynków mieszkalnych, szafy chłodnicze lub mroźnicze, kotły na paliwo stałe i zestawy zawierające kocioł na paliwo stałe, miejscowe ogrzewacze pomieszczeń. Dotychczas nie zostały uchylone akty delegowane z lat 2014–2015 obejmujące wyżej wymienione grupy wyrobów.

W ocenie Prezesa UOKiK, zawartej w corocznych raportach o funkcjonowaniu systemu kontroli i nadzoru rynku w zakresie bezpieczeństwa produktów, istnieje między innymi potrzeba włączenia do systemu kontroli i nadzoru rynku innych organów niż dotychczasowe, gdyż nie jest możliwe, aby organy Inspekcji Handlowej – bez uzyskania odpowiedniego wsparcia kadrowego i finansowego – mogły skutecznie prowadzić kontrole w tak szerokim zakresie jakim są wymagania dla ekoprojektu²⁸ i etykietowania energetycznego²⁹ – przy stale zwiększającym się obszarze wyrobów podlegających wymaganiom ekoprojektu i etykietowania efektywności energetycznej. Bez odpowiednich środków nie jest możliwe pozyskanie odpowiednich ekspertów, posiadających stosowną wiedzę do oceniania poziomu zagrożenia stwarzanego przez kontrolowane wyroby, głównie w zakresie ochrony środowiska, czy spełniania wymagań technicznych lub formalnych, co może w konsekwencji wpływać na ochronę konsumentów i innych użytkowników końcowych. Najwyższa Izba Kontroli podziela stanowisko Prezesa UOKiK. Na problem zwiększenia kompetencji i zadań organu bez zapewnienia odpowiednich środków budżetowych, w odniesieniu do jednostek Inspekcji Handlowej, NIK zwróciła uwagę w informacji o wynikach kontroli *Realizacja zadań w zakresie ochrony konsumenta przez Inspekcję Handlową*. Wyniki niniejszej kontroli wskazują, iż problem dotyczy także pozostałych organów nadzoru rynku.

Wysokość środków budżetowych przeznaczonych w 2017 r. na zadania z zakresu nadzoru rynku wyniosła łącznie ok. 30,7 mln zł³⁰. Przeważającą część tej kwoty przeznaczono na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi i trzynastym wynagrodzeniem) dla ok. 1000 pracowników, które wyniosły 24,4 mln zł (79,5%). Pozostałą część wydatków stanowiły wydatki bieżące związane z realizacją kontroli (wraz z kosztami dojazdów, szkoleń i wyposażenia stanowisk), które wyniosły 3,8 mln zł (12,4%) oraz koszty badań laboratoryjnych (w laboratoriach własnych i zewnętrznych, wraz z kosztami transportu próbek), które wyniosły 2,5 mln zł (8,1%).

Rozszerzenie kompetencji organów nadzoru rynku bez zapewnienia odpowiednich środków budżetowych

²⁸ Wymagania przekładające się na poprawę ekologiczności danego produktu, określone w latach 2014–2016 w aktach wykonawczych Komisji Europejskiej do art. 15 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. *ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią* (Dz. Urz. UE L 285 z 31.10.2009, s. 10, ze zm.), które powinny być stosowane bezpośrednio, a które to grupy wyrobów zostały objęte rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 17 grudnia 2010 r. *w sprawie procedur oceny zgodności wyrobów wykorzystujących energię oraz ich oznakowania* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1215). Od 2016 r. objęto nimi: systemy wentylacyjne, lampy fluorescencyjne bez wbudowanego statecznika, lampy wyładowcze dużej intensywności, stateczniki i oprawy oświetleniowe służące do zasilania takich lamp, szafy chłodnicze lub mroźnicze, schładzarki lub zamrażarki szokowe, urządzenia skraplające i agregaty do oziębiania cieczy.

²⁹ Określone w rozporządzeniu 765/2008 mają zastosowanie do produktów związanych z energią, objętych dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE z dnia 19 maja 2010 r. *w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez produkty związane z energią* (Dz. Urz. UE L 153 z 18.06.2010 r. str. 1, ze zm.), które z dniem 1 sierpnia 2017 r. zastąpione zostało rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1369 z dnia 4 lipca 2017 r. *ustanawiającym ramy etykietowania energetycznego i uchylającym dyrektywę 2010/30/UE* (Dz. Urz. UE L 198 z 21.07.2017, s. 1). Od 2016 r. objęto nimi systemy wentylacyjne przeznaczone do budynków mieszkalnych, szafy chłodnicze lub mroźnicze.

³⁰ Na podstawie danych za 2017 r., przekazanych przez organy nadzoru rynku. Stan na dzień 20 sierpnia 2018 r.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Rozszerzenie zadań z zakresu nadzoru rynku bez przyznania nowych etatów i środków na zakup aparatury pomiarowo-badawczej dotyczy również Prezesa UKE. W 2011 r. kompetencje Prezesa UKE rozszerzono o dużą grupę wyrobów objętych wymaganiami ekoprojektu ujętymi w czterech rozporządzeniach unijnych³¹, a w 2016 r. dodano kolejne rozporządzenie³². W 2013 r. na Prezesa UKE nałożono obowiązki związane z kontrolą realizacji przepisów dotyczących etykietowania niektórych produktów wykorzystujących energię (telewizory). Zgodnie z ocenami skutków regulacji opracowanymi z tą zmianą, nałożenie powyższych obowiązków miało wiązać się z przyznaniem dodatkowych środków finansowych na zwiększenie zatrudnienia oraz zakupy wyposażenia pomiarowo-badawczego, co nie nastąpiło.

Systematyczne modernizowanie i uzupełnianie wyposażenia pomiarowo-badawczego laboratoriów UKE jest niezbędne z uwagi na dynamiczny rozwój technologiczny badanych urządzeń oraz związane z tym zmiany w normalizacji, a także z uwagi na wykonywanie badań w zakresie nowych technologii (np. internet rzeczy, sieć 5G).

Nieadekwatny poziom zatrudnienia w organach nadzoru rynku

Według danych za 2017 r.³³ liczba etatów zaangażowanych w kontrolę w obszarze nadzoru rynku wynosiła 992,2, z tego 486,0 (49%) w Inspekcji Transportu Drogowego; 250,5 (25%) w Inspekcji Handlowej; 92,5 (9%) w organach nadzoru budowlanego, 30,9 (3%) w Urzędzie Komunikacji Elektronicznej (wraz z pracownikami laboratorium UKE), 25,3 (3%) w Inspekcji Ochrony Środowiska oraz trzy (0,3%) w Wyższym Urzędzie Górniczym. We wszystkich skontrolowanych jednostkach występowały niedobory kadrowe, przy czym w trzech odnotowano negatywne konsekwencje. I tak, w opinii Wiceprezesa UOKiK zasoby kadrowe Departamentu Nadzoru Rynku UOKiK w porównaniu z zakresem powierzonych mu zadań są obecnie niewystarczające, szczególnie w świetle liczby spływających od wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej akt kontroli do wszczęcia postępowań i dynamiki zmian legislacyjnych, zarówno unijnych, jak i krajowych. Natomiast w dwóch skontrolowanych organach (GUNB, IOŚ) zmniejszyła się liczba pracowników realizujących zadania z zakresu nadzoru rynku. W konsekwencji nie były realizowane zaplanowane kontrole, pomimo że plany kontroli obejmowały coraz mniejszą liczbę działań kontrolnych.

W latach 2016 i 2017 organy nadzoru budowlanego (łącznie GUNB i WUNB) zmniejszyły liczbę kontroli (1652 w 2016 r. i 1607 w 2017 r., tj. mniej o 3%), w tym liczbę wyrobów budowlanych objętych kontrolą (4455 w 2016 r. i 4284 w 2017 r., tj. mniej o 4%). Zmniejszeniu uległa także liczba wyrobów budowlanych skontrolowanych pod względem prawidłowości oznakowania wyrobu oraz informacji towarzyszących oznakowaniu CE albo informacji dołączonej do wyrobu oznakowanego znakiem budowlanym. W 2016 r. skontrolowano 3929 wyrobów, natomiast w 2017 r.

³¹ W tym: urządzenia AGD, urządzenia biurowe, zasilacze, dekodery, telewizory.

³² Dotyczące komputerów i serwerów.

³³ Stan na 20 sierpnia 2018 r.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

skontrolowano 3782 wyroby (mniej o 4%). Przy czym odsetek stwierdzonych nieprawidłowości utrzymywał się na podobnym, wysokim poziomie, który wynosił 42% w 2016 r. i 41% w 2017 r.

W UKE, pomimo przyjęcia przez Prezesa UKE nowych kompetencji, poziom zatrudnienia na stanowiskach związanych z nadzorem rynku nie zmieniał się. Nie zmniejszyła się liczba przeprowadzonych kontroli ani badań laboratoryjnych. Niemniej jednak, w opinii UKE, zwiększenie liczby realizowanych kontroli byłoby zasadne ze względu na bardzo dużą i ważną grupę urządzeń podlegających w ramach nadzoru kompetencjom Prezesa UKE, bez uszczerbku dla realizacji zadań z pozostałych obszarów działalności Prezesa UKE. Wiązałoby się to jednak ze wzrostem zatrudnienia.

Pracownicy wykonujący zadania w ramach nadzoru rynku w UKE, ale także i w innych organach nadzoru rynku, powinni posiadać bardzo szeroką wiedzę w zakresie obowiązujących przepisów prawa, wymagań technicznych oraz realizowania badań technicznych. Prowadzone nabory na wolne stanowiska, ze względu na wymagane od kandydatów specjalistyczne kompetencje oraz niekonkurencyjne warunki finansowe w stosunku do sektora prywatnego, wielokrotnie kończyły się bez rozstrzygnięcia. W opinii Prezesa UKE, pozyskanie nowych pracowników oraz ograniczenie odejścia zatrudnionych specjalistów poprzez zniwelowanie różnic w ich wynagrodzeniu w porównaniu do sektora prywatnego, wymagałoby podwyższenia poziomu płac.

Spośród jednostek objętych kontrolą NIK jedynie Urząd Komunikacji Elektronicznej i Inspekcja Handlowa posiadają własne laboratoria badawcze. Pozostałe organy nadzoru rynku, a także w niektórych zakresach Inspekcja Handlowa, korzystają z usług zewnętrznych akredytowanych laboratoriów. Wzrost kosztów badań w laboratoriach zewnętrznych przy jednoczesnym utrzymaniu wielkości środków budżetowych przeznaczonych na ten cel powoduje, iż laboratoria coraz mniej chętnie przystają na warunki oferowane przez organy nadzoru rynku. Efektywność systemu nadzoru rynku zależy głównie od dostępności zasobów finansowych i kadrowych oraz możliwości badawczych laboratoriów. Jak wskazał Prezes UOKiK, wielkość środków przewidziana na badania laboratoryjne w budżetach wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej jest niewystarczająca dla zapewnienia skutecznego nadzoru rynku. Przykładowo koszt badania jednej sztuki maski antysmogowej wynosi ok. 13 tys. zł, co przekracza możliwości finansowe wielu wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej (WIIH). Roczna łączna wysokość budżetu WIIH na wykonywanie badań produktów w laboratoriach zewnętrznych w obszarze nadzoru rynku i ogólnego bezpieczeństwa produktów wynosiła 202,0 tys. zł w 2016 r., 360,0 tys. zł w 2017 r. i 325,0 tys. zł w 2018 r., co daje średnio od 12,6 tys. zł do 22,5 tys. zł na jeden WIIH. Najmniejszą kwotą dysponował WIIH w Opolu (2,0 tys. zł rocznie), a najwyższą WIIH w Warszawie (20,0 tys. zł w 2016 r. 100,0 tys. zł w 2017 r. i 80,0 tys. zł w 2018 r.). W przyszłości może to wpłynąć na ograniczanie działań kontrolnych, zwłaszcza w odniesieniu do wyrobów, których badanie jest kosztowne. Również bieżące utrzymanie i rozwój laboratoriów własnych wymaga zwiększenia poziomu finansowania.

Niewystarczające środki finansowe na wykonywanie badań laboratoryjnych może zagrażać skuteczności działania nadzoru rynku

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

W Głównym Urzędzie Nadzoru Budowlanego wielkość wydatków na badania laboratoryjne oraz ich udział w kosztach działania Urzędu wykazywały tendencję malejącą. W 2016 r. przeznaczono na ten cel 146,6 tys. zł, tj. 0,75% kosztów ogółem, w 2017 r. – 118,4 tys. zł (0,61%), w 2018 r.³⁴ – 17,4 tys. zł (0,10%). GUNB nie dysponuje własnymi laboratoriami, dlatego corocznie zawierał porozumienia z laboratoriami, które na jego zlecenie wykonywały badania właściwości użytkowych zasadniczych charakterystyk wyrobów budowlanych. Jednak z roku na rok laboratoria akredytowane coraz mniej chętnie przystają na warunki oferowane przez GUNB, jednocześnie zwiększając cenę usług. Podobna sytuacja miała miejsce w wojewódzkich inspektorach nadzoru budowlanego, w których zarówno wysokość planowanych środków na badanie próbek, jak i ich wykonanie w kontrolowanym okresie było co roku niższe. Wydatki na badanie próbek w 2016 r. zrealizowano w wysokości 1925,3 tys. zł wobec zaplanowanych 2130,8 tys. zł (90,4% planu), w 2017 r. 1708,81 tys. zł wobec zaplanowanych 1993,7 tys. zł (85,7%) oraz w 2018 r. 1002,4 tys. zł wobec zaplanowanych na cały rok 1981,7 tys. zł (50,6%).

Kwalifikowanie cech wyrobów do wymagań właściwego przepisu

System nadzoru rynku, co do zasady, opiera się na domniemaniu zgodności i deklaracji producentów. Stwarza to ryzyko celowego lub nieświadomego omijania przepisów albo obniżenia kosztów produkcji poprzez niezastosowanie wszystkich wymagań obowiązujących dla danej grupy wyrobów. W konsekwencji wyroby te mogą stwarzać zagrożenie, pomimo zadeklarowania spełnienia wymagań poprzez umieszczenie oznakowania CE.

Problem może stwarzać określenie sektora, którego regulacjom podlega dany wyrób. Istnieje szereg wyrobów podlegających więcej niż jednemu aktowi prawnemu.

Przykładowo:

- oprawa oświetleniowa musi spełniać wymagania określone w przepisach dotyczących:
 - niskonapięciowego sprzętu elektrycznego³⁵,
 - kompatybilności elektromagnetycznej³⁶,
 - wymaganiom dotyczącym ograniczenia stosowania niektórych substancji niebezpiecznych w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym³⁷;
- kombajn górniczy stosowany w kopalniach węgla musi spełniać wymagania określone w przepisach dotyczących:

³⁴ Dane za I–III kwartał.

³⁵ Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 2 czerwca 2016 r. w sprawie wymagań dla sprzętu elektrycznego (Dz. U. poz. 806).

³⁶ Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o kompatybilności elektromagnetycznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 397, ze zm.).

³⁷ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie zasadniczych wymagań dotyczących ograniczenia stosowania niektórych substancji niebezpiecznych w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 7, ze zm.).

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

- bezpieczeństwa maszyn³⁸,
- urządzeń stosowanych w atmosferze potencjalnie wybuchowej³⁹,
- wymaganiom dotyczącym ograniczenia stosowania niektórych substancji niebezpiecznych w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.

Istnieją także wyroby, które trudno przyporządkować do danego aktu, nawet po analizie definicji i zakresów tych aktów. Rozwój technologii i materiałów stosowanych do produkcji powoduje, że przepisy techniczne często nie nadążają za tymi zmianami. Przykładowo, w świetle obowiązujących przepisów trudno jednoznacznie określić czy LED-owa oprawa oświetleniowa zasilana bateryjnie i sieciowo, podlega jeszcze wymaganiom dla niskonapięciowego sprzętu elektrycznego lub kiedy dron jest traktowany jako zabawka.

5.2. Współpraca w obszarze oznakowania CE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła współpracę skontrolowanych organów nadzoru rynku. Zasady współpracy wynikają ze stosowanych wprost postanowień rozporządzenia 765/2008/WE oraz realizowane są na zasadach określonych w ustawach o systemie ceny zgodności oraz o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku. Współpraca polegała głównie na bezpośrednich kontaktach roboczych i spotkaniach przedstawicieli urzędów w sprawach wymagających podjęcia wspólnych działań lub decyzji oraz poprzez przedstawianie najistotniejszych kwestii pod obrady Komitetu Sterującego ds. Nadzoru Rynku. W okresie objętym kontrolą Prezes UOKiK nie skorzystał z przysługującego mu uprawnienia⁴⁰ do wystąpienia do organów nadzoru rynku z wnioskami dotyczącymi realizacji ich zadań w ramach systemu nadzoru rynku.

Prezes UOKiK podejmował działania mające na celu optymalizację realizacji zadań nadzoru rynku poprzez zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu. Działania te obejmowały:

- wypełnianie obowiązków sprawozdawczych z działania krajowego nadzoru rynku,
- wypełnianie obowiązków informacyjnych wobec Komisji Europejskiej poprzez systemy RAPEX i ICSMS,
- koordynowanie działań organów nadzoru rynku, do czego powołano komitet Sterujący ds. Nadzoru Rynku,
- koordynowanie współpracy krajowych organów nadzoru rynku z Komisją Europejską i organami nadzoru rynku krajów EOG,
- współpracę ze służbą celną,
- prowadzenie rejestru wyrobów niezgodnych z wymaganiami lub stwarzających zagrożenie.

³⁸ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 października 2008 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla maszyn (Dz. U. nr 199, poz. 1228, ze zm.).

³⁹ Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 6 czerwca 2016 r. w sprawie wymagań dla urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w atmosferze potencjalnie wybuchowej (Dz. U. poz. 817).

⁴⁰ Określonego w art. 60 ust. 1 ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku.

Planowanie i sprawozdawczość

Skontrolowane organy nadzoru rynku wypełniając ustawowe obowiązki⁴¹, terminowo przedkładały Prezesowi UOKiK swoje roczne plany pracy w ramach nadzoru rynku oraz sprawozdania z ich realizacji. Informacje w nich zawarte stanowiły źródło danych dla corocznie sporządzanego *Krajowego programu nadzoru rynku oraz Raportu z funkcjonowania krajowego systemu nadzoru rynku*, które po przyjęciu przez Komitet do Spraw Europejskich Rady Ministrów, przekazywane były Komisji Europejskiej oraz państwom członkowskim. Prezes UOKiK opracowywał także plany kontroli dla Inspekcji Handlowej, uwzględniając w nich kontrole w zakresie nadzoru rynku, w tym wyroby oznakowane CE. Ponadto, na zlecenie Prezesa UOKiK, Inspekcja Handlowa wykonała 115 kontroli. Przedstawiciele Prezesa UOKiK oraz organów nadzoru rynku krajów członkowskich nie uczestniczyli w kontrolach prowadzonych przez skontrolowane podmioty.

Prezes UOKiK przekazywał do innych organów nadzoru rynku – zgodnie z ich kompetencjami – informacje o wyrobach wprowadzony do obrotu, wobec których powzięto informacje, iż mogą nie spełniać wymagań lub stwarzać zagrożenie, bądź stwierdzono niezgodności formalne. Informacje te pochodziły głównie ze skarg oraz zapytań kierowanych do UOKiK przez konsumentów, przedsiębiorców i organizacje pozarządowych oraz stowarzyszeń branżowych, a także przez inne organy administracji publicznej. Łącznie w okresie objętym kontrolą przekazano 44 informacje, dotyczące między innymi szklanej kabiny prysznicowej, kotleciarki, telefonów komórkowych nieposiadających oznaczenia CE, drewnianych elementów posadzkowych i nadproży strunobetonowych.

Najwięcej informacji, dotyczących 17 wyrobów budowlanych oznakowanych CE, przekazano Głównemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego. Wszystkie wskazane wyroby zostały poddane kontroli u sprzedawców lub u ich producentów. W odniesieniu do 11 informacji kontrole nadzoru budowlanego wykazały, że po wyeliminowaniu nieprawidłowości formalnych związanych z uzupełnieniem danych (dotyczących oznakowania CE, informacji umieszczonych na wyrobie/etykiecie, deklaracji użytkowych wyrobu), wyroby spełniały wymagania ustawy *o wyrobach budowlanych*. W jednej sprawie przeprowadzona kontrola wykazała, iż producent zaprzestał produkcji kwestionowanego wyrobu budowlanego.

Komitet Sterujący ds. Nadzoru Rynku

Przy Prezesie UOKiK od 2004 r. działał Komitet Sterujący ds. Nadzoru Rynku (dalej Komitet). Jest to organ opiniodawczo-doradczy, w którym uczestniczą przedstawiciele organów nadzoru rynku, zaproszeni przedstawiciele Ministerstwa Finansów (pionu celnego), Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii (poprzednio Ministerstwa Rozwoju) oraz Ministerstwa Energii. Celem działania Komitetu jest rozwój współpracy pomiędzy organami uczestniczącymi w krajowym systemie nadzoru rynku, wymiana doświadczeń i informacji. Podczas posiedzeń Komitetu poruszane były także zagadnienia wymagające wypracowania wspólnego podejścia, np. w sprawie wszczynania postępowań bezpośrednio na podstawie informacji z systemu RAPEX. Corocznie Komitet ocenia funkcjo-

⁴¹ Stosownie do art. 39 ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy *o systemie oceny zgodności* oraz art. 59 ust. 5 ustawy *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*.

nowanie systemu nadzoru rynku w Polsce. W latach 2016–2018 Komitet obradował trzykrotnie (w dniach 13 lipca 2016 r., 12 grudnia 2017 r. i 13 grudnia 2018 r.).

Niezależnie od współpracy na poziomie Komitetu Sterującego, pracownicy UOKiK na bieżąco udzielali informacji i wyjaśnień przedstawicielom innych krajowych organów nadzoru rynku, także w zakresie stosowania przepisów regulujących oznakowanie CE. Ponadto organizowano spotkania z przedstawicielami organów wyspecjalizowanych i nadzoru rynku, w trakcie których między innymi rozważano możliwość wykonywania nowych zadań, w tym szczególnie w obszarze ekoprojektu i etykietowania energetycznego dla produktów związanych z energią, z uwzględnieniem dotychczasowego zakresu kompetencji oraz posiadanej wiedzy poszczególnych organów nadzoru. Sygnalizowano także organom odpowiedzialnym za legislację problemy nadzoru rynku w obszarze środków ochrony indywidualnej w kontekście przygotowań do stosowania nowej europejskiej regulacji zastępującej dyrektywę 89/686/EWG⁴².

Współpraca i koordynacja działań między organami państw członkowskich jest niezbędna, aby uzyskać skuteczny i spójny nadzór jednolitego rynku. Ramy prawne UE przewidują szereg instrumentów służących osiągnięciu tego celu. Mechanizm ochronny zawarty w unijnym prawodawstwie harmonizacyjnym zobowiązuje do wymiany informacji na temat środków ograniczających przyjętych przez organy krajowe, aby w stosownych przypadkach inne organy mogły podjąć działania następcze. Wzajemna pomoc na podstawie rozporządzenia 765/2008 pozwala organom egzekwować informacje żądane od podmiotów gospodarczych mających siedzibę w innym państwie członkowskim. Podstawowymi narzędziami służącymi wymianie informacji i optymalizacji podziału pracy między organami są: grupy współpracy administracyjnej (ADCO – *Administrative Co-operation Working Group*), baza danych ICSMS oraz wspólnotowy system szybkiej informacji RAPEX.

Współpraca pomiędzy administracjami państw Unii odbywa się w ramach grup roboczych ustanowionych na mocy unijnego prawodawstwa harmonizacyjnego. Dyskusje dotyczyły kwestii interpretacyjnych oraz innych związanych z nadzorem rynku oraz współpracą administracyjną. Przedstawiciele UOKiK oraz skontrolowanych jednostek aktywnie uczestniczyli w projektach kontrolnych i innych inicjatywach realizowanych na szczeblu międzynarodowym, w tym we współpracy z jednostkami z państw członkowskich oraz w spotkaniach grup roboczych ds. współpracy administracyjnej (ADCO) w zakresie dyrektyw należących do ich kompetencji. Współpraca administracyjna odbywa się między innymi w sektorach: sprzętu niskonapięciowego (LVD), kompatybilności elektromagnetycznej (EMC), maszyn, zabawek (Toy), dźwigów (LIFTS), radiowych i końcowych urządzeń telekomunikacyjnych (R&TTE), urządzeń gazowych (GAD). Ponadto przedstawiciele UOKiK uczestniczą w posiedzeniach grupy robo-

Współpraca
międzynarodowa

⁴² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 425/2016 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie środków ochrony indywidualnej oraz uchylecia dyrektywy Rady 89/686/EWG (Dz. Urz. UE L 81 z 31.03.2016, s. 51), które weszło w życie 20 kwietnia 2016 r.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

czej ekspertów ds. nadzoru rynku w ramach grupy ds. rynku wewnętrznego produktów (Expert Group on the Internal Market of Products – Market Surveillance Group – IMP-MSG).

Przedstawiciele Prezesa UOKiK uczestniczą w projektach kontrolnych organizowanych przez organizację PROSAFE⁴³ (tzw. *joint actions*) w zakresie nadzoru rynku i ogólnego bezpieczeństwa. Inicjatywy te są współfinansowane przez Komisję Europejską. W 2016 r. UOKiK przystąpił do dwóch projektów Joint Action 2015 (JA 2015) oraz Joint Action 2016 (JA 2016). W ramach Joint Action 2015 skontrolowano i zbadano prawie 700 wyrobów z wybranych kategorii, w tym plastikowe zabawki, smoczki i urządzenia służące do ich trzymania montowane przy smoczkach, place zabaw, mały kuchenny sprzęt elektryczny (blendery, miksery i tostery) oraz pilarki elektryczne, oferowane w sklepach tradycyjnych i internetowych⁴⁴. Na podstawie wyników projektu Komisja Europejska zamieściła ponad 100 notyfikacji w systemie RAPEX. W ramach projektu Joint Action 2016, trwającego od października 2017 r. do grudnia 2019 r., UOKiK i Inspekcja Handlowa uczestniczą w kontrolach wybranych wyrobów z kategorii: domowy sprzęt elektryczny, zabawki elektryczne, elektronarzędzia przeznaczone dla konsumentów oraz w przeglądzie systemu nadzoru rynku, mającego na celu usprawnienie jego funkcjonowania oraz wymianę doświadczeń pomiędzy organami nadzoru rynku.

Systemy informacyjne Komisji Europejskiej – RAPEX i ICSMS

W UOKiK zorganizowano Krajowy Punkt Kontaktowy (KPK) unijnego systemu RAPEX, mający służyć szybkiej wymianie informacji pomiędzy Komisją Europejską a krajami członkowskimi o wyrobach stwarzających poważne zagrożenie dla użytkowników. Został on utworzony w związku z wymaganiami rozporządzenia 765/2008 i decyzji Komisji 2010/15/UE z dnia 16 grudnia 2009 r. *ustanawiającej wytyczne dotyczące zarządzania wspólnym systemem szybkiej informacji RAPEX utworzonym na mocy art. 12 oraz procedurą zgłoszeniową ustanowioną na mocy art. 11 dyrektywy 2001/95/WE (dyrektywa w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów)*⁴⁵ oraz procedury zgłoszeniowej ustanowionej na mocy dyrektywy w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów. Organizację i funkcjonowanie KPK określa art. 29 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów. Państwa członkowskie rejestrują w RAPEX przypadki poważnego zagrożenia zdrowia przez produkty udostępnione na ich terytorium. Terminy podejmowania stosownych działań oraz możliwość usunięcia danych wprowadzonych do systemu zostały określone w decyzji 2010/15/UE⁴⁶. Co do zasady dane wprowadzone do RAPEX pozostają w systemie przez czas nieograniczony.

⁴³ *Product Safety Enforcement Forum of Europe*. Międzynarodowa organizacja powstała w 1990 r. z misją wzmocnienia nadzoru rynku w zakresie bezpieczeństwa produktów i usług poprzez ułatwienie współpracy organów monitorujących na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG).

⁴⁴ <https://www.uokik.gov.pl/download.php?plik=22204>

⁴⁵ Dz. Urz. UE L 22 z 26.01.2010, s. 1, dalej decyzja 2010/15/UE. Decyzja ta utraci moc z datą notyfikacji Decyzji Wykonawczej Komisji (UE) 2019/417 z dnia 8 listopada 2018 r. *ustanawiającej wytyczne dotyczące zarządzania unijnym systemem szybkiej informacji „RAPEX” utworzonym na mocy art. 12 dyrektywy 2001/95/WE w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów oraz funkcjonującym w jego ramach systemem zgłoszeń* – Dz. Urz. UE L 73 z 15.03.2019, s. 121.

⁴⁶ Pkt 2.2.5, 3.10 oraz w dodatkach: „Terminy dla państw członkowskich”, „Terminy dla Komisji”.

Notyfikacje i reakcje⁴⁷ do RAPEX wprowadzane są jedynie przez KPK, na podstawie informacji przekazanych przez organy nadzoru rynku. Pozostali krajowi użytkownicy systemu posiadają uprawnienia tylko do odczytu danych, bez możliwości ich wprowadzania lub modyfikacji. Termin na zgłoszenie notyfikacji do RAPEX, liczony od daty uprawomocnienia się decyzji, jest z reguły długim okresem. Najwcześniejszym momentem, w którym stwierdza się stwarzanie zagrożenia jest dzień otrzymania przez organ sprawozdania z badań laboratoryjnych. Od tego momentu do wydania decyzji administracyjnej mija około 6 miesięcy. W przypadkach gdy postępowanie przedłuża się, wydłużeniu ulega również czas ewentualnego zgłoszenia notyfikacji do RAPEX. NIK zauważa, iż w tym czasie wzrasta ryzyko rozproszczenia na rynku wyrobu stwarzającego zagrożenie, również w innych krajach UE, które nie otrzymały informacji o takim zagrożeniu.

Prezes UOKiK przekazał 225 notyfikacji (53 w 2016 r., 122 w 2017 r. i 50 w 2018 r.⁴⁸) dotyczących wyrobów stwarzających poważne zagrożenie dla konsumentów i użytkowników, wykrytych na terenie Polski. Najwięcej notyfikacji dotyczyło zabawek. NIK skontrolowała terminowość wprowadzenia do systemu 18 notyfikacji, tj. 8% wszystkich dokonanych zgłoszeń. Stwierdzono, że trzy wyroby zgłoszono z opóźnieniem od 2 miesięcy do około 13 miesięcy. Opóźnienia spowodowała opieszałość pracownika UOKiK. W konsekwencji rozwiązano z nim stosunek pracy.

Skontrolowane organy nadzoru rynku korzystają z systemu informacyjno-komunikacyjnego do celów nadzoru rynku – ICSMS (*Information and Communication System for Market Surveillance*). System ten jest zarządzany przez Komisję Europejską i służy do wymiany informacji pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Komisją Europejską w zakresie działań organów nadzoru rynku wobec wyrobów niezwywnościowych podlegających unijnemu systemowi nadzoru rynku. W okresie objętym kontrolą UOKiK wprowadził do systemu ICSMS 19 notyfikacji i zareagował na 40 wpisów dokonanych przez inne kraje członkowskie.

UOKiK wprowadza do ICSMS informacje mające charakter transgraniczny, to jest gdy polski przedsiębiorca mógł rozprowadzić wyrób w kilku krajach członkowskich i jednocześnie nie było przesłanek do zgłoszenia jej do systemu RAPEX, gdy wyrób niezgodny został wprowadzony przez podmiot gospodarczy, który ma siedzibę na terenie Unii Europejskiej lub gdy brak zgodności wyrobu został stwierdzony w trakcie realizacji projektu unijnego. Wszystkie organy nadzoru rynku krajów członkowskich mają dostęp do systemu ICSMS i, z uwagi na brak stosownych wytycznych, zamieszczają tam informacje według własnego uznania. Strona polska przyjęła zasadę, że w ICSMS umieszcza sprawy o charakterze transgranicznym, gdy wymagana jest pomoc organów z innych państw członkowskich lub gdy wymianę informacji uznano za przydatną dla innych organów nadzoru rynku.

⁴⁷ Reakcją są działania następcze podjęte po otrzymaniu zgłoszenia z innego państwa członkowskiego.

⁴⁸ Do 30 czerwca.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Komisja Europejska nie ustaliła dotąd zasad funkcjonowania systemu ICSMS. Wśród europejskich organów nadzoru rynku funkcjonują instrukcje obsługi systemu dla administratora oraz dla inspektorów. Komisja Europejska powołała zespół, który będzie miał za zadanie opracowanie dokumentu określającego dobre praktyki w obsłudze tego systemu oraz ujednoczenie zasad jego działania. Z tego względu zasady funkcjonowania tego systemu w Polsce nie zostały jeszcze sformalizowane w formie jednolitego dokumentu.

Współpraca z organami celnymi

Wspólne działanie organów nadzoru rynku z organami celnymi (będącymi w strukturze Krajowej Administracji Skarbowej – KAS) odgrywa ważną rolę w zapewnieniu skutecznej ochrony rynku poprzez niedopuszczenie do obrotu na jednolitym rynku wyrobów niezgodnych pochodzących z państw trzecich, poprzez przeprowadzenie odpowiednich badań w ramach procedury kontroli przywozu.

Współpraca ta odbywa się na podstawie bezpośrednio stosowanych przepisów sekcji 3 rozporządzenia 765/2008 – *Kontrola produktów przywożonych do Wspólnoty* (art. 27–29). W przywołanym przepisie określono procedurę przepływu informacji, kryteria zawieszenia dopuszczenia produktów do obrotu na terenie UE przez organy celne oraz zasady postępowania w związku z wykryciem produktów niespełniających wymagań określonych w unijnym prawodawstwie.

Współpraca organów nadzoru rynku i organów celnych wykonywana jest zarówno na poziomie centralnym, jak i lokalnie. W celu doprecyzowania i uszczegółowienia zasad współpracy stosowne porozumienie zawarto pomiędzy Prezesem UOKiK a Szefem KAS (w dniu 15 października 2018 r.). Objęło ono w szczególności wymianę informacji, koordynację działań w przypadku gdy dotyczą osób, podmiotów lub obiektów objętych jednoczesnymi działaniami UOKiK i KAS, organizację wspólnych konferencji, seminariów, warsztatów oraz szkoleń w ramach doskonalenia zawodowego pracowników KAS i funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, doskonalenie metodyki wykonywania zadań i czynności służbowych, w tym wymianę opracowań koncepcyjnych, analiz i prognoz, uzgadniania i podejmowania wspólnych działań dotyczących zdarzeń lub podmiotów pozostających w kompetencji stron. Ponadto porozumienia o współpracy z właściwymi terytorialnie Dyrektorami KAS zawarło: 12 Wojewódzkich Inspektorów Inspekcji Handlowej⁴⁹, Lubelski Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego oraz Okręgowi Inspektorzy Pracy w Białymstoku i Lublinie. Natomiast w trakcie przygotowywania było porozumienie z Lubuskim Wojewódzkim Inspektorem Inspekcji Handlowej.

Poza przekazywaniem oficjalnych informacji, współpraca organów nadzoru rynku ze służbą celną odbywa się także w trybie roboczym. Przedstawiciele KAS uczestniczą w konferencjach i spotkaniach z krajowymi oraz unijnymi przedstawicielami organów nadzoru rynku, organizowanych przez UOKiK, a także podczas spotkań koordynatorów do spraw nadzoru

⁴⁹ Z województw: dolnośląskiego, lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, podlaskiego, śląskiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

rynku, którzy zostali powołani⁵⁰ w każdej Izbie Administracji Skarbowej, z lokalnymi przedstawicielami organów nadzoru rynku.

W ramach współpracy w latach 2016–2018 organy nadzoru rynku przekazały organom celnym:

- 8169 informacji o wyrobach mogących nie spełniać wymagań; informacje te dotyczyły głównie wyrobów włókienniczych, urządzeń informatycznych, elektronicznych służących rozrywce, elektrycznych, zabawek, telefonów komórkowych, opraw oświetleniowych, maszyn;
- informacje w sprawie zawieszenia możliwość dopuszczenia wyrobów do obrotu w związku ze stwarzaniem lub możliwością stwarzania przez nie poważnych zagrożeń; opinie te dotyczyły między innymi lamp z żarnikiem wolframowym i zabawek typu „gniotki”;
- sześć informacji o zidentyfikowaniu nowych zagrożeń lub obszarów, które wymagają podjęcia wzmożonych działań (po trzy od UKE i UOKiK);
- 17 nowych oraz dwie uaktualnione listy kontrolne dla grup wyrobów (10 od UOKiK, sześć od WIIH w Gdańsku oraz trzy od UKE);
- trzy informacje o wyrobach wprowadzonych do obrotu, które nie spełniały wymagań lub stwarzały zagrożenie lub stwierdzono niezgodności formalne (dwie od Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych oraz jedna od UOKiK).

Ponadto na wniosek⁵¹ organów celnych skontrolowane organy nadzoru rynku wydały ponad 5 tys. opinii o spełnianiu przez wyroby wymagań. Najwięcej opinii wydał Prezes UKE – 4 tys. oraz wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej – 1,1 tys. Pozostałe skontrolowane jednostki wydały: 44 opinie (GUNB) oraz dwie (WUG). Przeszło 90% opinii stwierdzało niezgodność wyrobów z wymaganiami.

W wyniku działania służby celnej liczba produktów, którym zawieszono dopuszczenie do swobodnego obrotu na rynku UE w latach 2016–2018 wyniosła 10,8 mln sztuk, z czego po działaniach naprawczych do obrotu dopuszczono 1,3 mln sztuk. Głównymi kierunkami importu zakwestionowanych wyrobów były: Chiny, Stany Zjednoczone, Hong-Kong, Korea Południowa i Singapur.

Organy Inspekcji Handlowej, realizując zadania z zakresu nadzoru rynku, uczestniczyły w podjętej przez KAS kontroli zabawek zatrzymanych na granicy. Kontrole zostały przeprowadzone we wrześniu i październiku 2017 r., przez organy celne krajów Grupy Wyszehradzkiej. Natomiast pracownicy Inspekcji Handlowej przeszkolili funkcjonariuszy KAS w zakresie organoleptycznej oceny zabawek oraz udzielili pomocy w typowaniu zabawek do badań laboratoryjnych. Wybrane właściwości chemiczne

⁵⁰ W związku z Zarządzeniem nr 3 Szefa Krajowej Administracji Skarbowej z dnia 23 stycznia 2018 r. w sprawie powołania Koordynatorów i Konsultantów do spraw wykonywania niektórych zadań Krajowej Administracji Skarbowej.

⁵¹ na podstawie art. 59 ust. 3 pkt 4 oraz art. 87 ust. 2 ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku.

zabawek (ftalany⁵²) zbadano w Specjalistycznym Laboratorium Produktów Włókienniczych i Analiz Instrumentalnych UOKiK w Łodzi. Skontrolowano także oznakowanie zabawek oraz poprawność towarzyszącej im dokumentacji, w tym deklaracji zgodności. W wyniku przeprowadzonych działań KAS nie dopuściła do obrotu łącznie 295,2 tys. sztuk i 398 kg⁵³ zabawek z miękkiego plastiku. Ponadto 35% próbek pobranych do badań laboratoryjnych potwierdziło przekroczenie dopuszczalnego stężenia ftalanów. Prawie wszystkie z zakwestionowanych zabawek posiadały oznakowanie CE. Wyniki tej inicjatywy zostały zebrane w dokumencie pn.: *Dolls V4, Final Report, May 2018*⁵⁴.

W latach 2013–2017 UOKiK i Inspekcja Handlowa, również we współpracy z KAS, przeprowadziły kontrole bezpieczeństwa zabawek, których wyniki przedstawiono w dokumencie *Stężenie ftalanów w zabawkach; Kontrola Inspekcji Handlowej, UOKiK, Krajowej Administracji Skarbowej*⁵⁵. W ramach kontroli przebadano 813 próbek, z których w 230 stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego stężenia ftalanów, co stanowi 28% badanych próbek. W konsekwencji do systemu RAPEX zgłoszono 31 notyfikacji oraz UOKiK wystąpił z ośmioma reakcjami na zgłoszenia innych państw członkowskich, w których wykryto zabawki z przekroczonym dopuszczalnym stężeniem ftalanów, wprowadzone do obrotu przez polskich przedsiębiorców.

Współpraca
z konsumentami,
przedsiębiorcami
i ich organizacjami

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania podejmowane przez UOKiK w związku ze zgłaszanymi przez przedsiębiorców i ich organizacje branżowe problemami i wątpliwościami. W latach 2016–2018 (do 30 listopada) do UOKiK wpłynęło łącznie 351 zapytań i 56 skarg dotyczących głównie poprawności stosowania poszczególnych przepisów. W celu udzielenia stosownych wyjaśnień, przedstawiciele UOKiK uczestniczyli w spotkaniach z organizacjami branżowymi przedsiębiorców, w trakcie których omawiano sytuację w danym segmencie rynku oraz prowadzili specjalistyczne szkolenia. W okresie 2016–2018 (do 30 listo-

⁵² Estry kwasu ftalowego. Grupa substancji chemicznych wykorzystywanych do zmiękczenia plastiku, między innymi w produkcji zabawek. Substancje te mogą rozstrajać gospodarkę hormonalną, zwiększać ryzyko zachorowania na astmę i alergię, szczególnie w przypadku dzieci. Stwierdzono również ryzyko związane z bezpłodnością. Komisja Europejska zakazała stosowania ftalanów w zabawkach i artykułach pielęgnacyjnych dla dzieci na mocy dyrektywy 2005/84/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 grudnia 2005 r. *zmieniającej po raz dwudziesty drugi dyrektywę Rady 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (ftalany w zabawkach i artykułach pielęgnacyjnych dla dzieci)*. Zakaz ten powtórzono w rozporządzeniu (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. *w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającym dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE oraz w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/48/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie bezpieczeństwa zabawek*.

⁵³ Według deklaracji SAD. SAD (ang. *Single Administrative Document*) Jednolity Dokument Administracyjny – uniwersalny statystyczny dokument celny wykorzystywany do dokonywania formalności w procedurach celnych.

⁵⁴ *Dolls V4 Final Report, May 2018, Joint Control Action on safety of Toys of Customs and Market Surveillance Authorities of the Visegrad Group Countries*.

⁵⁵ Dokument dostępny jest na stronie internetowej UOKiK.
https://uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=14081

pada) pracownicy UOKiK uczestniczyli w 10 spotkaniach z przedstawicielami branż z sektorów urządzeń elektrycznych i zabawek oraz odbyli 12 wystąpień podczas szkoleń zorganizowanych dla przedsiębiorców z branż sektorów urządzeń elektrycznych, zabawek, wyrobów budowlanych oraz innych wyrobów konsumenckich.

Wyniki konsultacji były brane pod uwagę także przy planowaniu kontroli Inspekcji Handlowej. W ramach tematów planowych Inspekcja Handlowa zrealizowała pięć tematów wynikających z postulatów przedsiębiorców (trzy w 2016 r. i dwa w 2017 r.). Kontrole te objęły: ograniczniki przepięć, odzież odblaskową, spawarki inwertorowe, wyłączniki nadprądowe i różnicowo-prądowe oraz produkty specjalnego zastosowania – źródła światła.

Do UOKiK nie wpłynęły postulaty od konsumentów ani organizacji konsumenckich dotyczące funkcjonowania krajowego systemu nadzoru rynku.

NIK nie wnosi zastrzeżeń do prowadzenia przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów rejestru wyrobów niezgodnych z wymaganiami lub stwarzających zagrożenie. Zasady prowadzenia rejestru zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2016 r. w sprawie rejestru wyrobów niezgodnych z wymaganiami lub stwarzających zagrożenie⁵⁶. Prezes UOKiK dokonuje stosownego wpisu do rejestru niezwłocznie po dniu, w którym wydana przez niego decyzja, stanowiąca podstawę dokonania wpisu, stała się ostateczna, lub niezwłocznie po otrzymaniu kopii ostatecznej decyzji, stanowiącej podstawę dokonania wpisu, od innego organu zobowiązanego do jej przekazania. Rejestr jest udostępniany w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów⁵⁷. W latach 2016–2017 do rejestru wprowadzono 223 wyroby, w tym głównie były to wyroby budowlane (101, co stanowiło 45% wszystkich wpisów), urządzenia elektryczne i elektroniczne (71 wyrobów 32% wszystkich wpisów) oraz zabawki (30 wyrobów, 13% wszystkich wpisów). Z rejestru usunięto zapisy dotyczące 61 wyrobów, ze względu na spełnienie ustawowych przesłanek, tj.: wykazanie spełnienia postanowień decyzji przez zobowiązany podmiot (16 wyrobów) lub zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej przez stronę postępowania⁵⁸ (45 wyrobów).

Rejestr wyrobów niezgodnych z wymaganiami lub stwarzających zagrożenie

5.3. Postępowania administracyjne w systemie nadzoru nad produktami oznakowanymi CE

Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła istotnych nieprawidłowości w prowadzeniu przez organy nadzoru rynku postępowań administracyjnych oraz w egzekwowaniu ich rozstrzygnięć. Skontrolowane postępowania administracyjne prowadzone były zgodnie z obowiązującymi zasadami, w tym dotyczącymi ich terminów. Oczekiwanie

⁵⁶ Dz. U. poz. 1374, zastąpione z dniem 25 stycznia 2019 r. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 stycznia 2019 r. w sprawie rejestru wyrobów niezgodnych z wymaganiami lub stwarzających zagrożenie (Dz. U. poz. 105).

⁵⁷ http://publikacje.uokik.gov.pl/hermes3_pub/

⁵⁸ Zgodnie z art. 61 ust. 4 ustawy o systemach oceny zgodności i nadzorze rynku.

na zgromadzenie niezbędnego materiału dowodowego, w tym wyniki badań laboratoryjnych, wydłużało jednak okres niezbędny do wydania decyzji administracyjnych, a tym samym opóźniało wprowadzenie w życie rozstrzygnięć.

Organy nadzoru rynku weryfikują prawdziwość deklaracji producenta o spełnianiu przez wyrób wymagań i eliminują z obrotu wyroby niezgodne

Umieszczenie oznakowania CE na wyrobie nie oznacza dopuszczenia do obrotu. Jest to deklaracja producenta, która jest post factum, wrywkowo weryfikowana przez właściwy organ nadzoru rynku. Rolą nadzoru rynku jest zapewnienie prawidłowej realizacji swobodnego przepływu towarów na jednolitym rynku, przeciwdziałanie powstawaniu barier technicznych i stworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego. Znak CE nie oznacza dopuszczenia do obrotu lub zatwierdzenia przez organy władzy publicznej wyrobu jako bezpiecznego. Istotą nadzoru rynku jest przeniesienie odpowiedzialności za spełnianie przez wyroby wymagań prawno-technicznych na podmioty gospodarcze uczestniczące w obrocie. To producenci przed wprowadzeniem wyrobu do obrotu mają obowiązek sprawdzić czy ich wyrób spełnia stosowne wymagania i nanieść oznakowanie zgodności. Natomiast do organów nadzoru rynku należy weryfikacja prawdziwości deklaracji przedsiębiorcy o spełnianiu przez wyrób wymagań i eliminacja z obrotu wyrobów niezgodnych, przy jednoczesnym zapewnieniu swobodnego przepływu towarów. Weryfikacja odbywa się w toku kontroli, a w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wszczynane są postępowania administracyjne, mające na celu doprowadzenie wyrobu do zgodności z odpowiednimi wymaganiami albo, w przypadku braku takiej możliwości – usunięcie niezgodnego wyrobu z obrotu.

W okresie objętym kontrolą skontrolowane organy nadzoru rynku oceniły ok. 26 tys. wyrobów, z których 8,8 tys. (34%) zakwestionowały. W wyniku powyższych kontroli w latach 2016–2107 wszczęto 1010 postępowań administracyjnych, z których:

- 760 (75%) umorzono w związku z podjętymi przez strony działaniami, polegającymi na usunięciu nieprawidłowości albo na dobrowolnym wycofaniu z obrotu wyrobów niezgodnych z wymaganiami;
- 250 (25%) zakończono wydaniem decyzji nakazujących wycofanie z obrotu wyrobów niezgodnych z wymaganiami.

Najczęściej wykrywane nieprawidłowości to brak lub nieprawidłowe oznakowanie, w tym znakiem CE, nieprawidłowo sporządzona deklaracja zgodności WE, niezgodności z zasadniczymi lub innymi wymaganiami.

NIK szczegółową kontrolą objęła 101 wszczętych postępowań administracyjnych. Wyniki kontroli wskazują, iż skontrolowane organy nadzoru rynku, poza jednostkowymi przypadkami, prawidłowo prowadziły postępowania w sprawie wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku wyrobów niezgodnych z wymaganiami zasadniczymi, szczegółowymi lub innymi, stosując proporcjonalne środki prawne, ze względu na ich wpływ na zasadę swobodnego przepływu towarów w Unii Europejskiej. Środki te były stosowane w przypadku niepodjęcia przez przedsiębiorcę w toku

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

postępowań dobrowolnych wskazanych działań naprawczych⁵⁹. Dodatkowo w przypadku popełnienia określonego w ustawie *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku deliktu administracyjnego*, nakładano administracyjne kary pieniężne, a w trybie ustawy *o systemie oceny zgodności* zawiadamiano właściwe organy ścigania.

W ramach skontrolowanych postępowań potwierdzano wprowadzanie do obrotu wyrobów niezgodnych z wymaganiami. Dotyczy to także sytuacji, gdy z przedstawionej dokumentacji technicznej wynikało, że wyroby przeszły pozytywnie badania techniczne pod kątem zgodności z wymaganiami. W związku z tym wydawano decyzje zobowiązujące do wykonania obowiązków oraz nakładano kary pieniężne za niewykonanie tych obowiązków (z możliwością ich umorzenia w wyniku wykonania zobowiązań), określonych w zależności od rodzaju stwierdzonej niezgodności wyrobu z wymaganiami oraz stopnia zagrożenia powodowanego przez wyrób, z zasady nadając decyzji rygor natychmiastowej wykonalności. Kosztami badań laboratoryjnych dotyczących wyrobów uznanych za niezgodne z wymaganiami obciążano stronę postępowania administracyjnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zgodnie z art. 41 ust. 2 ustawy *o systemie oceny zgodności*, postępowanie w sprawie wprowadzonych do obrotu wyrobów niezgodnych z zasadniczymi oraz innymi wymaganiami prowadzi się nie dłużej niż cztery miesiące, zaś zgodnie z art. 76 ust. 2 ustawy *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku* nie dłużej niż trzy miesiące. Jednak do terminów tych nie wlicza się terminu wyznaczonego stronie postępowania na przedstawienie dowodów wykonania dobrowolnych działań naprawczych oraz okresu od dnia wystąpienia o przeprowadzenie kontroli mającej na celu potwierdzenie wykonania dobrowolnych działań naprawczych, do dnia przedstawienia wyników tej kontroli organowi nadzoru rynku prowadzącemu postępowanie.

W toku prowadzonych postępowań administracyjnych podejmowano czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego, z zachowaniem staranności w zakresie terminowości załatwienia sprawy. Postępowania prowadzone były w terminach od kilku dni do około dziewięciu miesięcy – w zależności od stopnia skomplikowania oraz pracochłonności czynności niezbędnych do wyjaśnienia sprawy. Przedłużanie czasu trwania prowadzonych postępowań następowało z przyczyn niezależnych od organów administracji, wynikających głównie z konieczności przeprowadzenia niezbędnych czynności dowodowych, w tym uzyskania dowodów oraz stosownych wyjaśnień od stron postępowania bądź organów niższego szczebla. Kopie ostatecznych decyzji skontrolowane organy przekazywały Prezesowi UOKiK celem podjęcia decyzji co do umieszczenia informacji o wyrobach niezgodnych z wymaganiami w systemie

Terminowość
prowadzenia
postępowań
administracyjnych

⁵⁹ Polegających na usunięciu niezgodności lub wycofaniu wyrobu z obrotu, zniszczeniu wyrobów posiadanych na stanie magazynowym, odkupienia ich od osób, które władają kwestionowanymi wyrobami i powiadomienia konsumentów o stwierdzonych niezgodnościach na stronie internetowej oraz w gazecie (dzienniku) o zasięgu ogólnokrajowym w formie ogłoszenia o wielkości min. 7/7 cm o wskazanej treści.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

RAPEX lub innych rejestrach prowadzonych przez UOKiK⁶⁰, których zadaniem jest informowanie opinii publicznej o wyrobach niezwywnościowych, które uznano za niebezpieczne lub niespełniające wymagań, a które były udostępnione na rynku polskim.

Na 101 skontrolowanych przez NIK postępowań, jedno – odwoławcze postępowanie administracyjne prowadzone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w sprawie wycofania z obrotu 11 wyrobów – było prowadzone w sposób nieefektywny, dłużej niż było to niezbędne do załatwienia sprawy. W ocenie NIK, w toku tego postępowania nie wystąpiły obiektywne przesłanki uzasadniające wydłużanie czasu trwania postępowania, w tym nie pozyskiwano nowych dowodów poza wyjaśnieniami strony, poprzestawszy na analizie materiałów zgromadzonych przez organ niższej instancji. Przy czym było to jedyne postępowanie w obszarze oceny zgodności wyrobów prowadzone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w okresie objętym kontrolą. Jednocześnie Główny Inspektor Ochrony Środowiska nie wydał decyzji w wyznaczonym terminie, co wobec braku wyznaczenia nowego terminu, wypełniało przesłanki do stwierdzenia beczynności organu. Na dzień zakończenia czynności kontrolnych przez NIK postępowanie trwało cztery i pół miesiąca. Przewlekłe prowadzenie postępowania przyczyniło się do podwyższenia ryzyka pozostawania w obrocie 11 wyrobów niezgodnych z zasadniczymi wymaganiami.

Istotnym czynnikiem wpływającym na wydłużanie postępowań administracyjnych było oczekiwanie na wyniki badań wykonywanych przez laboratoria zewnętrzne i ośrodki badawcze. Czas niezbędny na wykonanie badań laboratoryjnych nie jest wliczany do czasu trwania postępowania administracyjnego w rozumieniu przepisów regulujących terminy tych postępowań. Oczekiwanie na wyniki badań wydłużało jednak okres niezbędny do wydania decyzji administracyjnych, a tym samym opóźniało wprowadzenie w życie rozstrzygnięć. Przykładowo, NIK stwierdziła, że w GUNB w dwóch na 30 skontrolowanych przypadków załatwienie sprawy wymagało uprzedniego uzyskania informacji od Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji SA (PCBC). W sprawach tych niezbędne informacje PCBC nadesłało dopiero po wielokrotnych pisemnych ponagleniach. Oczekiwanie na ich uzyskanie wydłużyło w obydwu przypadkach czas niezbędny do załatwienia tych spraw o siedem miesięcy. W związku z powyższym GINB poinformował Polskie Centrum Akredytacji, jednostkę pełniącą nadzór nad laboratoriami w zakresie przyznanej akredytacji, o niewystarczającej staranności w toku wykonywania zadań przez laboratoria.

Wyniki kontroli przeprowadzonej w Głównym Urzędzie Nadzoru Budowlanego wskazały, że na wydłużanie czasu trwania postępowań wpływ miała również przedłużająca się korespondencja ze wszystkimi wojewódzkimi inspektoratami nadzoru budowlanego (WINB), dotycząca konieczności uzupełnień materiału dowodowego, a także usunięcia niezbędnych dla prawidłowości prowadzenia postępowań braków formal-

⁶⁰ Rejestr wyrobów niezgodnych z wymaganiami lub stwarzających zagrożenie, a także rejestr produktów niebezpiecznych, publicznie dostępne na stronie internetowej UOKiK.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

nych w nadsyłanych przez WINB aktach postępowań. Istotne opóźnienia z podanych wyżej przyczyn (sięgające 30 dni) wystąpiły w czterech postępowaniach.

W części skontrolowanych spraw, mimo określenia w decyzji terminu i sposobu poinformowania przez stronę postępowania o wykonaniu decyzji, nawet kilkakrotnie przedłużano terminy zakończenia postępowania, informując każdorazowo o tym stronę postępowania, głównie w związku z trudnym i długotrwałym procesem uzyskiwania przez przedsiębiorcę od kontrahentów dowodów potwierdzających wycofanie wyrobów z rynku. Przedłużenia zakończenia takich spraw NIK uznaje za zasadne. Przykładowo, postępowanie prowadzone przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej dotyczące gramofonu cyfrowego, licząc od dnia podpisania protokołu kontroli (29 lutego 2016 r.) do dnia wydania decyzji Prezesa UKE nakazującej wycofanie produktu z obrotu (5 kwietnia 2018 r.) – trwało 25 miesięcy.

Decyzja została wydana po przeprowadzeniu kontroli spełnienia zgodności wyrobów z wymaganiami w formie badań przeprowadzonych w Centralnym Laboratorium Badań Technicznych UKE. Zgromadzony materiał dowodowy wskazywał, że strona postępowania nie usunęła niezgodności oraz nie wycofała gramofonu z obrotu, pomimo wezwania wystosowanego w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych. Ostatecznie decyzja została wykonana, a przedsiębiorca przedstawił (udokumentował) brakujące stany magazynowe od swoich partnerów handlowych dotyczących wyrobu niezgodnego z wymaganiami.

Postępowanie kontrolne wobec gramofonu cyfrowego, a następnie postępowanie administracyjne w tej sprawie składały się z wielu działań podejmowanych przez UKE, a na długość całego procesu – według wyjaśnień UKE – wpływ miały następujące okoliczności:

- przez cały czas trwania postępowania strona podejmowała działania naprawcze związane z wycofaniem z obrotu wyrobu niezgodnego z wymaganiami, w związku z czym nastawiono się na współpracę ze stroną, a nie na wydanie od razu decyzji nakazowej;
- strona udzielała odpowiedzi i przedstawiała wyjaśnienia oraz dokumenty, które jednak były niewystarczające lub niekompletne i w niewłaściwej formie (kopie niepoświadczone za zgodność z oryginałem), w związku z czym należało każdorazowo ponawiać wystąpienia o uzupełnienie materiału dowodowego;
- stwierdzona niezgodność techniczna wyrobu dotyczyła wymogu zużycia energii elektrycznej w trybie wyłączenia, i choć jest to istotna z punktu widzenia konsumenta niezgodność, to jednak niestwarzająca zagrożenia dla życia lub zdrowia konsumentów, która wymagałaby szybkiego wydania decyzji nakazującej wycofanie wyrobu z obrotu;
- strona poinformowała na początku postępowania o braku na stanie magazynowym i w ofercie wyrobu niezgodnego z wymaganiami, a działania naprawcze związane były jedynie z ustaleniem stanów magazynowych jej partnerów handlowych.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Najwyższa Izba Kontroli przyjęła do wiadomości wyjaśnienia UKE, zwróciła jednak uwagę, iż sekwencja zaistniałych zdarzeń mogła świadczyć o nadmiernej i nieuzasadnionej przewlekłości tego postępowania. Po przeprowadzeniu kontroli zgodności wyrobu w CLBT UKE w dniach od 28 lipca do 4 sierpnia 2016 r., Prezes UKE 29 grudnia 2016 r. wydał postanowienie o usunięciu niezgodności lub wycofaniu wyrobu z obrotu – wyznaczając przy tym stronie termin 14 dni na podjęcie tych działań. Strona nie podjęła skutecznych działań, natomiast prowadziła z UKE wymianę korespondencji. Ostatecznie, dopiero w dniu 5 kwietnia 2018 r., tj. po upływie 14 miesięcy Prezes UKE wydał decyzję nakazującą usunięcie wyrobu z obrotu.

Monitorowanie wykonania decyzji przez zobowiązanych

Organy nadzoru rynku generalnie prawidłowo monitorowały realizację postanowień wydanych decyzji, w tym uiszczanie nałożonych kar pieniężnych i opłat za przeprowadzone badania laboratoryjne. W przypadku niewykonania decyzji nakazowych, kierowano tytuły wykonawcze do właściwych naczelników urzędów skarbowych dotyczące egzekucji w trybie postępowania egzekucyjnego w administracji zobowiązań pieniężnych oraz do właściwych wojewodów w zakresie wykonania zobowiązań niepieniężnych.

W uzasadnionych przypadkach organy wszczynały postępowania kontrolne mające na celu potwierdzenie wykonania zobowiązań wynikających z decyzji oraz weryfikację deklaracji złożonych przez producentów odnośnie usunięcia niezgodności.

W skontrolowanej próbie 101 postępowań NIK stwierdziła, iż w jednym przypadku zobowiązany producent nie wypełnił postanowień, tj. nie powiadomił Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego o wycofaniu wyrobu⁶¹ z użytku oraz o powiadomieniu użytkowników zakwestionowanego wyrobu o stwierdzonych niezgodnościach. Natomiast Prezes WUG nie monitorował realizacji zobowiązań nałożonych na przedsiębiorcę, nie wszczął kontroli sprawdzającej, pomimo że przedsiębiorca nie powiadomił go o wycofaniu z użytku zakwestionowanego wyrobu, do czego był również zobowiązany, ani nie podjął działań w celu przymuszenia producenta do wypełnienia obowiązku. Niepodjęcie przez Prezesa WUG powyższych działań Najwyższa Izba Kontroli oceniła negatywnie z punktu widzenia rzetelności działania organu administracji publicznej oraz z punktu widzenia celowości funkcjonowania nadzoru rynku, tj. eliminowania zagrożeń przez wyroby (art. 2 pkt 2 ustawy *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*). Zaniechania Prezesa WUG spowodowały, że wyrób niezgodny z wymaganiami, stanowiący potencjalne zagrożenie dla zdrowia i życia jego użytkowników oraz zagrożenie dla mienia, nadal mógł pozostawać w użytku.

Brak zgody Prezesa UOKiK na wykonanie ponownego badania wyrobu w toku postępowania administracyjnego przez inne laboratorium

Kontrola NIK postępowań prowadzonych przez Prezesa UOKiK wykazała, że w toku jednego prowadzonego postępowania administracyjnego w sprawie⁶² zakwestionowanych dwóch typów sprężarek powietrznych (niezgodnych z wymaganiami dotyczącymi prostych zbiorników ciśnie-

⁶¹ Iskrobezpieczny progowy miernik rezystancji typu HA-KA/ER2.1, posiadający oznakowanie budowy przeciwwybuchowej I (M1) [Ex ia] I.

⁶² DNR-730-1/17.

niowych), Prezes UOKiK nie odmówił formalnie stronie postępowania przeprowadzenia badań próbek kontrolnych, uznając, że strona nie złożyła wniosku w tej sprawie. Prezes UOKiK odmówił jednak przeprowadzenia badania laboratoryjnego zakwestionowanych wyrobów przez inną jednostkę akredytowaną (laboratorium akredytowane), o co wniosła strona w imieniu producenta wyrobu. Na etapie postępowania przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym okazało się, że stroną postępowania sądowego może być także producent wyrobu uznanego za niebezpieczny. Jednak na tym etapie postępowania Prezes UOKiK wskazał na brak możliwości weryfikacji tożsamości konstrukcyjnej wyrobów, których dotyczy postępowanie z wyrobami badanymi w ramach procesu oceny zgodności oraz brak kontroli zabezpieczenia próbki kontrolnej. Dlatego uznał za wiarygodne i rozstrzygające wyniki badań laboratoryjnych przeprowadzonych przez Laboratorium UDT w Poznaniu w ramach kontroli Inspekcji Handlowej. Takie podejście, zaakceptowane przez Wojewódzki Sąd Administracyjny⁶³, uniemożliwiło stronie postępowania podjęcie próby zakwestionowania wyników badań laboratoryjnych wyrobu uznanego za niezgodny z wymaganiami w ramach prowadzonego przez Prezesa UOKiK postępowania administracyjnego, jak również na drodze sądowej. Niniejszy casus daje podstawy do uogólnienia, że producent wyrobu powołując się na dokumenty techniczne potwierdzające przeprowadzenie pozytywnej oceny zgodności kwestionowanego wyrobu w zakresie jego projektowania i wytwarzania nie ma szans zakwestionowania wyników badań laboratoryjnych przeprowadzonych w ramach kontroli i nadzoru rynku, gdyż nigdy nie będzie takiej tożsamości wyrobów na etapie badania próbki kontrolnej, zwłaszcza gdy producentowi odmówiono udziału w postępowaniu w charakterze strony postępowania administracyjnego. Stroną postępowania nie może być producent, gdyż jego powiadania się dopiero po wydaniu ostatecznej decyzji w sprawie wprowadzonego do obrotu wyrobu niezgodnego z wymaganiami, a konsultacje z producentem mającym siedzibę na terytorium UE przewidziano jedynie w przypadku, gdy produkt nie stwarza poważnego zagrożenia, a takie właśnie istniało w niniejszej sprawie.

NIK wskazała, iż z przepisów art. 21 rozporządzenia 765/2008 wynika, że zastosowanie środków ograniczających dotyczy obowiązków obciążających producenta w zakresie projektowania i produkcji, a także dystrybutora, importera, instalatora w zakresie naruszenia obowiązku weryfikacji oznaczenia znakiem CE i oznaczeniami identyfikującymi oraz czy towarzyszą mu wymagane dokumenty, instrukcje, informacje na temat bezpieczeństwa w języku łatwo dostępnym dla użytkowników końcowych. Ponadto zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia 765/2008 w przypadku, gdy podmioty gospodarcze przedstawiają sprawozdanie z badań lub certyfikaty poświadczające zgodność wydawane przez akredytowaną jednostkę oceniającą zgodność, organ nadzoru rynku należycie uwzględni te sprawozdania lub certyfikaty. Należyte uwzględnienie nie oznacza oczywiście, że organy kontrolne, kontrolując wyrób opatrzony CE są związane ustaleniami dokonanyymi przez producenta lub jego upoważnionego

⁶³ VI/SA/Wa 2121/17 oraz II GSK 32/18. Sprawa nie jest prawomocnie zakończona, bowiem wpłynęła ponowna skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

przedstawiciela, który poddał wyrób lub proces jego wytwarzania ocenie zgodności z zasadniczymi wymaganiami i potwierdził ich zgodność. Natomiast oznacza, że organ nadzoru nie może odrzucić odpowiedzialności producenta w sposób przypadkowy, gdyż należy potraktować priorytetowo te podmioty, w przypadku których łamanie przepisów jest najbardziej prawdopodobne, a takim w danym przypadku nie był importer lub dystrybutor, lecz mógł być producent kwestionowanego wyrobu pochodzący z innego państwa członkowskiego UE, gdzie dany wyrób wprowadzony do użytku nie był kwestionowany.

5.4. Działalność edukacyjno-promocyjna w zakresie oznakowania CE

Skontrolowane organy nadzoru rynku podejmowały działania edukacyjno-promocyjne, kierowane zarówno do konsumentów jak i pozostałych uczestników rynku, dotyczące między innymi systemu nadzoru rynku i oznakowania CE. Pomimo tego, przeważająca część konsumentów posiada mylną lub znikomą wiedzę o znaczeniu oznakowania CE. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działania te należy zintensyfikować, w tym rozważyć inne niż internetowe metody dotarcia do szerszego grona konsumentów.

Jednym z celów ustanowienia wspólnego oznakowania CE jest zapewnienie ochrony konsumentów⁶⁴. Aby ta ochrona była skuteczna konsument powinien posiadać ogólną wiedzę na temat systemu oznakowania CE oraz posiadać łatwy dostęp do informacji umożliwiających mu podjęcie odpowiednich działań w przypadku zetknięcia się z produktem niespełniającym wymagań lub niebezpiecznym.

Oznakowanie CE jest deklaracją producenta, że wyrób spełnia zasadnicze wymagania zawarte w dyrektywach. Umieszczanie znaku CE na wyrobach podlegających dyrektywom nowego podejścia dotyczy wszystkich, którzy wprowadzają je na rynek unijny. W ten sposób konsument, kupując w dowolnym państwie Europejskiego Obszaru Gospodarczego wyrób oznakowany CE, otrzymuje zapewnienie, że może go bezpiecznie i bezproblemowo używać. Idea systemu znakowania CE nie spełnia swojej roli w sytuacji, w której konsumenci nie mają wiedzy lub posiadają złą wiedzę na jego temat. Jedną z ról organów nadzoru jest przybliżanie konsumentom informacji o treści jakie niesie za sobą fakt oznakowania wyrobu symbolem CE, a także wzbudzenie w nich świadomości o tym, iż powinni takiego oznaczenia poszukiwać na określonych wyrobach oraz powodów, dla których jest to ważne. Konsumenci – jako końcowi odbiorcy łańcucha sprzedaży – powinni również wiedzieć, gdzie mogą zgłaszać informacje o wadliwych produktach. Sygnały od konsumentów mogą stanowić cenne źródło informacji dla organów nadzoru rynku i ukierunkowywać ich działania na te rodzaje wyrobów, wobec których istnieje największe ryzyko niezgodności.

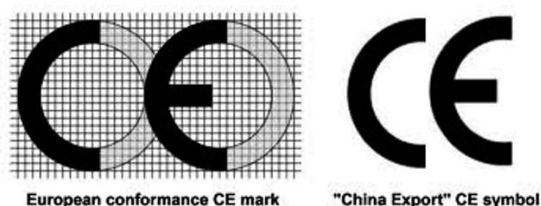
⁶⁴ Art. 1 ust. 2 rozporządzenia 765/2008, art. 2 pkt 1 ustawy o systemie oceny zgodności oraz art. pkt 2 ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Z informacji zebranych w trakcie przygotowania kontroli oraz potwierdzonych w badaniu opinii publicznej⁶⁵ wynika, iż wiedza konsumentów o oznakowaniu CE jest znikoma. Wprawdzie oznakowanie to jest powszechne na wielu produktach, to jednak konsumenci nie wiedzą co ono oznacza, ani na jakich produktach powinno się znajdować. Oznakowanie CE jest mylone ze znakiem jakości, albo znakiem pochodzenia wyrobu. Ponadto oznakowanie CE bywa mylone ze znakiem o łudząco podobnym symbolu graficznym, różniącym się często jedynie odległością liter, potocznie zwanym „China export”, który w Europie jest znakiem nielegalnym, a którym często oznaczane są wyroby pochodzące z Chin.

Wiedza konsumentów
o oznakowaniu CE

Rysunek nr 4
Porównanie oznakowania CE ze znakiem „China Export”

Rysunek nr 5
Znak „China Export”

Źródło: www.een.org.pl.

Rysunek nr 6
Przykłady prawidłowego oznakowania CE na wyrobach

Źródło: <https://www.mamoholiczka.pl/2013/10/niebezpieczna-zabawka-czy-bubel.html>.

⁶⁵ Patrz załącznik 6.3 Wyniki badania opinii publicznej.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Rysunek nr 7

Przykłady znaku „China Export” na wyrobach

Źródło: <https://www.mamoholiczka.pl/2013/10/niebezpieczna-zabawka-czy-bubel.html>.

Szeroki zakres informacji podawanych do publicznej wiadomości

Ustalenia Najwyższej Izby Kontroli wskazują, iż skontrolowane organy nadzoru rynku (poza GIOŚ), głównie za pomocą swoich stron internetowych oraz portali społecznościowych (np. Twitter), przedstawiały szeroki zakres informacji o działaniu systemu nadzoru rynku, swoich kompetencji, w tym w ramach systemu nadzoru rynku i oznakowania CE, a także publikowały poradniki oraz wyniki swoich kontroli i postępowań administracyjnych.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska w okresie objętym kontrolą nie podejmował działań w celu propagowania i poszerzania wiedzy konsumentów oraz przedsiębiorców o systemie oznakowania CE, w tym o swoich kompetencjach. Wprawdzie GIOŚ opracowywał roczne sprawozdania z działalności IOŚ, tj. *Informację o realizacji zadań IOŚ*, w których znajdował się rozdział poświęcony urządzeniom w nadzorze rynku, zawierający sprawozdania o przeprowadzonych przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska kontrolach wyrobów, ale sprawozdania te nie były publikowane na stronie internetowej ani w Biuletynie Informacji Publicznej GIOŚ. NIK zwróciła GIOŚ uwagę na potrzebę zwiększenia aktywności w celu propagowania wiedzy o systemie oznakowania CE.

Skontrolowane jednostki (poza GIOŚ) prowadziły działania edukacyjno-promocyjne również poprzez inne działania.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Przykłady

Na stronie internetowej UOKiK wyodrębniono podstronę poświęconą oznakowaniu CE⁶⁶; opublikowano na niej między innymi opis systemu, kompetencje Prezesa UOKiK oraz szczegółowe informacje dotyczące zasad oznakowania produktów CE.

W Biuletynie Informacji Publicznej Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego publikowane były wyniki badań próbek wyrobów budowlanych zleczanych przez organy nadzoru budowlanego – w układzie rocznym, wraz ze sprawozdaniami z tych badań, zgodnie z art. 26 ust. 7 ustawy o wyrobach budowlanych.

Urząd Komunikacji Elektronicznej w ramach współpracy z portalem handlowym Allegro podjął szereg interwencji zakończonych usunięciem z aukcji 2145 wyrobów niezgodnych z wymaganiami.

Wyższy Urząd Górniczy we współpracy z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych zorganizował dla przedstawicieli zakładów górniczych cztery seminaria poświęcone zagrożeniom oraz bezpieczeństwu eksploatacji urządzeń w podziemnych zakładach górniczych, w trakcie których przedstawiano i omawiano wymagania wobec wyrobów wynikające z odpowiednich dyrektyw.

Ponadto Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego prowadził *Punkt kontaktowy do spraw wyrobów budowlanych* (Punkt Kontaktowy). Zadaniem Punktu Kontaktowego jest dostarczenie przejrzystych i łatwych do zrozumienia informacji o przepisach obowiązujących na terytorium Polski, mających na celu spełnienie podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych mających zastosowanie do zamierzonego zastosowania każdego wyrobu budowlanego. Punkt Kontaktowy udzielał odpowiedzi na zapytania wnoszone pisemnie i telefoniczne.

Na stronach internetowych skontrolowane organy nadzoru rynku zamieszczały także wyjaśnienia w kwestiach budzących wątpliwości zarówno przedsiębiorców jak i konsumentów oraz udzielały szczegółowych porad i wyjaśnień na otrzymanywane zapytania. Pomimo to, większość dorosłych Polaków nie wie bądź błędnie interpretuje co oznacza, kto nadaje i jaka instytucja kontroluje oznakowanie CE, a obecność oznakowania CE lub jego brak na produktach dla zdecydowanej większości konsumentów nie jest istotna podczas zakupów. Prawidłowej interpretacji znaku CE, jak i poinformowaniu w zakresie jego przyznawania i kontroli, sprzyja wyższy status społeczny i zawodowy. Wyniki przeprowadzonego na zlecenie NIK badania opinii publicznej wskazują na potrzebę intensyfikacji działań informacyjnych i promocyjnych o systemie nadzoru rynku i oznakowaniu CE, w tym o występowaniu podobnego oznakowania o innym znaczeniu.

Raport z badania opinii publicznej znajduje się w załączniku 6.3 Wyniki badania opinii publicznej do niniejszej Informacji.

Pomimo działań informacyjno-edukacyjnych o systemie nadzoru rynku i oznakowaniu CE, wiedza o oznakowaniu CE wśród konsumentów jest znikoma lub mylna

⁶⁶ http://www.uokik.gov.pl/znak_ce.php

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe

Cel główny kontroli	Głównym celem kontroli było udzielenie odpowiedzi na pytanie: Czy system znakowania CE zapewnia konsumentom skuteczną ochronę przed wprowadzaniem na rynek wyrobów niespełniających zasadniczych wymogów?
Cele szczegółowe	Założono, że badania kontrolne umożliwią udzielenie odpowiedzi na następujące pytania szczegółowe: <ol style="list-style-type: none">1. Czy organizacja systemu znakowania znakiem CE zapewnia jego skuteczne działanie?2. Czy zostały stworzone warunki zapewniające skuteczną i efektywną współpracę uczestników rynku w obszarze objętym stosowaniem znaku CE?3. Czy postępowania administracyjne w systemie nadzoru rynku nad produktami oznakowanymi CE są prowadzone prawidłowo i są skuteczne?4. Czy działania edukacyjno-promocyjne organów nadzoru rynku w obszarze stosowania znaku CE są ukierunkowane na konsumentów?
Zakres podmiotowy	Kontrolą objęto pięć jednostek: Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wybrany ze względu na monitorowanie i koordynowanie krajowych systemów nadzoru rynku oraz kontroli wyrobów, a także cztery organy nadzoru rynku, dobrane celowo, tj. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Główny Urząd Nadzoru Budowlanego, Urząd Komunikacji Elektronicznej i Wyższy Urząd Górniczy
Kryteria kontroli	We wszystkich jednostkach kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ⁶⁷ , tj. z uwzględnieniem kryteriów legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.
Okres objęty kontrolą	Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2018 r.
Terminy realizacji czynności kontrolnych	Czynności kontrolne przeprowadzono w okresie od dnia 21 listopada 2018 r. do dnia 17 kwietnia 2019 r.
Działania na podstawie art. 29 ustawy o NIK	Pozyskano dane od Szefa Krajowej Administracji Skarbowej o wymianie informacji mających znaczenie dla pełnionych przez organy celno-skarbowe funkcji w ramach kontroli produktów podlegających oznakowaniu CE, wprowadzanych do obrotu na rynku Unii Europejskiej w latach 2016–2018.
Wystąpienia pokontrolne	W ramach postępowania kontrolnego na podstawie art. 53 ust. 6 ustawy o <i>NIK</i> skierowano wystąpienia pokontrolne do kierowników wszystkich pięciu skontrolowanych jednostek. W ocenach kontrolowanej działalności przyjęto trzystopniową skalę ocen: pozytywna, negatywna oraz w formie opisowej, jeżeli sformułowanie oceny ogólnej pozytywnej albo negatywnej byłoby nadmiernie utrudnione, albo ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą.
Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego	Kierownik jednej z pięciu skontrolowanych jednostek złożył zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego.

⁶⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 489.

ZAŁĄCZNIKI

Główny Inspektor Ochrony Środowiska wniósł cztery zastrzeżenia. Uchwałą Kolegium Najwyższej Izby Kontroli 24/2019 z dnia 15 maja 2019 r. jedno zastrzeżenie zostało uwzględnione, jedno częściowo uwzględnione oraz dwa oddalone.

W wystosowanych wystąpieniach pokontrolnych Najwyższa Izba Kontroli sformułowała łącznie cztery wnioski pokontrolne, adresowane do:

Wnioski pokontrolne

1. Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o:
 - Stosowanie środków ograniczających dotyczących obowiązków obciążających producenta jeśli wykryto niezgodności z wymaganiami w zakresie projektowania i produkcji wyrobów.
2. Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego o:
 - Wzmocnienie monitorowania realizacji postanowień decyzji Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.
3. Głównego Inspektora Ochrony Środowiska o:
 - Wzmocnienie nadzoru nad terminowością prowadzenia postępowań administracyjnych w obszarze zgodności wyrobów oznakowanych CE.
 - Dokonywanie analizy i ocen funkcjonowania oraz stanu ochrony interesów i praw konsumentów rynku w nadzorowanym sektorze, z wykorzystaniem dostępnych informacji, oraz uwzględnianie ich wyników w planowaniu działań kontrolnych Inspekcji Ochrony Środowiska.

Z przedstawionych przez kontrolowanych informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych wynika, że wszystkie wnioski zostały przyjęte do realizacji.

Stan realizacji wniosków pokontrolnych

Kontrolę przeprowadził Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK.

Pozostałe informacje

Wykaz kontrolowanych jednostek

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej	Okres pełnienia funkcji
1.	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Marek Niechciał Adam Jasser	Od 12.05.2016 r. 20.03.2014 r.–11.05.2016 r.
2.	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Paweł Ciećko Marek Haliniak Roman Jaworski	Od 30.07.2018 r. 25.05.2016 r.–25.07.2018 r. 19.11.2015 r.–24.05.2016 r.
3.	Główny Urząd Nadzoru Budowlanego	Norbert Książek Anita Oleksiak Jacek Szer	Od 8.02.2018 r. 12.08.2017 r.–7.02.2018 r. 16.12.2015 r.–11.08.2017 r.
4.	Urząd Komunikacji Elektronicznej	Marcin Cichy Magdalena Gaj	Od 22.09.2016 r. 1.02.2012 r.–21.07.2016 r.
5.	Wyższy Urząd Górniczy	Adam Mirek Adam Wojtacha Mirosław Koziura	Od 1.03.2017 r. 1.06.2016 r.–28.02.2017 r. 16.06.2014 r.–31.05.2016 r.

Wykaz ocen kontrolowanych jednostek

Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*)	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
		prawidłowe	nieprawidłowe
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	pozytywna	<ul style="list-style-type: none"> – dostosowywano organizacyjnie i strukturalnie Urząd do realizacji zadań z zakresu oznakowania CE; – aktywnie współpracowano z organami nadzoru rynku oraz innymi organami administracji publicznej w zakresie nadzoru rynku; – aktywnie współpracowano z Komisją Europejską, organami nadzoru rynku państw członkowskich i innymi organizacjami działającymi w obszarze nadzoru rynku; – prawidłowo prowadzono postępowania administracyjne w sprawie wyrobów niezgodnych z wymaganiami lub stwarzających zagrożenie, w tym monitorowano wykonanie zobowiązań; – podawano do publicznej wiadomości informacje o wyrobach niespełniających wymagań; – wprowadzano do RAPEX dane o wyrobach stwarzających poważne zagrożenia bezpieczeństwa; – prawidłowo monitorowano krajowy system kontroli wyrobów i system nadzoru rynku; – na bieżąco wyjaśniano wątpliwości związane ze sprawowaniem kontroli wyrobów i z nadzorem rynku, w tym ze stosowaniem przepisów regulujących oznakowanie CE; – podawano do publicznej wiadomości informacje o systemie nadzoru rynku, oznakowaniu CE i wyniki podjętych działań w ramach sprawowanego nadzoru rynku 	
Główny Urząd Nadzoru Budowlanego	pozytywna	<ul style="list-style-type: none"> – dostosowywano organizacyjnie i strukturalnie Urząd do realizacji zadań z zakresu oznakowania CE; – aktywnie współpracowano z innymi organami nadzoru rynku; – prawidłowo planowano oraz prowadzono kontrole i postępowania administracyjne w obszarze nadzoru rynku nad wyrobami oznakowanymi CE, w tym monitorowano wykonanie zobowiązań; – podawano do publicznej wiadomości materiały informacyjne i wyniki podjętych działań w ramach sprawowanego nadzoru rynku 	

ZAŁĄCZNIKI

Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*)	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
		prawidłowe	nieprawidłowe
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	w formie opisowej	<ul style="list-style-type: none"> – dostosowywano organizacyjnie i strukturalnie Urząd do realizacji zadań z zakresu oznakowania CE; – aktywnie współpracowano z innymi organami nadzoru rynku 	<ul style="list-style-type: none"> – przewlekłe prowadzono odwoławcze postępowania administracyjne, jedyne prowadzone w kontrolowanym okresie; – nie dokonywano analizy ryzyka, oceny funkcjonowania rynku oraz stanu ochrony interesów i praw konsumentów w podległym sektorze; – nie wykorzystywano wyników działalności podmiotów zajmujących się tematyką konsumencką oraz przedsiębiorców lub ich organizacji, przy planowaniu przyszłych działań kontrolnych; – nie podawano do publicznej wiadomości informacji o kompetencjach GIOŚ i IOŚ w systemie nadzoru rynku, oznakowaniu CE ani wyników podjętych działań w ramach sprawowanego nadzoru rynku
Urząd Komunikacji Elektronicznej	pozytywna	<ul style="list-style-type: none"> – dostosowywano organizacyjnie i strukturalnie Urząd do realizacji zadań z zakresu oznakowania CE; – aktywnie współpracowano z innymi organami nadzoru rynku; – prawidłowo planowano oraz prowadzono kontrole i postępowania administracyjne w obszarze nadzoru rynku nad wyrobami oznakowanymi CE, w tym monitorowano wykonanie zobowiązań; – podawano do publicznej wiadomości materiały informacyjne i wyniki podjętych działań w ramach sprawowanego nadzoru rynku 	
Wyższy Urząd Górniczy	pozytywna	<ul style="list-style-type: none"> – dostosowywano organizacyjnie i strukturalnie Urząd do realizacji zadań z zakresu oznakowania CE; – aktywnie współpracowano z innymi organami nadzoru rynku; – prawidłowo planowano oraz prowadzono kontrole i postępowania administracyjne w obszarze nadzoru rynku nad wyrobami oznakowanymi CE, w tym monitorowano wykonanie zobowiązań; – podawano do publicznej wiadomości materiały informacyjne i wyniki podjętych działań w ramach sprawowanego nadzoru rynku 	

* NIK stosuje skalę ocen: pozytywna, negatywna lub w formie opisowej.

6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno- -ekonomicznych

Jedną z barier w handlu między państwami są krajowe wymagania dotyczące jakości i bezpieczeństwa wyrobów. Każdy kraj tworzył przez lata własny system przepisów i norm, często znacznie różniący się od innych. Oznaczało to, iż producent chcąc sprzedawać swój produkt w innych krajach, musiał za każdym razem spełniać inne wymagania. Aby osiągnąć ideę swobodnego przepływu towarów podjęto działania zmierzające do zharmonizowania krajowych systemów prawa i norm, aby na obszarze całej Wspólnoty towary podlegały takim samym wymaganiom.

Początkowo próbowano, poprzez regulacje na szczeblu unijnym, dokładnie i szczegółowo określać wymagania dla poszczególnych kategorii towarów, tworząc regulacje o unijnym zasięgu. Proces ten okazał się jednak zbyt trudny, skomplikowany i czasochłonny. Dlatego opracowano nowe, uproszczone podejścia do kwestii harmonizacji technicznej. Na szczeblu unijnym rozpoczęto tworzenie europejskich aktów prawnych, zwanych dyrektywami nowego podejścia, określających zasadnicze wymagania bezpieczeństwa dla różnych grup wyrobów, które należy spełnić przed ich wprowadzeniem do obrotu lub oddaniem do użytku na Jednolitym Rynku Europejskim. Aby pomóc producentom w wypełnianiu zasadniczych wymagań tworzone są tzw. normy zharmonizowane, których zastosowanie daje przywilej domniemanego uznania zgodności z określonym zakresem zasadniczych wymagań. Ich stosowanie nie jest jednak obowiązkowe i producent może w inny sposób osiągnąć i udowodnić zgodność z dyrektywą.

W 1985 roku Rada Unii Europejskiej zaproponowała radykalną zmianę w sposobie regulowania aspektów technicznych w przemyśle. Ponieważ skomplikowane procedury transpozycji nie pozwalały nadążać przepisom za szybko zmieniającym się poziomem wiedzy i rozwojem technologii, postanowiono zrezygnować z określania szczegółowych wymagań technicznych w przepisach prawnych. Nowe podejście zakłada:

- tworzenie dyrektyw zawierających tylko bardzo ogólne, ale obowiązkowe wymagania zasadnicze;
- harmonizację wymagań wyłącznie w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska;
- swobodny obrót na terenie UE wyrobów spełniających wymagania zasadnicze.

Dyrektywy nowego podejścia obejmują swym zasięgiem zazwyczaj wąskie grupy wyrobów, takie jak zabawki, sprzęt ochrony osobistej czy wyroby medyczne, choć są również dyrektywy o szerszym charakterze, jak przykładowo dyrektywa w sprawie kompatybilności elektromagnetycznej. Niektóre wyroby mogą podlegać więcej niż jednej dyrektywie, przykładowo wiele wyrobów medycznych podlega również dyrektywie dotyczącej sprzętu do ochrony osobistej (PPE). Większość dyrektyw nowego podejścia przewiduje umieszczenie na wyrobach oznakowania CE.

Oznakowanie CE

Symbol składający się z liter „C” i „E”, pochodzących od sformułowania *conformité européenne* (zgodność europejska) pojawia się na wielu produktach. Oznakowanie CE może zostać umieszczone wyłącznie przez

producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela, wyłącznie na produktach, dla których jest to przewidziane na mocy szczegółowych wspólnotowych przepisów harmonizacyjnych. Oznakowanie CE nie może być umieszczane przez żaden inny podmiot ani na żadnych innych produktach.

Umieszczając oznakowanie CE lub zlecając jego umieszczenie producent wskazuje, że przyjmuje na siebie odpowiedzialność za zgodność produktu ze wszystkimi obowiązującymi wymaganiami określonymi w odnośnym wspólnotowym prawodawstwie harmonizacyjnym. Oznakowanie CE jest wskaźnikiem, a nie dowodem, zgodności produktu z przepisami UE.

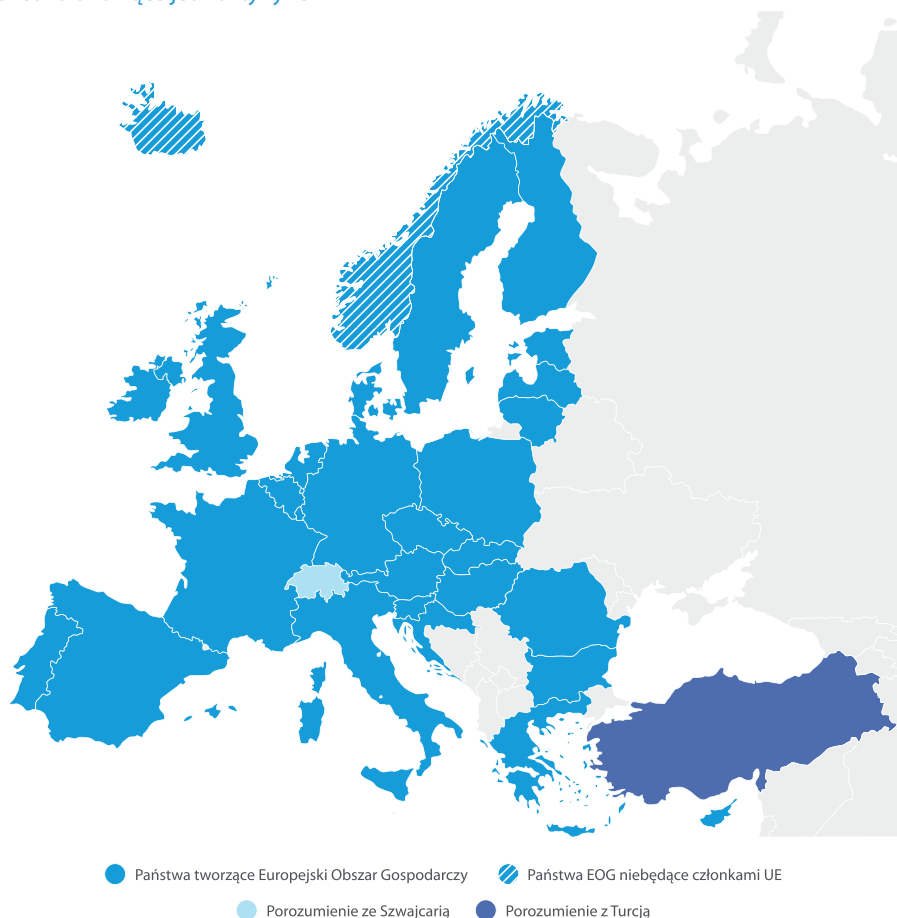
Ogólne zasady dotyczące oznakowania CE zostały określone w art. 30 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. *ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 339/93*. Wzór oznakowania CE przedstawia grafika (Załącznik II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 765/200868).

Oznakowanie CE stanowi jedyne oznakowanie stwierdzające zgodność produktu z obowiązującymi wymaganiami wspólnotowego prawodawstwa harmonizacyjnego określającego warunki takiego znakowania. Wykaz dyrektyw wymagających oznakowania wyrobu znakiem CE znajduje się w tabeli w załączniku nr 6.4 do niniejszej Informacji. Dla producenta oznakowanie CE oznacza, iż jego produkt może swobodnie przemieszczać się na jednolitym rynku, tzn. w granicach Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii i Turcji. Natomiast dla konsumentów jest informacją, że produkt jest zgodny z europejskimi przepisami.

⁶⁸ Rozporządzenie z dnia 9 lipca 2008 r. *ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93* – Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, s. 30), które ustanawia prawne ramy dla akredytacji jednostek oceniających zgodność i nadzoru rynku produktów wprowadzonych do obrotu i kontroli produktów z państw trzecich oraz ogólne zasady dotyczące oznakowania CE (jeżeli dyrektywa tego wymaga).

Infografika nr 4
Państwa tworzące jednolity rynek

Źródło: opracowanie własne.

Oznakowanie CE umieszcza się na produkcie lub na jego etykiecie zgodnie z określonym formatem znaku, w sposób widoczny, czytelny i niezmywalny. Minimalna wysokość piktogramu CE to 5 mm. Jeśli w procedurze oceny zgodności uczestniczyła jednostka notyfikowana, to z prawej strony oznakowania CE musi być podany jej numer identyfikacyjny. Wykaz jednostek notyfikowanych zawiera europejska baza NANDO.

Po przeprowadzeniu oceny zgodności i umieszczeniu znaku CE producent sporządza obowiązkową pisemną „Deklarację zgodności CE”. Jej kopię dołącza do każdego produktu. Deklaracja jest zobowiązaniem producenta do wzięcia odpowiedzialności za ewentualne niezgodności wyrobu z przepisami.

Oznakowanie CE jest obowiązkowe wyłącznie na produktach objętych zakresem jednego lub więcej unijnych aktów harmonizacyjnych regulujących oznakowanie CE, które mają zostać wprowadzone na rynek UE. Przykładem produktów, które podlegają pod unijne akty harmonizacyjne regulujące oznakowanie CE są:

- zabawki,
- produkty elektryczne,
- maszyny,
- sprzęt ochrony indywidualnej.

Nie wszystkie dyrektywy nowego podejścia wymagają oznakowania CE. Na produktach, które nie są objęte przepisami dotyczącymi oznakowania CE nie można umieścić tego oznakowania. Największe grupy wyrobów, dla których przepisy nie przewidują stosowania CE to:

- meble,
- ubrania,
- opakowania.

Oznakowanie CE umieszczone na wyrobie jest deklaracją producenta, że oznakowany produkt spełnia wymagania dyrektyw nowego podejścia. To, w jaki sposób wykaże się zgodność produktu, należy do decyzji przedsiębiorcy. Może to zrobić poprzez wykorzystanie dobrowolnych norm zharmonizowanych, czyli przyjętych na szczeblu unijnym specyfikacji opisujących szczegółowe wymagania techniczne (np. bezpieczeństwa) i metodykę testów. Zgodność z wymogami można wykazać także za pomocą np. własnych opracowań. Ten sposób wymaga jednak udowodnienia poprawności własnych badań. Obowiązek oznakowania CE dotyczy wszystkich wyrobów, bez względu na kraj ich pochodzenia. Domniemywa się, że wyrób, na którym umieszczono oznakowanie CE i dla którego sporządzono dokumentację potwierdzającą spełnienie wymagań, jest zgodny z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach. Domniemywa się, że wyrób spełnia określone wymagania, jeżeli jest zgodny z postanowieniami norm zharmonizowanych, ich częściami lub dokumentami normatywnymi Międzynarodowej Organizacji Metrologii Prawnej (OIML).

Oznakowanie CE nie jest znakiem zgodności z normą, znakiem bezpieczeństwa, ani znakiem jakości; nie wskazuje kraju pochodzenia towaru, nie stanowi też przekazu informującego klientów, za pomocą jakich specyfikacji odniesienia wytwórca uzyskał zgodność z wymaganiami prawa. Oznakowanie CE nie służy celom marketingowym i handlowym.

Znak CE na wyrobie oznacza, że spełnia on minimalne wymagania i może zostać dopuszczony do obrotu na rynku krajów Unii Europejskiej, EOG oraz Szwajcarii i Turcji, a kraje te nie mogą zakazać wprowadzania na swój rynek wyrobów posiadających oznakowanie CE.

Zakazane jest umieszczanie na produkcie oznakowań, znaków i napisów, które mogą wprowadzić w błąd osoby trzecie z uwagi na skojarzenie z oznakowaniem CE lub podobieństwo formy, albo z obu tych względów. Inne oznakowania mogą być umieszczone na produkcie pod warunkiem, że nie wpływają one niekorzystnie na rozpoznawalność, czytelność i znaczenie oznakowania CE.

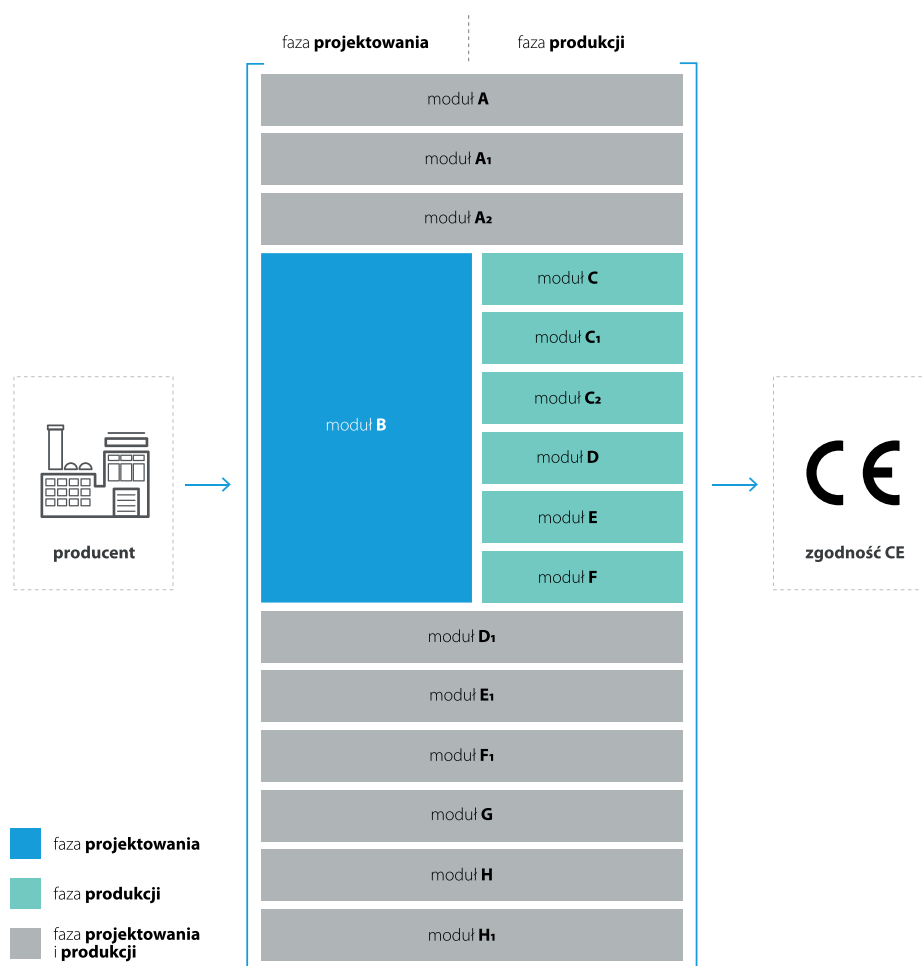
Ciężar odpowiedzialności za prawidłowe oznakowanie produktów CE leży wyłącznie po stronie producenta (lub jego upoważnionego przedstawiciela). To on jest odpowiedzialny za ustalenie przepisów, norm i innych wymagań dotyczących wyrobu, za zastosowanie odpowiedniej ścieżki oceny zgodności, a także za zapewnienie udziału tzw. strony trzeciej na odpowiednich etapach procesu oceny zgodności. Po stronie obowiązków państwa leży zapewnienie systemu nadzoru rynku oraz akredytacji jednostek oceniających zgodność wykonujących czynności z zakresu oceny zgodności.

ZAŁĄCZNIKI

Procedura oceny zgodności

Procedura oceny zgodności odbywa się poprzez wykonanie określonych przepisami działań (tzw. modułów) w zależności od ryzyka związanego z wyrobem. Moduły mogą dotyczyć fazy projektowej wyrobu lub jego produkcji, bądź kilku etapów jednocześnie. Istnieje osiem podstawowych modułów oraz osiem możliwych wariantów. Każda dyrektywa nowego podejścia podaje zakres oraz zawartość możliwych procedur oceny zgodności (czyli wyboru odpowiednich modułów), które mają zapewnić odpowiedni poziom ochrony. Przepisy podają też warunki, pod jakimi producent może dokonać wyboru procedury. W wielu przypadkach (w zależności od wyrobu) procedura oceny zgodności wymaga udziału jednostki notyfikowanej.

Infografika nr 5
Procedura nadania oznakowania CE

Źródło: opracowanie własne.

A – Wewnętrzna kontrola produkcji. Obejmuje zarówno fazę projektowania, jak i fazę produkcji. Producent we własnym zakresie zapewnia zgodność produktów z wymogami prawnymi (brak badania typu UE).

A₁ – Wewnętrzna kontrola produkcji oraz badanie produktów pod nadzorem. Obejmuje zarówno fazę projektowania, jak i fazę produkcji. Moduł A wraz z badaniem określonych aspektów produktu przeprowadzone przez akredytowaną jednostkę własną lub jednostkę notyfikowaną wybraną przez producenta.

A₂ – Wewnętrzna kontrola produkcji oraz nadzorowana kontrola produktów w losowych odstępach czasu. Obejmuje zarówno fazę projektowania, jak i fazę produkcji. Moduł A wraz z kontrolą produktów w losowych odstępach czasu przeprowadzoną przez jednostkę notyfikowaną lub akredytowaną jednostkę własną.

D – Zgodność z typem UE na podstawie systemu zapewnienia jakości procesu produkcji. Obejmuje produkcję i następuje po module B. Producent stosuje system zapewnienia jakości produkcji (faza produkcji i kontrola produktu gotowego) w celu zagwarantowania zgodności z typem UE. Jednostka notyfikowana ocenia system jakości.

D₁ – Zapewnienie jakości procesu produkcji. Obejmuje zarówno fazę projektowania, jak i fazę produkcji. Producent stosuje system zapewnienia jakości produkcji (faza produkcji i kontrola produktu gotowego) w celu zagwarantowania zgodności z wymogami prawnymi (brak typu UE, stosowany jak D bez modułu B). Jednostka notyfikowana ocenia system jakości produkcji (faza produkcji i kontrola produktu gotowego).

E – Zgodność z typem UE na podstawie systemu zapewnienia jakości produktu. Obejmuje produkcję i następuje po module B. Producent stosuje system zapewnienia jakości produktu (jakość produkcji bez fazy produkcji) do kontroli i badań produktu gotowego w celu zagwarantowania zgodności z typem UE. Jednostka notyfikowana ocenia system jakości. Moduł E opiera się na tych samych założeniach co moduł D: oba są oparte na systemie jakości i następują po module B. Różnica między nimi polega na tym, że system jakości zgodny z modulem E ma na celu zapewnić jakość produktu gotowego, natomiast system jakości zgodny z modulem D (i D₁) ma na celu zagwarantować jakość całego procesu produkcji (tj. obejmuje zarówno fazę produkcji, jak i badanie produktu gotowego). Dlatego też moduł E jest podobny do D z wyłączeniem przepisów dotyczących procesu produkcji.

E₁ – Zapewnienie jakości kontroli i badania produktu gotowego. Obejmuje zarówno fazę projektowania, jak i fazę produkcji. Producent stosuje system zapewnienia jakości produktu (jakość produkcji bez fazy produkcji) do kontroli i badań produktu gotowego w celu zagwarantowania zgodności z wymogami prawnymi (bez modułu B (typ UE), stosowany tak jak moduł E bez B). Jednostka notyfikowana ocenia system jakości. Moduł E₁ opiera się na tych samych założeniach co moduł D₁: oba opierają się na systemie zapewnienia jakości. Różnica między nimi polega na tym, że system jakości zgodny z modulem E₁ ma na celu zapewnić jakość produktu gotowego, natomiast system jakości zgodny z modulem D₁ ma na celu zagwarantować jakość całego procesu produkcji (tj. obejmuje zarówno fazę produkcji, jak i badanie produktu gotowego). Dlatego też moduł E₁ jest podobny do D₁ z wyłączeniem przepisów dotyczących procesu produkcji.

F – Zgodność z typem UE w oparciu o weryfikację produktu. Obejmuje produkcję i następuje po module B. Producent zapewnia zgodność wytworzonych produktów z zatwierdzonym typem UE. Jednostka notyfikowana przeprowadza badanie produktów (testowanie każdego produktu lub kontrole statystyczne) w celu zapewnienia zgodności z typem UE. Moduł F jest podobny do modułu C₂, ale jednostka notyfikowana przeprowadza bardziej systematyczne kontrole produktów.

F₁ – Zgodność na podstawie weryfikacji produktu. Obejmuje zarówno fazę projektowania, jak i fazę produkcji. Producent zapewnia zgodność wytworzonych produktów z wymogami prawnymi. Jednostka notyfikowana przeprowadza badania produktów (testowanie każdego produktu lub kontrole statystyczne) w celu zapewnienia zgodności z wymogami prawnymi (brak typu UE, stosowane jak F bez modułu B). Moduł F₁ jest podobny do A₂, ale jednostka notyfikowana przeprowadza bardziej szczegółowe kontrole produktów.

G – Zgodność w oparciu o weryfikację jednostkową. Obejmuje zarówno fazę projektowania, jak i fazę produkcji. Producent zapewnia zgodność wytworzonych produktów z wymogami prawnymi. Jednostka notyfikowana weryfikuje każdy egzemplarz produktu w celu zapewnienia zgodności z wymogami prawnymi (brak typu UE).

H – Zgodność oparta na pełnym zapewnieniu jakości. Obejmuje zarówno fazę projektowania, jak i fazę produkcji. Producent stosuje system pełnego zapewnienia jakości w celu zagwarantowania zgodności z wymogami prawnymi (brak typu UE). Jednostka notyfikowana ocenia system jakości.

H₁ – Zgodność oparta na pełnym zapewnieniu jakości oraz badaniu projektu. Obejmuje zarówno fazę projektowania, jak i fazę produkcji. Producent stosuje system pełnego zapewnienia jakości w celu zagwarantowania zgodności z wymogami prawnymi (brak typu UE). Jednostka notyfikowana ocenia system jakości i projekt produktu, a także wydaje świadectwo badania projektu UE. W porównaniu do modułu H moduł H₁ zakłada dodatkowo, że jednostka notyfikowana przeprowadza bardziej szczegółowe badanie projektu produktu. Nie należy mylić świadectwa badania projektu UE z certyfikatem badania typu UE na podstawie modułu B, który potwierdza zgodność próbki „reprezentatywnej dla przewidywanej produkcji”, dzięki czemu można sprawdzać zgodność produktów względem takiej próbki. W przypadku świadectwa badania projektu UE zgodnie z modulem H₁ nie ma takiej próbki. Świadectwo badania projektu UE stanowi potwierdzenie, że zgodność projektu produktu została sprawdzona i poświadczona przez jednostkę notyfikowaną.

B – Badanie typu UE. Obejmuje fazę projektowania. Zawsze następuje po nim inny moduł, w ramach którego wykazywana jest zgodność produktów z zatwierdzonym typem UE. Jednostka notyfikowana bada projekt techniczny i/lub próbkę danego typu, a także weryfikuje i poświadcza, że spełnia on/ona wymagania określone w instrumencie prawnym, który ma zastosowanie w jego/jej przypadku poprzez wydanie certyfikatu badania typu UE. Badanie typu UE można przeprowadzić na trzy sposoby: 1) typ produkcji, 2) połączenie typu produkcji i typu projektu oraz 3) typ projektu.

C – Zgodność z typem UE w oparciu o wewnętrzną kontrolę produkcji. Obejmuje produkcję i następuje po module B. Producent musi prowadzić wewnętrzną kontrolę produkcji w celu zapewnienia zgodności produktu z typem UE zatwierdzonym w ramach modułu B.

C1 – Zgodność z typem UE na podstawie wewnętrznej kontroli produkcji oraz badania produktów pod nadzorem. Obejmuje produkcję i następuje po module B. Producent musi prowadzić wewnętrzną kontrolę produkcji w celu zapewnienia zgodności produktu z typem UE zatwierdzonym w ramach modułu B. Moduł C wraz z badaniem określonych aspektów produktu przeprowadzonym przez akredytowaną jednostkę własną lub jednostkę notyfikowaną wybraną przez producenta.

C2 – Zgodność z typem UE na podstawie wewnętrznej kontroli produkcji oraz badania produktów pod nadzorem w losowych odstępach czasu. Obejmuje produkcję i następuje po module B. Producent musi prowadzić wewnętrzną kontrolę produkcji w celu zapewnienia zgodności produktu z typem UE zatwierdzonym w ramach modułu B. Moduł C wraz z kontrolą produktów w losowych odstępach czasu w zakresie określonych aspektów produktu przeprowadzoną przez jednostkę notyfikowaną lub akredytowaną jednostkę własną.

D – Zgodność z typem UE na podstawie systemu zapewnienia jakości procesu produkcji. Obejmuje produkcję i następuje po module B. Producent stosuje system zapewnienia jakości produkcji (faza produkcji i kontrola produktu gotowego) w celu zagwarantowania zgodności z typem UE. Jednostka notyfikowana ocenia system jakości.

E – Zgodność z typem UE na podstawie systemu zapewnienia jakości produktu. Obejmuje produkcję i następuje po module B. Producent stosuje system zapewnienia jakości produktu (jakość produkcji bez fazy produkcji) do kontroli i badań produktu gotowego w celu zagwarantowania zgodności z typem UE. Jednostka notyfikowana ocenia system jakości. Moduł E opiera się na tych samych założeniach co moduł D: oba są oparte na systemie jakości i następują po module B. Różnica między nimi polega na tym, że system jakości zgodny z modulem E ma na celu zapewnić jakość produktu gotowego, natomiast system jakości zgodny z modulem D (i D1) ma na celu zagwarantować jakość całego procesu produkcji (tj. obejmuje zarówno fazę produkcji, jak i badanie produktu gotowego). Dlatego też moduł E jest podobny do D z wyłączeniem przepisów dotyczących procesu produkcji.

F – Zgodność z typem UE w oparciu o weryfikację produktu. Obejmuje produkcję i następuje po module B. Producent zapewnia zgodność wytworzonych produktów z zatwierdzonym typem UE. Jednostka notyfikowana przeprowadza badanie produktów (testowanie każdego produktu lub kontrole statystyczne) w celu zapewnienia zgodności z typem UE. Moduł F jest podobny do modułu C2, ale jednostka notyfikowana przeprowadza bardziej systematyczne kontrole produktów.

Źródło: opracowanie własne.

System nadzoru rynku

Krajowy system nadzoru rynku funkcjonuje na zasadach określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. *ustanawiającym wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającym rozporządzenie (EWG) nr 339/93*⁶⁹, które ustanawia prawne ramy dla akredytacji i nadzoru rynku oraz oznakowania CE, oraz w decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 768/2008/WE z dnia 9 lipca 2008 r. *w sprawie wspólnych ram dotyczących wprowadzania produktów do obrotu, uchylającej decyzję Rady 93/465/EWG*⁷⁰. Przepisy te stworzyły Nowe Ramy Prawne (New Legislative Framework – NLF) dla prawa unijnego harmonizującego wymagania dla produktów/wyrobów wprowadzanych do obrotu na jednolitym rynku Unii Europejskiej.

Nowe ramy prawne (NLF)

Nowe ramy prawne uwzględniają istnienie wszystkich podmiotów gospodarczych w łańcuchu dostaw, tj. producentów, upoważnionych przedstawicieli, dystrybutorów i importerów, oraz odpowiadające im role w odniesieniu do produktu. Obecnie importer ma jasno określone obowiązki dotyczące zapewnienia zgodności produktów z wymogami. Jeśli dystrybutor lub importer modyfikuje produkt lub wprowadza go do obrotu pod własną marką, staje się jego producentem i ma w odniesieniu do produktu obowiązki przypisane do tej roli. Nowe ramy prawne uwzględniają także różne aspekty obowiązków organów krajowych: organów regulacyjnych, organów do spraw notyfikacji, organów nadzorujących krajową jednostkę akredytującą, organów nadzoru rynku,

⁶⁹ Przepisy rozporządzenia 765/2008 wiążą w całości i są bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich UE od dnia 1 stycznia 2010 r.

⁷⁰ Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, s. 82.

organów odpowiedzialnych za kontrolę produktów pochodzących z państw trzecich i podkreślają jednocześnie, że takie obowiązki zależą od podejmowanych działań.

Za pomocą nowych ram prawnych zmieniono w prawodawstwie UE nacisk na kwestie związane z dostępem do rynku. Wcześniej język unijnego prawodawstwa harmonizacyjnego koncentrował się na „wprowadzaniu do obrotu”, co jest przykładem tradycyjnego języka swobodnego przepływu towarów, tj. skupienia się na pierwszym udostępnieniu produktu na rynku UE. Nowe ramy prawne, uznając istnienie jednolitego rynku wewnętrznego, kładą nacisk na udostępnianie produktu, a przez to większą wagę przywiązują do tego, co dzieje się po wprowadzeniu produktu po raz pierwszy do obrotu. Jest to zgodne również z logiką wprowadzenia przepisów regulujących nadzór rynku UE. Wprowadzenie koncepcji udostępniania ułatwia wsteczne prześledzenie drogi produktu niezgodnego z wymogami do samego producenta. Zgodność jest bowiem oceniana w odniesieniu do wymogów prawnych obowiązujących w czasie pierwszego udostępnienia. Najważniejszą zmianą wprowadzoną przez nowe ramy prawne do otoczenia regulacyjnego UE było wprowadzenie kompleksowej polityki nadzoru rynku. Przesunęła ona znacząco środek ciężkości przepisów prawnych UE: początkowo przepisy koncentrowały się na ustalaniu związanych z produktami wymagań, które należało spełnić w chwili wprowadzania produktów do obrotu, później jednak jednakowy nacisk położono na spełnianie takich wymagań przez cały cykl życia produktów.

Wdrożenie przepisów decyzji 768/2008/WE do prawa krajowego nastąpiło po odpowiednim dostosowaniu dyrektyw implementowanych ustawą *o systemie oceny zgodności do Nowych Ram Prawnych*⁷¹, poprzez transpozycję tych dyrektyw⁷².

⁷¹ Wyroby, dla których odrębne przepisy określają jedynie ogólne wymagania dotyczące bezpieczeństwa, będące transpozycją norm europejskich, uznanych przez Komisję Europejską za zgodne z przepisami dotyczącymi ogólnego bezpieczeństwa produktów, podlegają ustawie z dnia 12 grudnia 2003 r. *o ogólnym bezpieczeństwie produktów* (Dz. U. z 2016 r. poz. 2047). Wyroby objęte tą ustawą nie wymagają oznakowania CE. Są też wyroby nieobjęte oznakowaniem CE, które nie podlegają środkom harmonizującym na szczeblu UE, które powinny spełnić określone odrębnymi przepisami polskimi szczegółowe wymagania dotyczące bezpieczeństwa produktów, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 764/2008/WE z dnia 9 lipca 2008 r. *ustanawiającym procedury dotyczące stosowania niektórych krajowych przepisów technicznych do produktów wprowadzonych legalnie do obrotu w innym państwie członkowskim oraz uchylające decyzję nr 3052/95/WE* (Dz. Urz. L 218 z 13.08.2008, s. 21, ze zm.).

⁷² Na podstawie zharmonizowanych norm europejskich w obwieszczeniu Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego z dnia 22 lipca 2011 r. został ogłoszony wykaz dyrektyw nowego podejścia do różnego rodzaju produktów oraz wykaz polskich norm zharmonizowanych do tych dyrektyw (M.P. Nr 76, poz. 746), między innymi dotyczących wymagań zasadniczych odnośnie do: sprzętu elektrycznego, zbiorników ciśnieniowych, zabawek, wyrobów budowlanych, kompatybilności elektromagnetycznej, maszyn, środków ochrony indywidualnej, dźwigów, a także wyrobów medycznych. Pełny wykaz zharmonizowanych norm europejskich (EN) i dostosowanych do nich Polskich Norm (PN) zawierają 23 załączniki do obwieszczenia dotyczące poszczególnych kategorii produktów, ich rodzajów, wymagań i podstawy prawnej.

Od kwietnia 2016 r. obowiązują dwie ustawy⁷³ regulujące kwestie funkcjonowania systemu nadzoru rynku. Podział został ustanowiony ze względu na dostosowanie poszczególnych dyrektyw do nowych ram prawnych. Ustawodawca zdecydował o pozostawieniu w mocy ustawy *o systemie oceny zgodności*, przy ograniczeniu jej zakresu przedmiotowego, ponieważ w prawie UE nadal obowiązują dyrektywy niedostosowane do nowych ram prawnych, w odniesieniu do rodzajów wyrobów wskazanych w art. 1 ust. 1a tej ustawy. Podstawowym aktem prawnym jest ustawa *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*, która jest ustawą systemową mającą służyć stosowaniu oraz wdrożeniu prawa UE objętego nowymi ramami prawnymi. Obie ustawy regulują kwestie procedur kontroli, sankcji za niespełnianie wymagań, współpracy organów i akredytacji jednostek notyfikowanych. W zakresie nadzoru rynku celem nowej ustawy jest poprawa skuteczności systemu w obszarze produktów niezwywnościowych w Polsce, umożliwiającą jednolite funkcjonowanie unijnego rynku wewnętrznego, którego filarem jest swobodny przepływ towarów.

Ustawa *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku* wdraża 13 dyrektyw sektorowych oraz od zmiany powołanej ustawy z dnia 19 lipca 2018 r.⁷⁴ służy stosowaniu trzech rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady⁷⁵:

1. 2016/424 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie urzędzeń kolei linowych i uchylecia dyrektywy 2000/9/WE⁷⁶,
2. 2016/425 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie środków ochrony indywidualnej oraz uchylecia dyrektywy Rady 89/686/EWG⁷⁷,
3. 2016/426 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie urzędzeń spalających paliwa gazowe oraz uchylecia dyrektywy 2009/142/WE⁷⁸.

Ustawa *o systemie oceny zgodności* wdraża 33 dyrektywy sektorowe. Ponadto w systemie nadzoru rynku, w odniesieniu do wyrobów medycznych, stosowne regulacje zawiera ustawa z dnia 20 maja 2010 r. *o wyrobach medycznych*⁷⁹ oraz w odniesieniu do wyrobów budowlanych – ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o wyrobach budowlanych*⁸⁰.

⁷³ Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. *o systemie oceny zgodności* (Dz. U. z 2019 r. poz. 155, dalej: ustawa *o systemie oceny zgodności*) i ustawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku* (Dz. U. z 2019 r. poz. 544, ze zm., dalej: ustawa *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*).

⁷⁴ Ustawa z dnia 15 czerwca 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1338).

⁷⁵ W przeciwieństwie do wdrożonych już dyrektyw, rozporządzenia 2016/424, 2016/425 i 2016/426 stosuje się bezpośrednio. Ustawa *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku* wymagała odpowiednich zmian dostosowawczych poprzez zastosowanie odpowiednich wyłączeń, zastrzeżeń i ustanowienie wymaganych przez prawodawcę unijnego sankcji w razie wystąpienia tzw. niezgodności formalnych (w tym dotyczące oznakowania znakiem CE), nawet wtedy, gdy wyrób jest zgodny z wymaganiami i nie stwarza zagrożenia, ze względu na konieczność zapewnienia odpowiedniej procedury kontrolnej i postępowania administracyjnego w sprawie niezgodności formalnych.

⁷⁶ Dz. Urz. UE L 81 z 31.03.2016, s. 1, ze zm.

⁷⁷ Dz. Urz. UE L 81 z 31.03.2016, s. 51.

⁷⁸ Dz. Urz. UE L 81 z 31.03.2016, s. 99.

⁷⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 175, ze zm.

⁸⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 266, ze zm.

Ustawa o wyrobach medycznych wdraża postanowienia ośmiu dyrektyw oraz służy wykonaniu:

1. decyzji Komisji nr 2010/227/UE z dnia 19 kwietnia 2010 r. w sprawie europejskiej bazy danych o wyrobach medycznych (*Eudamed*)⁸¹;
2. rozporządzenia Komisji (UE) nr 722/2012 z dnia 8 sierpnia 2012 r. dotyczącego szczególnych wymagań odnoszących się do wymagań ustanowionych w dyrektywach Rady 90/385/EWG i 93/42/EWG dla aktywnych wyrobów medycznych do implantacji oraz wyrobów medycznych produkowanych z wykorzystaniem tkanek pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 212 z 9.08.2012, s. 3);
3. rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 920/2013 z dnia 24 września 2013 r. w sprawie wyznaczania i nadzorowania jednostek notyfikowanych na podstawie dyrektywy Rady 90/385/EWG dotyczącej wyrobów medycznych aktywnego osadzania oraz dyrektywy Rady 93/42/EWG dotyczącej wyrobów medycznych⁸².

Ustawa o wyrobach budowlanych wdrażała postanowienia dyrektywy 89/106/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie zbliżenia ustaw i aktów wykonawczych Państw Członkowskich dotyczących wyrobów budowlanych⁸³, zastąpionej w zakresie ustanowienia zharmonizowanych zasad wyrażania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych w odniesieniu do ich zasadniczych charakterystyk oraz zharmonizowanych zasad stosowania oznakowania CE na tych wyrobach przez rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG.

Zgodnie z art. 58 ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku **system nadzoru rynku tworzą:** organy celne oraz organy nadzoru rynku, tj. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej, inspektorzy pracy, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, Prezes Urzędu Transportu Kolejowego, organy nadzoru budowlanego, Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, dyrektorzy urzędów morskich, wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego, Prezes Głównego Urzędu Miar i dyrektorzy okręgowych urzędów miar. Poza krajowym systemem oceny zgodności i nadzoru rynku pozostaje Prezes Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, który objęty został unijnym systemem nadzoru rynku, szczególnie w zakresie planowania i sprawozdawczości.

Zgodnie z art. 38 ustawy o systemie oceny zgodności **system kontroli wyrobów tworzą:** organy celne oraz organy wyspecjalizowane, tj. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej, inspektorzy pracy, okręgowi inspektorzy pracy,

⁸¹ Dz. Urz. UE L 102 z 23.04.2010, s. 45.

⁸² Dz. Urz. UE L 253 z 25.09.2013, s. 8.

⁸³ Dz. Urz. UE L 40 z 11.2.1989, s. 12, ze zm.

Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, organy Inspekcji Ochrony Środowiska, organy nadzoru budowlanego, Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego i organy celne.

Ponadto Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest organem monitorującym funkcjonowanie systemu kontroli wyrobów i systemu nadzoru rynku w Polsce w zakresie ustalonym w ustawach *o systemach oceny zgodności i o systemie oceny zgodności i nadzoru rynku*.

Z zakresu monitorowanego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyłączone są wyroby medyczne, produkty biobójcze kosmetyki, nawozy, substancje chemiczne, chemikalia oraz etykietowanie opon i etykietowanie wyrobów włókienniczych. Obszary te są nadzorowane odpowiednio przez: Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, Inspekcję Handlową, Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Głównego Inspektora Sanitarnego na zasadach określonych w ustawach kompetencyjnych tych organów⁸⁴.

W ramach nadzoru rynku Prezes UOKiK współpracuje na poziomie unijnym z organami nadzoru rynku państw członkowskich oraz Komisją Europejską, a także sporządza okresowe raporty prezentujące wyniki kontroli oraz prowadzi rejestry publiczne, których celem jest dostęp opinii publicznej do informacji o wyrobach, które są niezgodne z wymaganiami lub stwarzają zagrożenie. Pełni także rolę krajowych punktów kontaktowych unijnych systemów RAPEX i ICSMS.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest również organem nadzoru rynku prowadzącym postępowania administracyjne w wyniku kontroli wyrobów przeprowadzanych przez podległe mu organy inspekcji handlowej, w ramach których nakładane są obowiązki na podmioty gospodarcze wprowadzające do obrotu wyroby nieżywnościowe stwarzające zagrożenie lub niespełniające wymagań.

Wyroby konsumenckie objęte przepisami niezharmonizowanymi podlegają przepisom ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów⁸⁵. Prezes UOKiK jako organ nadzoru przekazuje informacje o prawdopodobieństwie niespełniania przez produkt wprowadzony na rynek wymagań dotyczących bezpieczeństwa Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Urzędowi Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych – zgodnie z właściwością określoną w odrębnych przepisach. Aktualny wykaz polskich organów wykonujących zadania w zakresie nadzoru rynku wraz z podziałem kompetencji dostępny jest na stronie Komisji Europejskiej; (<http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/6059/attachments/1/translations/en/renditions/pdf>)

⁸⁴ Zadania określone w ustawie z dnia 20 maja 2010 r. *o wyrobach medycznych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 175, ze zm.), w ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* (Dz. U. z 2018 r. poz. 2164, ze zm.) oraz ustawie z dnia 14 marca 1985 r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (Dz. U. z 2019 r. poz. 59).

⁸⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 2047.

Ustawa o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku stanowi, że system oceny zgodności tworzą zasady, procedury oraz normy określające sposób przeprowadzania oceny zgodności, oraz wymagania dotyczące wyrobów podlegających ocenie zgodności. System nadzoru rynku obejmuje:

1. kontrolę spełniania przez wyroby wymagań, kontrolę w zakresie stwarzania przez wyroby zagrożenia lub kontrolę w zakresie niezgodności formalnych⁸⁶;
2. postępowania w sprawie wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku wyrobów niezgodnych z wymaganiami lub stwarzających zagrożenie lub postępowania w sprawie niezgodności formalnych;
3. kontrolę wyrobów przywożonych na teren Unii Europejskiej w zakresie objętym ustawą (art. 3).

Oznakowanie CE, a w przypadku przyrządów pomiarowych także dodatkowe oznakowanie metrologiczne, umieszcza się na wyrobie podlegającym obowiązkowi oceny zgodności po przeprowadzeniu tej oceny i potwierdzeniu zgodności wyrobu z wymaganiami, a przed wprowadzeniem wyrobu do obrotu lub oddaniem go do użytku (art. 6). Obowiązkowej ocenie zgodności przed wprowadzeniem do obrotu lub oddaniem do użytku podlegają wyroby, dla których określono wymagania w bezpośrednio stosowanym unijnym prawodawstwie harmonizacyjnym lub przepisach wdrażających unijne prawodawstwo harmonizacyjne, w tym w odpowiednich rozporządzeniach branżowych. Dozwolone jest także przeprowadzanie dobrowolnej oceny zgodności na warunkach uzgodnionych przez zainteresowane strony (art. 7).

W myśl art. 8 podczas przeprowadzania oceny zgodności wyrób poddaje się:

1. badaniom przez:
 - a) producenta, instalatora lub ich upoważnionego przedstawiciela, jeżeli nie jest wymagane przeprowadzenie badań przez laboratorium niezależne od dostawcy i odbiorcy,
 - b) akredytowaną jednostkę własną, jeżeli jest dopuszczone przeprowadzenie badań przez taką jednostkę,
 - c) jednostkę notyfikowaną, jeżeli jest wymagane przeprowadzenie badań przez laboratorium niezależne od dostawcy i odbiorcy;
2. sprawdzeniu zgodności z wymaganiami – przez jednostkę notyfikowaną, lub
3. certyfikacji – przez jednostkę notyfikowaną.

Domniemywa się, że wyrób, na którym umieszczono oznakowanie CE, a w przypadku przyrządów pomiarowych także dodatkowe oznakowanie metrologiczne, i dla którego sporządzono dokumentację potwierdzającą spełnienie wymagań, jest zgodny z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach (art. 9).

⁸⁶ Postępowania w sprawie „niezgodności formalnych”, wprowadzone ustawą z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku oraz niektórych innych ustaw, obowiązują od dnia 19 lipca 2018 r. a zatem w okresie nieobjętym kontrolą.

Domniemywa się, że wyrób spełnia określone wymagania, jeżeli jest zgodny z postanowieniami norm zharmonizowanych, ich częściami lub dokumentami normatywnymi Międzynarodowej Organizacji Metrologii Prawnej (OIML), których wykaz ogłasza Prezes Głównego Urzędu Miar. Dopuszcza się wykazanie zgodności wyrobu z wymaganiami na podstawie innych dowodów.

Numery i tytuły norm zharmonizowanych wraz z tytułami aktów prawnych wdrażających dyrektywy nowego podejścia i danymi dotyczącymi miejsca ich publikacji, a także informacje o ogłoszonych przez Komisję Europejską okresach przejściowych stosowania domniemania zgodności i ostrzeżeniach dotyczących ograniczenia domniemania zgodności ogłaszane są przez Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego według stanu na dzień 30 czerwca i dzień 31 grudnia każdego roku (art. 10).

System nadzoru rynku tworzą organy celne oraz tzw. organy nadzoru rynku (art. 58):

- a) prowadzące kontrolę spełniania przez wyroby wymagań, kontrolę w zakresie stwarzania przez wyroby zagrożenia lub kontrolę w zakresie niezgodności formalnych:
 - wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej,
 - inspektorzy pracy,
 - Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej,
 - Prezes Urzędu Transportu Kolejowego,
 - organy nadzoru budowlanego,
 - Prezes Wyższego Urzędu Górniczego,
 - dyrektorzy urzędów morskich,
 - wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego,
 - dyrektorzy okręgowych urzędów miar;
- b) organy prowadzące postępowania, o których mowa w art. 76 ust. 1 i 1a oraz art. 85 ust. 1 ustawy (m.in. w sprawie wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku wyrobów niezgodnych z wymaganiami, w przypadku gdy ustalenia kontroli wskazują, że wprowadzony do obrotu lub oddany do użytku wyrób spełnia wymagania, a mimo to stwarza zagrożenie i stwierdzono niezgodności formalne):
 - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
 - okręgowi inspektorzy pracy;
 - Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej;
 - Prezes Urzędu Transportu Kolejowego;
 - organy nadzoru budowlanego;
 - Prezes Wyższego Urzędu Górniczego;
 - dyrektorzy urzędów morskich;
 - wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego;
 - Prezes Głównego Urzędu Miar.

Do kontroli w zakresie nieuregulowanym w ustawie *o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku* stosuje się przepisy dotyczące działania organów nadzoru rynku oraz przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca

2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej⁸⁷, a od 30 kwietnia 2018 r. – rozdziału 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – *Prawo przedsiębiorców*⁸⁸ (art. 63 ust. 1).

W przypadku, o którym mowa w art. 74 ust. 2, art. 75 ust. 1, art. 86 ust. 2 i art. 87 ust. 8, oraz do postępowań, o których mowa w art. 76 ust. 1 i 1a, art. 85 ust. 1 i art. 87 ust. 3, w zakresie nieuregulowanym w ustawie, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – *Kodeks postępowania administracyjnego*⁸⁹ – art. 63 ust. 2 w brzmieniu obowiązującym od 19 lipca 2018 r.). Zgodnie z art. 63 ust. 3 ustawy o *systemach oceny zgodności i nadzoru rynku* do ponoszenia opłat związanych z badaniami, w wyniku których zostanie stwierdzone, że wyrób nie spełnia wymagań lub stwarza zagrożenie, z opiniami biegłych oraz kosztami podjęcia działań polegających na usunięciu niezgodności formalnych, wycofaniu wyrobu z obrotu lub użytku, zaprzestaniu udostępniania wyrobu, odzyskaniu wyrobu, zniszczeniu wyrobu lub powiadomieniu użytkowników o stwarzanym zagrożeniu w zakresie nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – *Ordynacja podatkowa*⁹⁰, z wyłączeniem przepisów dotyczących odsetek za zwłokę, oraz przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Organy nadzoru rynku prowadzą kontrole spełniania przez wyroby wymagań, kontrole w zakresie stwarzania przez wyroby zagrożenia oraz kontrole w zakresie niezgodności formalnych z urzędu lub na wniosek Prezesa UOKiK. Kontrole przeprowadzane są u podmiotów gospodarczych oraz przedsiębiorców będących użytkownikami wyrobów. W kontroli może uczestniczyć pracownik UOKiK upoważniony przez Prezesa UOKiK lub przedstawiciel właściwego organu nadzoru rynku państwa członkowskiego EOG, do czynności których stosuje się przepisy dotyczące osoby kontrolującej (art. 64 w brzmieniu obowiązującym od 19 lipca 2018 r.). W celu ustalenia, czy wyrób spełnia wymagania lub stwarza zagrożenie z organami nadzoru rynku współpracują jednostki notyfikowane (art. 65). Zasady prowadzenia kontroli określone są w art. 64–75 ustawy o *systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*.

Organy nadzoru rynku prowadzą postępowania administracyjne w systemie nadzoru rynku. Postępowania wszczyna się z urzędu w przypadku stwierdzenia w toku kontroli, że wyrób nie spełnia wymagań albo nie spełnia wymagań i stwierdzono niezgodności formalne. Postępowanie może być wszczęte, gdy z innych dostępnych informacji, w szczególności z powiadomienia przekazanego przez organy państwa członkowskiego EOG, wynika, że wyrób nie spełnia wymagań, a został wprowadzony do obrotu przez producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela albo importera, który ma siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub został udostępniony na rynku przez dystrybutora, który ma siedzibę

⁸⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 2168, ze zm.

⁸⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 1292.

⁸⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 2096, ze zm.

⁹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 900, ze zm.

na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 76 ust. 1 w brzmieniu obowiązującym od 19 lipca 2018 r.). Ponadto organ wszczyna postępowanie z urzędu, gdy ustalenia kontroli wskazują, że wprowadzony do obrotu lub oddany do użytku wyrób spełnia wymagania, a mimo to stwarza zagrożenie albo wyrób spełnia wymagania, a mimo to stwarza zagrożenie i stwierdzono niezgodności formalne. Natomiast może wszcząć postępowanie wtedy, gdy z innych dostępnych informacji, w szczególności z powiadomienia przekazanego przez organy państwa członkowskiego EOG, wynika, że wyrób spełnia wymagania, a mimo to stwarza zagrożenie, a wyrób został wprowadzony do obrotu przez producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela albo importera, który ma siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub został udostępniony na rynku przez dystrybutora, który ma siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 85 ust. 1 w brzmieniu obowiązującym od 19 lipca 2018 r.).

Organ nadzoru rynku w celu zbadania zasadności wszczęcia postępowania lub w jego toku, może w szczególności przeprowadzić lub zlecić przeprowadzenie dodatkowej kontroli oraz zwrócić się do podmiotu gospodarczego o udzielenie dodatkowych informacji lub wyjaśnień dotyczących wyrobu (art. 77).

Postępowanie administracyjne prowadzi się nie dłużej niż trzy miesiące (art. 76 ust. 2). Do okresu trwania postępowania nie wlicza się terminu:

- wyznaczonego stronie postępowania na przedstawienie dowodów wykonania postanowienia o usunięciu niezgodności wyrobu z wymaganiami lub niezgodności formalnych, wycofaniu wyrobu z obrotu lub użytku, zaprzestaniu udostępniania wyrobu, odzyskaniu wyrobu, zniszczeniu wyrobu lub powiadomieniu konsumentów lub innych użytkowników o stwierdzonych niezgodnościach z wymaganiami oraz
- trwania kontroli mającej na celu ustalenie, czy strona postępowania podjęła wyżej wymienione działania (art. 83).

W przypadku stwierdzenia, że wyrób nie spełnia wymagań, że wyrób spełnia wymagania, a mimo to stwarza zagrożenie albo wyrób spełnia wymagania, a mimo to stwarza zagrożenie i stwierdzono niezgodności formalne, a także w przypadku gdy stwierdzono niezgodności formalne, a strona postępowania nie przedstawiła dowodów potwierdzających usunięcie niezgodności wyrobu z wymaganiami lub usunięcie niezgodności formalnych, wycofanie wyrobu z obrotu lub użytku, zaprzestanie udostępniania wyrobu, odzyskanie wyrobu, zniszczenie wyrobu lub powiadomienie użytkowników o stwierdzonych niezgodnościach z wymaganiami lub o stwarzanym zagrożeniu, organ nadzoru rynku prowadzący postępowanie, w drodze decyzji:

- 1) nakazuje usunięcie niezgodności wyrobu z wymaganiami lub usunięcie niezgodności formalnych, albo usunięcie zagrożenia lub usunięcie niezgodności formalnych;
- 2) nakazuje wycofanie wyrobu z obrotu lub użytku;
- 3) zakazuje udostępniania wyrobu;
- 4) nakazuje odzyskanie wyrobu;

- 5) nakazuje zniszczenie wyrobu (jedynie w przypadku stwierdzenia, że wyrób stwarza poważne zagrożenie, którego nie można usunąć w inny sposób);
 - 6) nakazuje powiadomienie konsumentów lub innych użytkowników o stwierdzonych niezgodnościach z wymaganiami albo o stwarzanym zagrożeniu, określając termin i sposób powiadomienia (art. 84 i 85).
- Koszty związane z tymi działaniami pokrywane są przez stronę postępowania (art. 86).

Decyzji może zostać nadany rygor natychmiastowej wykonalności. W celu stwierdzenia, czy decyzja została wykonana, organ nadzoru rynku prowadzący postępowanie może przeprowadzić lub zlecić przeprowadzenie kontroli (art. 84 ust. 7 i 8).

Podmiot gospodarczy oraz przedsiębiorca będący użytkownikiem wyrobu, który uniemożliwia lub utrudnia organowi nadzoru rynku przeprowadzenie kontroli, a także kontrolowany, który niszczy próbkę kontrolną, lub usuwa ją spod zabezpieczenia, lub uniemożliwia zbadanie tej próbki, lub przechowuje ją niezgodnie z warunkami określonym – podlegają karze pieniężnej w wysokości do 30 000 zł (art. 95 i 96).

Ustawa o systemie oceny zgodności stanowi, że system oceny zgodności tworzą przepisy określające zasadnicze i szczegółowe wymagania dotyczące wyrobów oraz przepisy i normy określające działanie podmiotów uczestniczących w procesie oceny zgodności (art. 3).

System kontroli wyrobów w rozumieniu ustawy *o systemie oceny zgodności* obejmuje kontrolę spełniania przez wyroby zasadniczych, szczegółowych lub innych wymagań oraz postępowanie w sprawie wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku wyrobów niezgodnych z zasadniczymi, szczegółowymi lub innymi wymaganiami (art. 3a).

W procesie oceny zgodności, obowiązkowym przed wprowadzeniem wyrobu do obrotu lub oddaniem do użytku, uczestniczą producenci, ich upoważnieni przedstawiciele, importerzy, jednostki certyfikujące, jednostki kontrolujące oraz laboratoria. Oceny zgodności wyrobu ze szczegółowymi wymaganiami dokonuje producent lub importer. Wyrób, wobec którego potwierdzono zgodność z zasadniczymi wymaganiami, zostaje oznakowany znakiem zgodności, jeśli wyrób podlega takiemu oznakowaniu (art. 4, 7, 7a i 8 ust. 1).

Domniemywa się, że wyrób, na którym umieszczono oznakowanie zgodności lub dla którego sporządzono dokumentację potwierdzającą spełnienie zasadniczych wymagań, jest zgodny z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach. Domniemywa się, że wyrób spełnia określone zasadnicze wymagania, jeżeli jest zgodny z odpowiednimi postanowieniami norm zharmonizowanych lub specyfikacji zharmonizowanych. Zgodność wyrobu z zasadniczymi wymaganiami może być wykazana także na podstawie innych dowodów niż postanowienia norm zharmonizowanych (art. 12 i 13).

System kontroli wyrobów tworzą organy celne oraz tzw. organy wyspecjalizowane prowadzące (art. 38):

- a) kontrole spełniania przez wyroby zasadniczych, szczegółowych lub innych wymagań:
 - wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej,
 - inspektorzy pracy,
 - Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej,
 - organy Inspekcji Ochrony Środowiska,
 - Prezes Urzędu Transportu Kolejowego (do 19 lipca 2018 r.⁹¹),
 - organy nadzoru budowlanego,
 - Prezes Wyższego Urzędu Górniczego,
 - wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego;
- b) postępowania w zakresie wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku wyrobów niezgodnych z zasadniczymi, szczegółowymi lub innymi wymaganiami:
 - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
 - okręgowi inspektorzy pracy,
 - Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej,
 - wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska,
 - Prezes Urzędu Transportu Kolejowego (do 19 lipca 2018 r.⁹²),
 - organy nadzoru budowlanego,
 - Prezes Wyższego Urzędu Górniczego,
 - wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego.

Do kontroli w zakresie nieuregulowanym w ustawie o systemie oceny zgodności stosuje się przepisy dotyczące działania organów nadzoru rynku oraz przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej*, a od 30 kwietnia 2018 r. rozdziału 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – *Prawo przedsiębiorców*.

Organy wyspecjalizowane prowadzą kontrolę spełniania przez wyroby zasadniczych, szczegółowych lub innych wymagań z urzędu lub na wniosek Prezesa UOKiK. W kontroli może uczestniczyć pracownik UOKiK upoważniony przez Prezesa UOKiK lub przedstawiciel właściwego organu nadzoru rynku państwa członkowskiego EOG, do czynności których stosuje się przepisy dotyczące osoby kontrolującej (art. 40).

Producenci, importerzy i dystrybutorzy wyrobów podlegających ocenie zgodności, upoważnieni przedstawiciele, notyfikowane jednostki certyfikujące i kontrolujące oraz notyfikowane laboratoria, są obowiązani współdziałać z organami wyspecjalizowanymi, w zakresie niezbędnym do ustalenia, czy wyrób spełnia zasadnicze, szczegółowe lub inne wymagania. Zasady prowadzenia kontroli określone są w art. 40–40l ustawy *o systemie oceny zgodności*.

Postępowanie administracyjne w sprawie wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku wyrobów niezgodnych z zasadniczymi, szczegółowymi lub innymi wymaganiami wszczyna się z urzędu, w przypadku gdy

⁹¹ Zmiana wynikająca z art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. *o zmianie ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 1338).

⁹² Por. przypis nr 91.

ustalenia kontroli wskazują, że wyrób nie spełnia zasadniczych, szczegółowych lub innych wymagań. Postępowanie nie może być prowadzone dłużej niż cztery miesiące (art. 41). Do okresu trwania postępowania nie wlicza się terminu:

- wyznaczonego stronie postępowania na przedstawienie dowodów wykonania postanowienia o usunięciu niezgodności wyrobu z zasadniczymi, szczegółowymi lub innymi wymaganiami albo wycofanie wyrobu z obrotu lub z użytku oraz powiadomienie konsumentów lub użytkowników wyrobu o stwierdzonych niezgodnościach oraz
- trwania kontroli mającej na celu ustalenie, czy strona postępowania podjęła wyżej wymienione działania.

Stroną postępowania jest osoba, która wprowadziła do obrotu lub oddała do użytku wyrób niezgodny z zasadniczymi, szczegółowymi lub innymi wymaganiami, wobec której postępowanie zostało wszczęte. Stroną postępowania może być także dystrybutor (art. 41a).

Jeżeli w wyniku kontroli stwierdzono, że wyrób nie spełnia zasadniczych, szczegółowych lub innych wymagań, a strona postępowania nie podjęła działań naprawczych, organ prowadzący postępowanie może (art. 41c ust. 3):

1. nakazać wycofanie wyrobu z obrotu lub z użytku (w tym: odkupienie wyrobu na żądanie osób, które faktycznie nim władają, zniszczenie wyrobu na koszt strony postępowania, jeżeli zagrożenia nie można wyeliminować w inny sposób);
2. zakazać udostępniania wyrobu;
3. ograniczyć udostępnianie wyrobu;
4. nakazać stronie postępowania powiadomienie konsumentów lub użytkowników wyrobu o stwierdzonych niezgodnościach z zasadniczymi, szczegółowymi lub innymi wymaganiami, określając termin i sposób powiadomienia.

Decyzji może zostać nadany rygor natychmiastowej wykonalności. W celu stwierdzenia, czy decyzja została wykonana, organ wyspecjalizowany prowadzący postępowanie może przeprowadzić lub zlecić przeprowadzenie kontroli. Do postępowań w sprawie wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku wyrobów niezgodnych z zasadniczymi, szczegółowymi lub innymi wymaganiami, w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się przepisy *Kodeksu postępowania administracyjnego* (art. 41c ust. 9 i 10 oraz art. 43b).

Kary

Ustawa o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku w rozdziale 8 przewiduje szereg administracyjnych kar pieniężnych, między innymi:

- w wysokości do 100 000 zł za wprowadzenie przez producenta, importera albo instalatora do obrotu lub oddanie do użytku wyrobu niezgodnego z wymaganiami (art. 88 ust. 1);
- w wysokości do 20 000 zł za wprowadzenie przez producenta, importera albo instalatora do obrotu, oddanie do użytku wyrobu albo udostępnienie na rynku przez dystrybutora wyrobu podlegającego oznakowaniu CE, a w przypadku przyrządów pomiarowych także dodatkowemu oznakowaniu metrologicznemu, bez tego oznakowania (art. 89 ust. 1);

- w wysokości do 10 000 zł za udostępnianie przez dystrybutora na rynku wyrobu i nie dopełnienie obowiązków w zakresie umieszczenia informacji identyfikujących wyrób oraz dołączenia do wyrobu instrukcji, informacji, w tym dotyczących bezpieczeństwa użytkownika oraz, jeżeli jest to wymagane, kopii deklaracji zgodności i etykiety, sporządzonych w języku polskim w sposób jasny, zrozumiały i czytelny (art. 89a obowiązujący od 19 lipca 2018 r.);
 - w wysokości do 10 000 zł za niedopełnienie obowiązków przez producenta albo instalatora w zakresie sporządzania dokumentacji technicznej wyrobu lub deklaracji zgodności, zgodnie z wymaganiami; przechowywania dokumentacji technicznej wyrobu lub deklaracji zgodności lub dokumentacji niezbędnej do wykazania zgodności wyrobu z wymaganiami; udzielenia organowi nadzoru rynku informacji lub udostępnienia dokumentacji w języku polskim, w celu wykazania zgodności wyrobu z wymaganiami (art. 92 ust. 1)⁹³;
 - w wysokości do 10 000 zł za niedopełnienie obowiązków przez importera w zakresie przechowywania kopii deklaracji zgodności lub zapewnienia udostępniania dokumentacji technicznej oraz udzielenia organowi nadzoru rynku informacji lub udostępnienia dokumentacji w języku polskim, w celu wykazania zgodności wyrobu z wymaganiami (art. 93 ust. 1);
 - w wysokości do 10 000 zł za niedopełnienie obowiązków przez upoważnionego przedstawiciela w zakresie przechowywania dokumentacji technicznej lub deklaracji zgodności, lub dokumentacji niezbędnej do wykazania zgodności wyrobu z wymaganiami; udzielenia organowi nadzoru rynku informacji lub udostępnienia dokumentacji w języku polskim, w celu wykazania zgodności wyrobu z wymaganiami (art. 94 ust. 1).
- Karę nakłada w drodze decyzji właściwy organ nadzoru rynku prowadzący postępowanie. Ponadto karę pieniężną w wysokości do 30 000 zł może nałożyć również organ nadzoru rynku prowadzący kontrolę w przypadku gdy:
- podmiot gospodarczy oraz przedsiębiorca będący użytkownikiem wyrobu uniemożliwia lub utrudnia organowi nadzoru rynku przeprowadzenie kontroli;
 - kontrolowany niszczy próbkę kontrolną, usuwa ją spod zabezpieczenia, uniemożliwia zbadanie tej próbki, przechowuje ją niezgodnie z warunkami określonymi w ustawie (art. 95 i 96).

Do egzekucji kar stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁹⁴ w zakresie egzekucji obowiązków o charakterze pieniężnym (art. 98 ust. 7).

Do dnia 18 lipca 2018 r.⁹⁵ do kar miały zastosowanie przepisy działu III *Zobowiązania podatkowe* ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – *Ordynacja*

⁹³ Do państw członkowskich należy wyznaczenie konkretnych organów odpowiedzialnych za stosowne kontrole dokumentacji technicznej dotyczącej produktów zanim produkty te zostaną dopuszczone do obrotu.

⁹⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1438, ze zm.

⁹⁵ Zmiana wprowadzona ustawą z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1338).

podatkowa⁹⁶; organ nadzoru rynku, ustalając wysokość kar pieniężnych, uwzględniał w szczególności (art. 97 ust. 3 w ówczynie obowiązującym brzmieniu):

- 1) stopień i okoliczności naruszenia przepisów ustawy;
- 2) liczbę wyrobów niezgodnych z wymaganiami wprowadzonych do obrotu, oddanych do użytku lub udostępnionych na rynku;
- 3) uprzednie naruszenie przepisów ustawy;
- 4) współpracę z organem nadzoru rynku prowadzącym postępowanie w sprawie wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku wyrobów niezgodnych z wymaganiami lub wyrobów spełniających wymagania, a mimo to stwarzających zagrożenie, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania.

Organ nadzoru rynku odstępował od nałożenia kary pieniężnej, jeżeli podmiot gospodarczy, podlegający karze, przedstawił dowody potwierdzające wykonanie postanowienia w sprawie usunięcia niezgodności wyrobu, wycofania wyrobu z obrotu lub użytku, odzyskania wyrobu, zniszczenie wyrobu, lub powiadomienia konsumentów lub innych użytkowników o stwierdzonych niezgodnościach (art. 97 ust. 4 w ówczynie obowiązującym brzmieniu).

Natomiast od dnia 19 lipca 2018 r. wymierzając karę pieniężną organ nadzoru rynku bierze pod uwagę (art. 97 ust. 3 w brzmieniu obowiązującym od 19 lipca 2018 r.):

- 1) wagę i okoliczności naruszenia prawa, w szczególności liczbę wyrobów niezgodnych z wymaganiami wprowadzonych do obrotu, oddanych do użytku lub udostępnionych na rynku, potrzebę ochrony życia lub zdrowia, ochrony mienia w znacznych rozmiarach lub ochrony ważnego interesu publicznego lub wyjątkowo ważnego interesu strony oraz czas trwania tego naruszenia;
- 2) częstotliwość niedopełniania w przeszłości obowiązku albo naruszania zakazu tego samego rodzaju co niedopełnienie obowiązku albo naruszenie zakazu, w następstwie którego ma być nałożona kara;
- 3) uprzednie ukaranie za to samo zachowanie za przestępstwo, przestępstwo skarbowe, wykroczenie lub wykroczenie skarbowe;
- 4) stopień przyczynienia się strony, na którą jest nakładana kara pieniężna, do powstania naruszenia prawa;
- 5) działania podjęte przez stronę dobrowolnie w celu usunięcia skutków naruszenia prawa;
- 6) wysokość korzyści, którą strona osiągnęła;
- 7) w przypadku osoby fizycznej – warunki osobiste strony, na którą kara pieniężna jest nakładana;
- 8) współpracę z organem nadzoru rynku prowadzącym postępowanie w sprawie wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku wyrobów niezgodnych z wymaganiami, w sprawie niezgodności formalnych, wyrobów spełniających wymagania, a mimo to stwarzających zagrożenie – a w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania.

⁹⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 900, ze zm.

Ponadto organ nadzoru rynku, w drodze decyzji, odstępuje od nałożenia kary pieniężnej i poprzestaje na pouczeniu, jeżeli (art. 97 ust. 4 w brzmieniu obowiązującym od 19 lipca 2018 r.):

- 1) waga naruszenia prawa jest znikoma, a strona zaprzestała naruszania prawa lub
- 2) za to samo zachowanie prawomocną decyzją na stronę została uprzednio nałożona kara pieniężna przez inny uprawniony organ administracji publicznej lub strona została prawomocnie ukarana za wykroczenie lub wykroczenie skarbowe, lub prawomocnie skazana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, i uprzednia kara spełnia cele, dla których miałyby być nałożona kara pieniężna, lub
- 3) strona przedstawiła w wyznaczonym terminie dowody potwierdzające wykonanie postanowienia w sprawie usunięcia niezgodności wyrobu, wycofania wyrobu z obrotu lub użytku, odzyskania wyrobu, zniszczenie wyrobu, lub powiadomienia konsumentów lub innych użytkowników o stwierdzonych niezgodnościach.

Na gruncie ustawy *o systemie oceny zgodności*:

- 1) wprowadzenie do obrotu lub oddanie do użytku wyrobu niezgodnego z zasadniczymi wymaganiami;
- 2) umieszczenie oznakowania zgodności na wyrobie, który nie spełnia zasadniczych lub szczegółowych wymagań albo dla którego producent lub jego upoważniony przedstawiciel nie wystawił deklaracji zgodności;
- 3) umieszczenie na wyrobie znaku podobnego do oznakowania zgodności, mogącego wprowadzić w błąd użytkownika, konsumenta lub dystrybutora tego wyrobu; oraz
- 4) umieszczenie oznakowania zgodności na wyrobie, który nie podlega temu oznakowaniu lub wprowadzenie do obrotu takiego wyrobu;
- 5) wprowadzenie do obrotu lub oddanie do użytku wyrobu podlegającego oznakowaniu zgodności a nieposiadającego takiego oznakowania;
- 6) niszczenie, usuwanie spod zabezpieczenia lub uniemożliwienie zbadanie próbki kontrolnej, pomimo obowiązku jej przechowywania (art. 45–47c) jest wykroczeniem podlegającym grzywnie.

Wyroby budowlane

Organem nadzoru rynku w zakresie wyrobów budowlanych są organy nadzoru budowlanego.

W przypadku wyrobu budowlanego objętego normą zharmonizowaną oznakowanie wyrobu jest obowiązkowe. Wyroby te mogą być wprowadzone do obrotu lub udostępnione na rynku wyłącznie zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011

ZAŁĄCZNIKI

z dnia 9 marca 2011 r. *ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG*⁹⁷ (wyroby budowlane – CPR).

W przypadku, gdy wyrób nie jest objęty zakresem przedmiotowym żadnej normy zharmonizowanej, producent może wyrób dobrowolnie oznakować CE, na podstawie Europejskiej Oceny Technicznej. Europejska Ocena Techniczna jest wydawana na wniosek producenta przez jednostkę oceny technicznej. Wykaz jednostek oceny technicznej publikuje minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa⁹⁸.

Infografika nr 6

Zasady ogólne wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku wyrobów budowlanych

Źródło: opracowanie własne.

Określone w rozporządzeniu 305/2011 CPR zasady udzielania europejskich ocen technicznych przewidują konieczność uprzedniego opracowania i uzgodnienia w ramach organizacji zrzeszającej jednostki oceny technicznej (Europejskiej Organizacji do spraw Ocen Technicznych) europejskiego dokumentu oceny – harmonizującego zakres i sposób oraz metody badań i ocen wyrobu. W pierwszej kolejności należy sprawdzić, czy wyrób objęty jest jednym z istniejących europejskich dokumentów oceny. Jeżeli wyrób budowlany nie jest objęty żadnym z istniejących europejskich dokumentów oceny, producent może zwrócić się do jednostki oceny technicznej o sporządzenie europejskiego dokumentu oceny. Europejska Ocena Techniczna zawiera właściwości użytkowe podlegające zadeklaro-

⁹⁷ Dz. Urz. UE L 88 z 4.04.2011, 5, ze zm.

⁹⁸ <https://mib.bip.gov.pl/rejestry-i-wykazy/wykaz-jednostek-upowaznionych-do-wydawania-krajowych-ocen-technicznych.html>

ZAŁĄCZNIKI

waniu, wyrażone w poziomach lub klasach, lub w sposób opisowy, odnoszące się do zasadniczych charakterystyk, które zostały uzgodnione przez producenta i jednostkę oceny technicznej, do której skierowano wniosek o europejską ocenę techniczną dla deklarowanego zamierzonego zastosowania wyrobu, oraz szczegóły techniczne niezbędne do wdrożenia systemu oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych.

Jeżeli wyrób budowlany nie jest objęty normą zharmonizowaną i nie została wydana dla tego wyrobu europejska ocena techniczna, co oznacza, że nie mają do niego zastosowania przepisy rozporządzenia 305/2011 CPR, to taki wyrób budowlany może być wprowadzony do obrotu lub udostępniony na rynku krajowym, jeżeli został, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o wyrobach budowlanych*⁹⁹, oznakowany znakiem budowlanym.

Kompetencje poszczególnych organów zestawiono w Tabeli 1 w załączniku nr 6.4 Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności.

⁹⁹ Dz. U. z 2016 r. poz. 1570 ze zm., która wdrażała postanowienia dyrektywy 89/106/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie zbliżenia ustaw i aktów wykonawczych Państw Członkowskich dotyczących wyrobów budowlanych, zastąpionej przez rozporządzenie 305/2011 CPR.

6.3. Wyniki badania opinii publicznej

Na zlecenie Najwyższej Izby Kontroli Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej przeprowadziła w dniach 13–20 lutego 2019 r. badanie w formie bezpośredniego wywiadu ankietarskiego wspomaganego komputerowo (CAPI) na ogólnopolskiej próbie kwotowej, reprezentatywnej dla osób dorosłych, zrealizowanego na N=1000 wywiadów.

Dobór próby

Ogólnopolska próba kwotowa realizowana w CBOS jest reprezentatywna przedmiotowo dla populacji mieszkańców Polski w wieku 18 i więcej lat.

Dobór respondentów składa się z kilku etapów. Wstępnie badana zbiorowość jest dzielona na około 80 warstw (kategorii) ze względu na następujące cechy demograficzne:

- Wielkość miejscowości zamieszkania – cztery kategorie:
 - mieszkańcy wsi,
 - mieszkańcy miast liczących do 20 tys. mieszkańców,
 - mieszkańcy miast liczących od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców,
 - mieszkańcy miast liczących powyżej 100 tys. mieszkańców.
- Region zamieszkania (około 20 regionów obejmujących całą Polskę wyznaczonych na podstawie podziału terytorialnego kraju na województwa).

Następnie dla każdej warstwy wyznaczany jest rozkład łączny liczebności dwóch cech respondentów:

- płci,
- wieku.

Otrzymane w ten sposób kwoty są następnie realizowane w procesie doboru respondentów.

Łącznie próba zrealizowana liczy 1000 respondentów, dla których można wyróżnić kilkaset różnych kombinacji wyżej wymienionych cech demograficznych

Ważenie danych

Surowy zbiór danych jest ważony metodą ważenia wieńcowego (*rim weighting*) z uwzględnieniem następujących cech społeczno-demograficznych:

- płeć,
- wiek,
- wielkość miejscowości zamieszkania,
- województwo zamieszkania,
- wykształcenie.

Próba przeważona odzwierciedla rozkład ww. cech społeczno-demograficznych obserwowanych w badanej populacji.

Dane demograficzne wykorzystywane w procesie doboru próby i ważenia zbioru danych pochodzą z zasobów GUS (bazy demograficzne oraz raporty z badania „Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności”) oraz z państwowego rejestru PESEL.

Wnioski

- **Wiedza Polaków na temat oznakowania CE jest znikoma: większość nie wie – bądź interpretuje błędnie – co ono oznacza, kto je nadaje i jaka instytucja kontroluje.**
- **Obecność oznakowania CE na produktach istotna jest podczas zakupów jedynie dla co szóstego respondenta.**
- **Zarówno prawidłowej interpretacji znaku CE, jak i poinformowaniu w zakresie jego przyznawania i kontroli, sprzyja wyższy status społeczny i zawodowy.**
- **Jedynie co dziesiąty ankietowany rozróżnia prawidłowy znak CE, informujący o zgodności produktów/wyrobów z wymaganiami.**

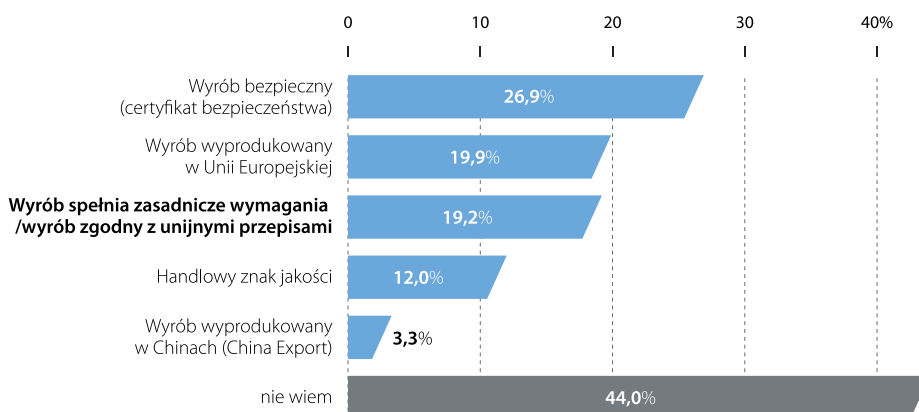
Wyniki badania

1. Znajomość znaku CE oraz zasad jego funkcjonowania

Wśród ogółu dorosłych Polaków największą grupę (44,0%) stanowią osoby niewiedzące, czym jest piktogram CE, znajdujący się na niektórych wyrobach dostępnych w handlu. Pozostali najczęściej „oscylują” wokół właściwej definicji, najczęściej traktując oznakowanie CE jako certyfikat bezpieczeństwa (26,9%) bądź potwierdzenie zgodności wyrobu z zasadniczymi wymaganiami/z unijnymi przepisami (19,2%).

Wykres nr 1

Na niektórych produktach dostępnych w handlu znajduje się piktogram/oznaczenie „CE”. Co, Pana(i) zdaniem, oznacza, czym jest znak CE? Proszę wskazać wszystkie, prawidłowe Pana(i) zdaniem, odpowiedzi.

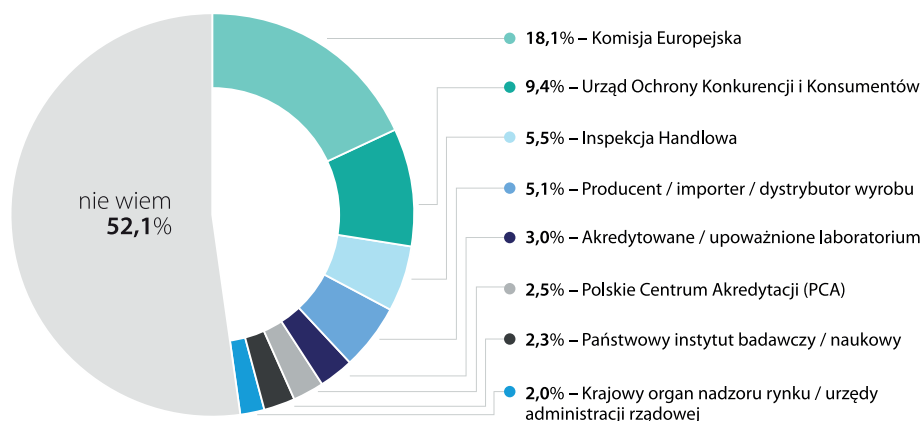

ZAŁĄCZNIKI

Większość Polaków (52,1%) nie wie, kto nadaje produktom oznakowanie CE. Relatywnie najwięcej wskazań w tym kontekście uzyskały Komisja Europejska (18,1%) i Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (9,4%). Tylko co dwudziesty respondent wskazał właściwą odpowiedź – „producent /importer /dystrybutor wyrobu” (5,1%).

Wykres nr 2

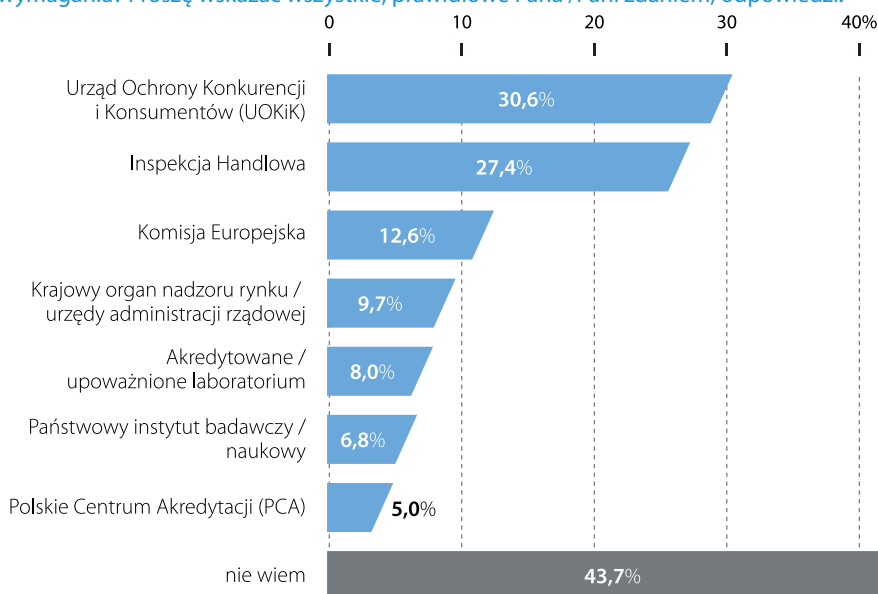
Kto, według Pana /Pani wiedzy, nadaje produktom oznakowanie CE? Proszę wskazać jedną odpowiedź.

Zapytani, która instytucja może skontrolować, czy wyrób oznakowany CE spełnia odpowiednie wymagania, respondenci intuicyjnie kierują się w stronę Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (30,6%) i Inspekcji Handlowej (27,4%). Również w odniesieniu do tej kwestii największą grupę stanowią jednak osoby przyznające się do niewiedzy (43,7%).

Wykres nr 3

A która instytucja może skontrolować, czy wyrób oznakowany CE spełnia odpowiednie wymagania? Proszę wskazać wszystkie, prawidłowe Pana /Pani zdaniem, odpowiedzi.

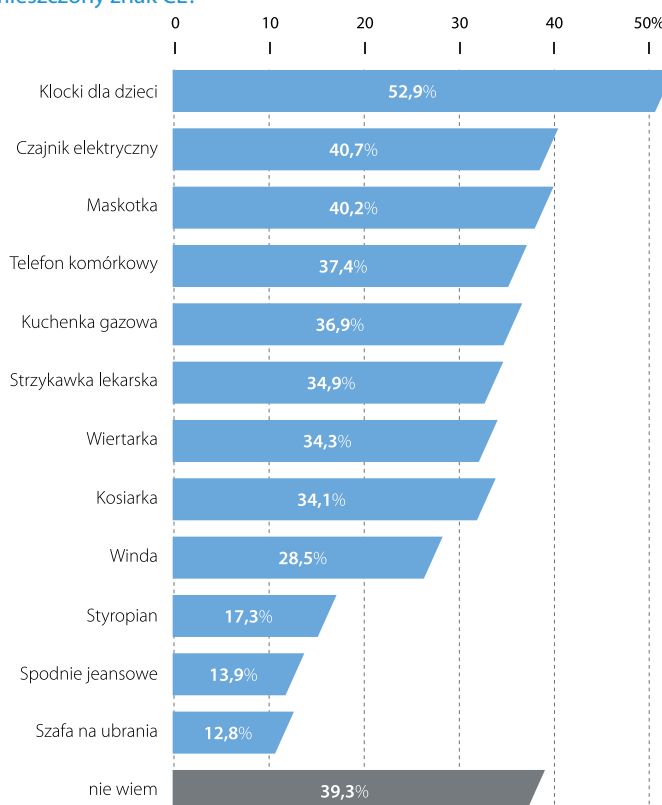
ZAŁĄCZNIKI

Zarówno prawidłowej interpretacji znaku CE, jak i poinformowaniu w zakresie jego przyznawania i kontroli, sprzyja wyższy status społeczny i zawodowy. Na omawiany temat więcej też wiedzą mężczyźni niż kobiety, a odsetek deklaracji braku wiedzy wzrasta wraz z wiekiem.

W opinii publicznej znak CE powinien być umieszczany przede wszystkim na zabawkach dla dzieci – taką interpretację nasuwa fakt, że spośród 12 poddanych ocenie wyrobów, jako te, na których powinien być umieszczony znak CE aż 52,9% respondentów wskazało klocki dla dzieci. Najmniej wskazań uzyskały natomiast w tym kontekście takie produkty jak styropian, odzież (spodnie jeansowe) i meble (szafa na ubrania). Blisko 2/5 ogółu (39,3%) stanowią osoby nieumiejące wskazać wyrobów, które powinny być oznakowane symbolem CE.

Wykres nr 4

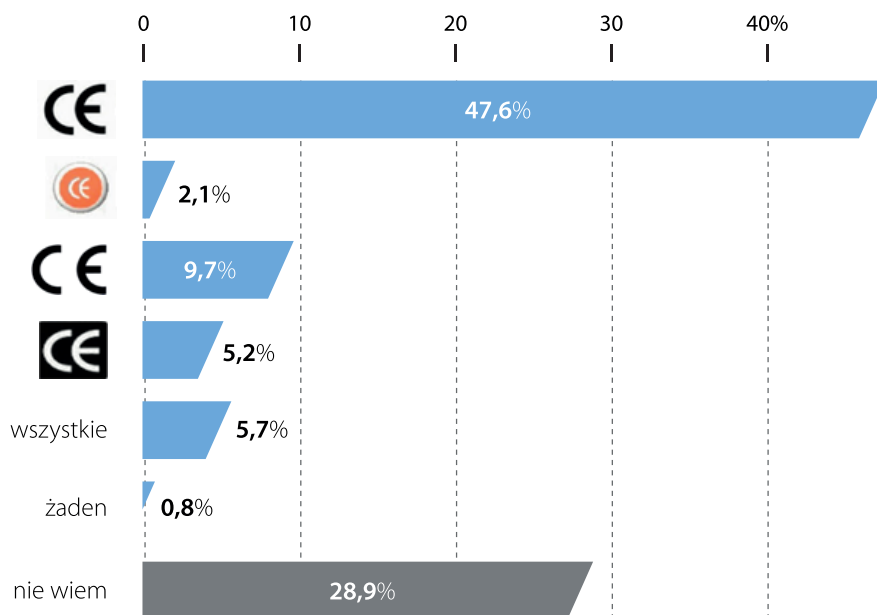
Oto lista różnych produktów. Proszę wskazać te, na których powinien być, Pana/Pani zdaniem, umieszczony znak CE?

Respondentom zaprezentowany został piktogram CE w czterech wersjach graficznych – jako prawidłowy zdecydowaną większością głosów (47,6%) wskazany został pierwszy z nich. Wersję właściwą, oznaczoną numerem 3, uznało za prawidłową niespełna 10% badanych (9,7%); więcej niż co czwarty spośród ogółu badanych przyznał, że nie wie, która z wersji jest właściwa.

Wykres nr 5

Który piktoqram CE jest, Pana/Pani zdaniem, prawidłowy? Proszę wskazać jedną odpowiedź.

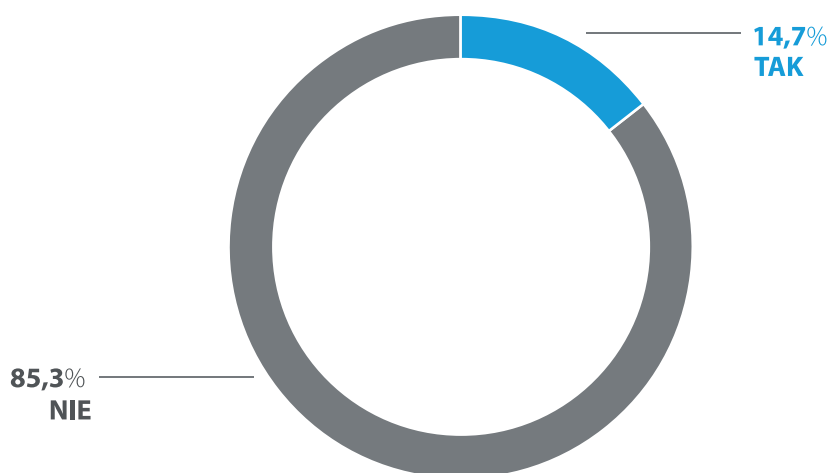

2. Oznakowanie CE w praktyce konsumenckiej

Jedynie 14,7% ogółu badanych deklaruje, że w trakcie zakupów zwracają uwagę na to, czy wyrób posiada oznakowanie CE. Częściej niż przeciętnie czynią tak osoby z wyższym wykształceniem (20,2%), mieszkańcy największych miast (20,1%) oraz badani o wysokim statusie zawodowym (kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem 23,4%) i osoby deklarujące najwyższy dochód na osobę w rodzinie (20,1%),

Wykres nr 6

Czy w trakcie zakupów zwraca Pan(i) uwagę na to, czy wyrób posiada oznakowanie CE?

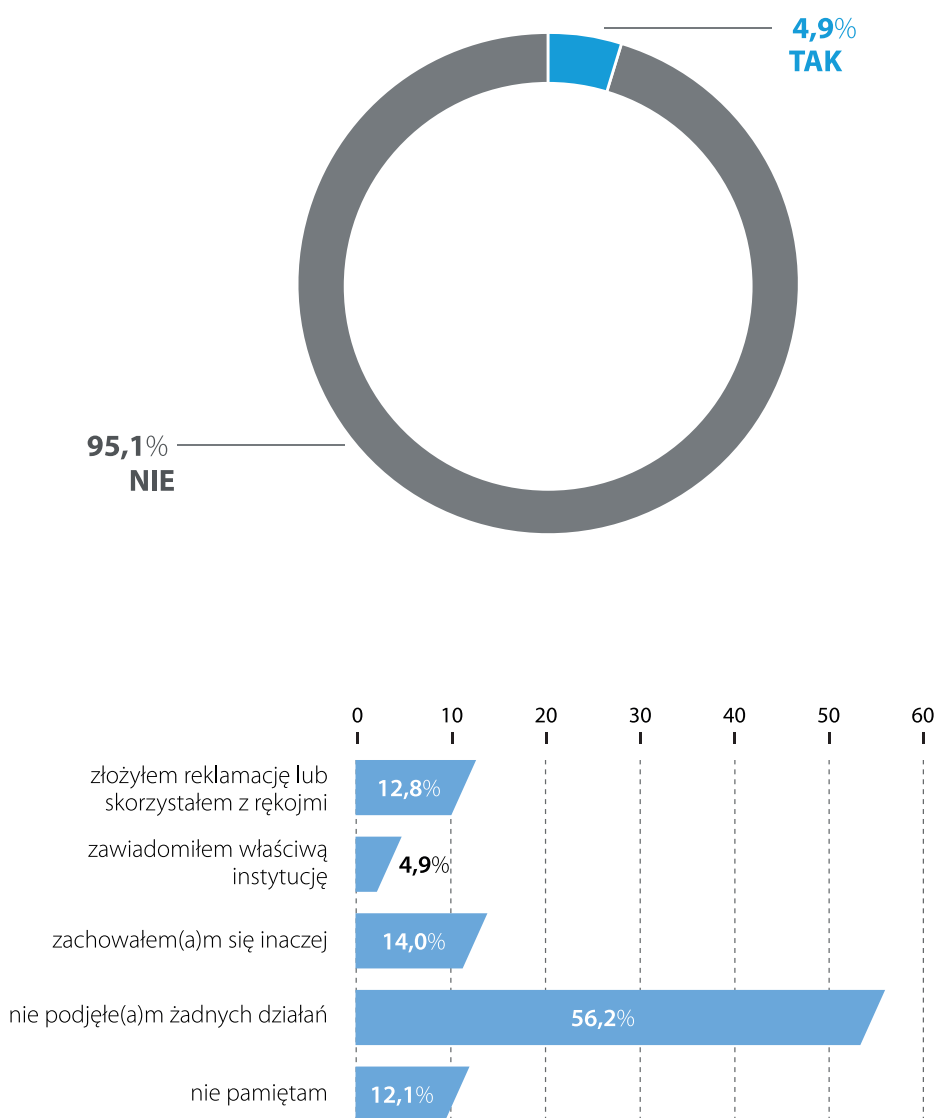
Jeden na dwudziestu dorosłych Polaków (4,9%) deklaruje, że w swoim doświadczeniu konsumenckim miał do czynienia z wyrobem oznakowanym CE, który okazał się niebezpieczny lub nie posiadał cech deklarowanych przez producenta. Większość spośród tych osób (56,2%) nie podjęła

ZAŁĄCZNIKI

w tej sytuacji żadnych działań; 4,9% badanych w tej grupie zareagowało na tę sytuację zawiadomieniem właściwej instytucji: powiadomiono Polskie Centrum Akredytacji (1 osoba) i /lub Inspekcję Handlową (jedna osoba).

Wykres nr 7

Czy miał(a) Pan(i) do czynienia z wyrobem oznakowanym CE, który okazał się niebezpieczny lub nie posiadał cech deklarowanych przez producenta?

6.4. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93 (Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, s. 30).
2. Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 768/2008/WE z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie wspólnych ram dotyczących wprowadzania produktów do obrotu, uchylająca decyzję Rady 93/465/EWG (Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, s. 82).
3. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz. U. z 2019 r. poz. 544, ze zm.).
4. Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2019 r. poz. 155).
5. Ustawa z dnia 12 grudnia 2003 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów (Dz. U. z 2016 r. poz. 2047).
6. Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1930, ze zm.).
7. Ustawa z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 175, ze zm.).
8. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2019 r. poz. 266, ze zm.).
9. Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2018 r., poz. 1954, ze zm.).
10. Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1355, ze zm.).
11. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2017 r. poz. 868, ze zm.).
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobu prowadzenia krajowego systemu informacji o produktach niebezpiecznych (Dz. U. Nr 87, poz. 815).
13. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobu działania krajowego systemu monitorowania wypadków konsumenckich (Dz. U. Nr 104, poz. 1100).
14. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 23 grudnia 2015 r. w sprawie próbek wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu lub udostępnianych na rynku krajowym (Dz. U. poz. 2332 ze zm.).
15. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 23 grudnia 2015 r. w sprawie zakresu informacji o wynikach zleconych badań próbek, przeprowadzonych kontrolach wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu lub udostępnianych na rynku krajowym i wydanych postanowieniach, decyzjach i opiniach oraz sposobu i terminu przekazywania tych informacji (Dz. U. poz. 2256).
16. Obwieszczenie Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego z dnia 7 lutego 2019 r. w sprawie wykazu norm zharmonizowanych (M. P. poz. 219).
17. Zawiadomienie Komisji Niebieski przewodnik – wdrażanie unijnych przepisów dotyczących produktów 2016 (Dz. Urz. UE C 272 z 26.07.2016, s. 1); dostępne także online w wersji polskiej <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/18027/attachments/1/translations/pl/renditions/native>.

Tabela nr 1

Wykaz organów wykonujących zadania w zakresie nadzoru rynku wraz z zakresem kompetencji

Organ nadzoru rynku	Podstawowy akt prawny	Dyrektywy nowego podejścia	Oznakowanie CE
wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej – podlegający Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów	ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1930, ze zm.)	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/425 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie środków ochrony indywidualnej oraz uchynienia dyrektywy Rady 89/686/EWG (PPE) (Dz. Urz. UE L 81 z 31.03.2016, s. 51).	✓
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/68/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku urządzeń ciśnieniowych (PED) (Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, s. 164).	✓
		Dyrektywa 2006/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie maszyn, zmieniająca dyrektywę 95/16/WE (MD) (Dz. Urz. UE L 157 z 9.06.2006, s. 24).	✓
		Dyrektywa 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (GPDS) (Dz. Urz. UE L 11 z 3.12.2002, s. 4, ze zm.).	Dyrektywa jest stosowana uzupełniająco wobec dyrektyw sektorowych
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/35/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku sprzętu elektrycznego przewidzianego do stosowania w określonych granicach napięcia (LVD) (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 357).	✓
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/29/UE z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku wyrobów pirotechnicznych (klasa 1–4) (Dz. Urz. UE L 178 z 28.06.2013, s. 27).	✓
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/48/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie bezpieczeństwa zabawek (TOYS) (Dz. Urz. UE L 170 z 30.06.2009, s. 1).	✓
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/29/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku prostych zbiorników ciśnieniowych (SPVD) (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 45).	✓

Organ nadzoru rynku	Podstawowy akt prawny	Dyrektywy nowego podejścia	Oznakowanie CE
		<p>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (Dz. Urz. UE L 285 z 31.10.2009, s. 10).</p> <p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/426 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie urządzeń spalających paliwa gazowe oraz uchylenia dyrektywy 2009/142/WE (GAD) (Dz. Urz. UE L 81 z 31.03.2016, s. 99).</p> <p>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/65/EU z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. Urz. UE L 174 z 01.07.2011, s. 88).</p> <p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1369 z dnia 4 lipca 2017 r. ustanawiające ramy etykietowania energetycznego i uchylające dyrektywę 2010/30/U (Dz. Urz. UE L 198 z 28.07.2017, s. 1).</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>-</p>
organy Państwowej Inspekcji Pracy	ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1251)	<p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/425 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie środków ochrony indywidualnej oraz uchylenia dyrektywy Rady 89/686/EWG (PPE) (Dz. Urz. UE L 81 z 31.03.2016, s. 51).</p> <p>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/33/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich dotyczących dźwigów i elementów bezpieczeństwa do dźwigów (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 251).</p> <p>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/68/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku urządzeń ciśnieniowych (PED) (Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, s. 164).</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>

Organ nadzoru rynku	Podstawowy akt prawny	Dyrektywy nowego podejścia	Oznakowanie CE
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/34/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w atmosferze potencjalnie wybuchowej (ATEX) (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 309).	✓
		Dyrektywa 2000/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń (NOISE) (Dz. Urz. UE L 162 z 3.07.2000, s. 1).	✓
		Dyrektywa 2006/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie maszyn, zmieniająca dyrektywę 95/16/WE (MD) (Dz. Urz. UE L 157 z 9.06.2006, s. 24).	✓
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/35/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku sprzętu elektrycznego przewidzianego do stosowania w określonych granicach napięcia (LVD) (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 357).	✓
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/29/UE z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku wyrobów pirotechnicznych (klasy P1, P2, T1, T2), (Dz. Urz. UE L 178 z 28.06.2013, s. 27).	✓
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/29/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku prostych zbiorników ciśnieniowych (SPVD) (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 45)	✓
		Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/426 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie urządzeń spalających paliwa gazowe oraz uchylenia dyrektywy 2009/142/WE (GAD) (Dz. Urz. UE L 81 z 31.03.2016, s. 99).	✓

Organ nadzoru rynku	Podstawowy akt prawny	Dyrektywy nowego podejścia	Oznakowanie CE
Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej	ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2018 r. poz. 1954, ze zm.)	<p>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/53/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich dotyczących udostępniania na rynku urządzeń radiowych i uchylająca dyrektywę 1999/5/WE (RED) (Dz. Urz. UE L 153 z 22.05.2014, s. 62).</p> <p>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/30/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do kompatybilności elektromagnetycznej (EMC) (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 79).</p> <p>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (Dz. Urz. UE L 285 z 31.10.2009, s. 10).</p> <p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1369 z dnia 4 lipca 2017 r. ustanawiające ramy etykietowania energetycznego i uchylające dyrektywę 2010/30/UE (Dz. Urz. UE L 198 z 28.07.2017, s. 1).</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>-</p>
organy Inspekcji Ochrony Środowiska	ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1355, ze zm.)	<p>Dyrektywa 2000/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń (NOISE) (Dz. Urz. UE L 162 z 3.07.2000, s. 1).</p> <p>Dyrektywa 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz. Urz. UE L 365 z 21.12.1994, s. 10).</p>	<p>✓</p> <p>-</p>

Organ nadzoru rynku	Podstawowy akt prawny	Dyrektywy nowego podejścia	Oznakowanie CE
Prezes Urzędu Transportu Kolejowego	<ul style="list-style-type: none"> – ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 710, ze zm.) – ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 382 ze zm.) 	<p>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/35/UE z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie ciśnieniowych urządzeń transportowych oraz uchylająca dyrektywy Rady 76/767/EWG, 84/525/EWG, 84/526/EWG, 84/527/EWG oraz 1999/36/WE (TPED) (Dz. Urz. UE L 165 z 30.06.2010, s. 1).</p> <p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/424 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie urządzeń kolei linowych i uchylenia dyrektywy 2000/9/WE (Dz. Urz. UE L 81 z 31.03.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 266 z 30.09.2016, s. 8).</p> <p>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/57/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie interoperacyjności systemu kolei we Wspólnocie (Dz. Urz. UE L 191 z 18.07.2008, s. 1, ze zm.).</p>	<p>Znak П (Pi) równoważny znakowi CE</p> <p>✓</p> <p>✓</p>
organy nadzoru budowlanego	ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2019 r. poz. 266, ze zm.)	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG (CPR) (Dz. Urz. UE L 88 z 4.04.2011 r. s. 5, ze zm.).	✓

Organ nadzoru rynku	Podstawowy akt prawny	Dyrektywy nowego podejścia	Oznakowanie CE
dyrektorzy urzędów morskich	<ul style="list-style-type: none"> - ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2018 r. poz. 2214, ze zm.) - ustawa z dnia 2 grudnia 2016 r. o wyposażeniu morskim (Dz. U. z 2019 r. poz. 955) 	<p>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/53/UE z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie rekreacyjnych jednostek pływających i skuterów wodnych i uchylająca dyrektywę 94/25/WE (RCD) (Dz. Urz. UE L 354 z 28.12.2013, s. 90).</p> <p>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/90/UE z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wyposażenia morskiego i uchylająca dyrektywę Rady 96/98/WE (MED) (Dz. Urz. UE L 257 z 28.08.2014, s. 146).</p>	<p style="text-align: center;">✓</p> <p style="text-align: center;">Znak koła sterowego równoważny znakowi CE</p>
wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego	ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 382, ze zm.)	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/35/UE z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie ciśnieniowych urządzeń transportowych oraz uchylająca dyrektywę Rady 76/767/EWG, 84/525/EWG, 84/526/EWG, 84/527/EWG oraz 1999/36/WE (TPED) (Dz. Urz. UE L 165 z 30.06.2010, s. 1).	<p style="text-align: center;">Znak П (Pi) równoważny znakowi CE</p> <p style="text-align: center;">✓</p>
Prezes Głównego Urzędu Miar oraz dyrektorzy Okręgowych Urzędów Miar	ustawa z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach (Dz. U. z 2019 r. poz. 541, ze zm.)	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/32/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku przyrządów pomiarowych (MID) (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 149, ze zm.).	<p style="text-align: center;">✓</p>
Prezes Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych	ustawa z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 175, ze zm.)	<p>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/31/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku wag nieautomatycznych (NAWI) (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 107).</p> <p>Dyrektywa Rady 90/385/EWG z dnia 20 czerwca 1990 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do wyrobów medycznych aktywnego osadzania (AIMD) (Dz. Urz. WE L 189 z 20.07.1990, s. 17 ze zm.).</p> <p>Dyrektywa Rady 93/42/EWG z dnia 14 czerwca 1993 r. dotycząca wyrobów medycznych (MDD) (Dz. Urz. WE L 169 z 12.07.1993, s. 1 ze zm.).</p> <p>Dyrektywa 98/79/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 1998 r. w sprawie wyrobów medycznych używanych do diagnozy in vitro (IVD) (Dz. Urz. UE L 331 z 7.12.1998, s. 1, ze zm.).</p> <p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 536/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie badań klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi oraz uchylenia dyrektywy 2001/20/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, s. 1).</p> <p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych (Dz. Urz. UE L 167 z 27.06.2012, s. 1 ze zm.).</p>	<p style="text-align: center;">✓</p> <p style="text-align: center;">✓</p> <p style="text-align: center;">✓</p> <p style="text-align: center;">✓</p> <p style="text-align: center;">✓</p> <p style="text-align: center;">-</p>

Organ nadzoru rynku	Podstawowy akt prawny	Dyrektywy nowego podejścia	Oznakowanie CE
Prezes Wyższego Urzędu Górniczego	ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2019 r. poz. 868, ze zm.)	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/425 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie środków ochrony indywidualnej oraz uchynienia dyrektywy Rady 89/686/EWG (PPE) (Dz. Urz. UE L 81 z 31.03.2016, s. 51).	✓
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/28/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku i kontroli materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (EXPLOSIVE) (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 1).	✓
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/34/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w atmosferze potencjalnie wybuchowej (ATEX) (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 309).	✓
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/68/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku urządzeń ciśnieniowych (PED) (Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, s. 164).	✓
		Dyrektywa 2000/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń (NOISE) (Dz. Urz. UE L 162 z 3.07.2000, s. 1).	✓
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/32/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku przyrządów pomiarowych (MID) (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 149, ze zm.).	✓
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/30/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do kompatybilności elektromagnetycznej (EMC) (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 79).	✓
		Dyrektywa 2006/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie maszyn, zmieniająca dyrektywę 95/16/WE (MD) (Dz. Urz. UE L 157 z 9.06.2006, s. 24).	✓
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/35/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku sprzętu elektrycznego przewidzianego do stosowania w określonych granicach napięcia (LVD) (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 357).	✓
		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/29/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku prostych zbiorników ciśnieniowych (SPVD) (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, s. 45).	✓

Organ nadzoru rynku	Podstawowy akt prawny	Dyrektywy nowego podejścia	Oznakowanie CE
Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych	ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2164, ze zm.)	Rozporządzenie (WE) nr 2003/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. w sprawie nawozów (Dz. Urz. UE L 304 z 21.11.2003, s. 1).	-
Główny Inspektor Sanitarny	ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 59)	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczący produktów kosmetycznych (Dz. Urz. UE L 342 z 22.12.2009, s. 1).	-

6.5. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Rozwoju
8. Minister Aktywów Państwowych
9. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
10. Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej
11. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego
12. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego
13. Główny Inspektor Ochrony Środowiska
14. Główny Inspektor Pracy
15. Prezes Urzędu Transportu Kolejowego
16. Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni
17. Dyrektor Urzędu Morskiego w Słupsku
18. Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie
19. Główny Inspektor Transportu Drogowego
20. Prezes Głównego Urzędu Miar
21. Prezes Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych
22. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
23. Komisja do Spraw Energii i Skarbu Państwa Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
24. Komisja Gospodarki i Rozwoju Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

6.6. Stanowisko Prezesa UOKiK do informacji o wynikach kontroli

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**
MAREK NIECHCIAŁ

Warszawa, 15 listopada 2019 r.

DNR-3.0910.1.2019.KB

**Pani
Małgorzata Motylow
Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli**

Szanowna Pani Prezes,

nawiązując do przekazanej pismem z 25 października 2019 r., znak: KGP.430.018.2018, Informacji o wynikach kontroli „Bezpieczeństwo wyrobów ze znakiem CE”, stosownie do art. 64 ust. 2 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli¹, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Jeszcze raz dziękuję za pozytywną ocenę realizacji zadań Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) dotyczących bezpieczeństwa wyrobów ze znakiem CE. Jednocześnie proszę o wprowadzenie na stronie 17 i 18 dokumentu poprawek dotyczących zakresu kompetencji UOKiK i Państwowej Inspekcji Pracy (PIP). PIP nie ma w zakresie swoich kompetencji kontroli bezpieczeństwa zabawek, natomiast UOKiK i Inspekcja Handlowa, oprócz wymienionych obszarów, sprawuje także nadzór nad wyrobami objętymi wymaganiami ekoprojektu (akt przewidujący oznakowanie CE) oraz wyrobami elektrycznymi i elektronicznymi podlegającymi przepisom rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie zasadniczych wymagań dotyczących ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 7, ze zm.; akt przewidujący oznakowanie CE).

Odnosząc się do stwierdzonej nieprawidłowości (akapit pn. „Brak zgody Prezesa UOKiK na wykonanie ponownego badania wyrobu w toku postępowania administracyjnego przez inne laboratorium” - str. 37 i 38) oraz wniosku przedstawionego w Informacji (pkt

¹ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2019 r. poz. 489)

„Wnioski” str. 14), chciałem ponownie wyjaśnić, że Najwyższy Sąd Administracyjny (NSA) badający skargi na podstawie, których Najwyższa Izba Kontroli sformułowała zastrzeżenia², w motywach rozstrzygnięcia nie dopatrył się żadnych uchybień w działaniu Urzędu oraz wskazał, że prawidłowo określono stronę postępowania administracyjnego. NSA podzielił także stanowisko, że przy ocenie spełniania wymagań prymat mają wyniki badań próbek pobranych przez Inspekcję Handlową w toku kontroli, a nie posiadana przez przedsiębiorcę dokumentacja. Jednocześnie zapewniam, że w toku postępowań administracyjnych prowadzonych w tym obszarze, stroną może być krajowy producent, do którego stosuje się środki przewidziane w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności³ lub ustawie z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku⁴. Ponadto dopuszczany jest dowód z badań próbki kontrolnej, w tym przeprowadzonych na wniosek strony postępowania administracyjnego.

Ponadto wyjaśniam, że informacje przedstawione w akapicie pt. „Wiedza konsumentów o oznakowaniu CE” (str. 39 i 40) w zakresie znaku „China Export” mogą sugerować, że jest to znak nanoszony legalnie na wyrób, co wprowadza w błąd. Znak „China Export” nie ma umocowania w przepisach. Przedstawione przykładowe zdjęcia obrazują oznakowanie CE, które nie spełnia obowiązujących wymagań określonych w art. 30 i załączniku II rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady WE nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93⁵. Zgodnie z art. 30 ust. 5 rozporządzenia 765/2008/WE, zakazane jest umieszczanie na wyrobie oznakowań, znaków i napisów, które mogą wprowadzić w błąd osoby trzecie z uwagi na skojarzenie z oznakowaniem CE lub podobieństwo formy, albo z obu tych względów. Oznakowanie CE stanowi jedyne oznakowanie stwierdzające zgodność wyrobu z obowiązującymi wymaganiami odnośnego unijnego prawodawstwa harmonizacyjnego określającego warunki takiego znakowania.⁶ Zatem skrót „CE” należy wyłącznie tłumaczyć jako: „Conformité Européenne” (zgodność europejska) i oficjalnie oznacza on zgodność danego wyrobu z wymaganiami prawodawstwa zharmonizowanego. Wyroby, na których umieszczono nieprawidłowy znak CE (takie jak na przedstawionych na str. 40 zdjęciach) traktowane są jako nieprawidłowo

² Rozprawa ws. o sygn. akt II GSK 118/19 – skargi wniesione przez Nu Air Polska sp. z o.o. w Warszawie i Fini Nuair S.P.A. w Robassomero (Włochy) od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 20.09.2018 r., sygn. akt VI SA/Wa 2120/17, w którym WSA oddalił skargi obu przedsiębiorców na decyzję Prezesa UOKiK nr DNR-2/174/2018 z 20.07.2017 r., utrzymującą w mocy decyzję nr DNR-2/143/2017 z 12.06.2017 r.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 155

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 544

⁵ Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008 r., str. 30; dalej: rozporządzenie 765/2008/WE

⁶ Art. 30 ust. 4 rozporządzenia 765/2008/WE

oznakowane, więc wobec nich podejmowane są działania zgodnie z obowiązującymi przepisami.⁷

Dodatkowo, aby zachować spójność dokumentu, proszę o uzupełnienie wykazu przedstawionego na str. 73 o dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/65/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. Urz. UE L 174 z 01.07.2011 r., str. 88).

Przedstawiając powyższe stanowisko, pragnę jeszcze raz podziękować za obiektywną i pozytywną ocenę działalności Urzędu w obszarze zapewniania skutecznej ochrony wyrobów oznakowanych CE.

Jednocześnie wyrażam nadzieję, że zawarte w informacji wnioski i spostrzeżenia Najwyższej Izby Kontroli dotyczące niedofinansowania i niedoborów kadrowych w organach nadzoru rynku przyczynią się do poprawy sytuacji w tym zakresie.

Z poważaniem

Z up. PREZESA
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
WICEPREZES
Chrósty
Tomasz Chrósty

6.7. Opinia Prezesa NIK do stanowiska Prezesa UOKiK

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN BANAŚ

**OPINIA
PREZESA NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
do stanowiska Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 15 listopada 2019 r.
zgłoszonego do *Informacji o wynikach kontroli „Bezpieczeństwo wyrobów ze znakiem CE”***

Przyjmując do wiadomości stanowisko Pana Prezesa wyrażone w stosunku do treści *Informacji o wynikach kontroli „Bezpieczeństwo wyrobów ze znakiem CE”* pragnę podkreślić, że NIK, prezentując na stronach 37-38 *Informacji* ustalenia dotyczące badania wskazanego wyrobu, nie kwestionowała legalności działań Prezesa UOKiK. Zostały one bowiem jednoznacznie uznane za prawidłowe wyrokami sądów administracyjnych. NIK wyraziła natomiast pogląd, że w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego możliwe i celowe było wyrażenie zgody na ponowne zbadanie zakwestionowanego wyrobu, o co wnosila strona w imieniu producenta wyrobu. Kwestia ta, może i powinna zostać rozważona pod kątem kształtowania przyszłej praktyki postępowania organów nadzoru rynku w podobnych sytuacjach.

Jednocześnie informuję, że pozostałe uwagi Pana Prezesa dotyczące korekt i uzupełnień w treści *Informacji* zostały uwzględnione w ostatecznej wersji.

PREZES
Najwyższej Izby Kontroli
Marian Banaś